

ועדה לענייני ביקורת

כ"ט בחשוון תשפ"ו
20 בנובמבר 2025
סימוכין: 2025-103-963

דו"ח משיבה מס' 27 של ועדת ביקורת שהתקיימה ביום חמישי, כ"א בתמוז תשפ"ה (17.7.2025)

השתתפו:

מר אלדד רבינוביץ, חבר מועצה ויו"ר ועדת ביקורת

נכחו:

גבי עופרה ברכה, מבקרת העירייה
עו"ד חיים נרגסי, משנה ליועמ"ש לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית
עו"ד דני ליבמן, משנה ליועמ"ש לנושאים מיוחדים
מר שיקו חזן, מנהל אגף לוגיסטיקה
מר צבי דקל, מנהל אגף תושייה
גבי איילה יחזקאלי, מנהלת אגף מחשוב ומערכות מידע CIO
מר ינון נוימן, מנהל אגף לביקורת ובקרת יועצים
מר נומה ששון, סגן מנהל אגף וממונה על מערך האכיפה הרב תכליתי
מר יובל דאר, סגן מנהל אגף ארנונה וגבייה
מר גיל שכטר, ממונה על מינהלת קרית העירייה
מר אבנר רוזנר, ממונה על פיתוח כלכלי וטכנולוגי
גבי אורטל אריה, מנהלת מחלקה בכירה לפיתוח תכנון ובקרה
עו"ד רונן יאס, עוזר ראשי ליועמ"ש
מר מורד עליאן, מנהל תחום בכיר לפיקוח ובקרת עסקים
מר אמיר עבדאללה, ראש צוות רישוי עסקים
מר מוחמד אבו דלו, ראש צוות רישוי עסקים
מר גור בן ארוש, עוזר מקצועי למנהל אגף
מר אהרן כהן, כלכלן תקציבים בכיר
גבי שרי בנימין, מבקרת פנימית
מר אבי כהן, אחראי פניות ציבור
גבי ליאת שמחיוף, סמנכ"לית כספים חברת עדן
מר צחי ואזנה, חברת עדן
מר אברהם פרץ, חברת עדן
מר אלעד כהן, מנת"י
מר יונתן לוי, מנת"י
מר צבי עבו, מזכיר ועדת ביקורת

על סדר היום:

דוח מבקרת העירייה בנושא: ניהול ותפעול חניונים עירוניים

ועדה לענייני ביקורת

פתיחת הדיון:

מר אלדד רבינוביץ, יו"ר ועדת ביקורת: זכינו כעת לחנוך לראשונה את אולם ההנהלה, ראשונים לקיים בו דיון. ב"ה זה זמן טוב לברך את העירייה, אותנו.

יהי רצון שבחדר הזה תתקדם ירושלים כעיר יהודית, כעיר בריאה, בירת העם היהודי לתפארת מדינת ישראל. בצדק וביעילות למען תקומת ישראל וארצו.

הדוח שבפנינו מעלה עניין מיוחד בגלל ההקשר הכללי של התחבורה והחנייה בירושלים בשנים האחרונות. אנו מכירים את השיח על המקום שצריכים לתפוס כלי רכב פרטיים במרכזי הערים המודרניות, שיח זה משליך כמובן גם על הצורך ליצור חניונים ולתחזק אותם. ירושלים עוברת תהליך אינטנסיבי של ציפוף, כמו ערים רבות אחרות בעולם. הערים נהיות מאוד דחוסות והתשתיות מתקשות לעמוד בזה. ודאי ברמה השכונתית, לפעמים גם מעבר. האם נכון או לא נכון לעשות חניונים במרכז העיר זו שאלה שלא נדונה בדוח, אבל משליכה על המדיניות של העירייה בהשקעת תקציבים.

מעבר לדיון העקרוני, ברור שכל עוד אנחנו מחזיקים חניונים, הם צריכים לעבוד כדין, בצורה נגישה, נוחה ונעימה. בזה מתמקד דוח הביקורת.

הגב' עופרה ברכה, מבקרת העירייה: המגמה והמדיניות כיום היא לנסות להטמיע בקרב הציבור שימוש נרחב יותר בתחבורה ציבורית. עם זאת, עדיין יש לנו לא מעט כלי רכב ועדיין יש לנו חניונים עירוניים שאנחנו צריכים לתפעל אותם בהתאם להוראות החוק. בשנים האחרונות עבר הניהול של החניונים לחברת "עדן", תאגיד עירוני בבעלות מלאה של העירייה, החלק שהדוח מציג בין היתר זה באמת הקשר של העירייה עם חברת "עדן" שלעיתים לוקה בחסר וממצאים בהקשר של נגישות וכדומה.

דיון הוועדה:

פרק 1:

המלצת המבקרת:

- לקבוע מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי כלי הרכב – לרבות אוטובוסים, וכן לאנשים עם מוגבלויות; לגבש פתרונות חנייה נוספים.
- להקים מחדש את ועדת ההיגוי לנושא החניונים העירוניים לפי הוראות הסכם המסגרת עם חברת עדן ולקבוע מועדי דיונים תקופתיים קבועים. להגדיר גורם עירוני שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר, לרבות פיקוח על עבודתה של עדן, קבלת החלטות בנוגע לתפעול החניונים העירוניים שהועברו לניהול חברת עדן ואישורן.
- לוודא כי העברת החניונים העירוניים לעדן ותפעולם על ידה יחולו רק לאחר שמועצת העירייה אישרה זאת ולאחר חתימת הסכמים או נספחי הסכמים בהתאם.
- לוודא שהעירייה עומדת בהתחייבויותיה כקבוע בהסכמים שהיא חתומה עליהם, ובמקרים שיעלה הצורך – לבחון מבחינה משפטית כיצד ניתן להסדיר את העברת חניון הע"ח לניהול עדן ולשימושים אחרים מחניית כלי רכב. כמו כן מומלץ לאתר מוקדם ככל האפשר פתרון חלופי לחניית העובדים בחניון הע"ח, למקרה שרמ"י יסיימו את ההתקשרות עם העירייה.

ועדה לענייני ביקורת

תגובת המבוקר:

חברת עדן יושבת עם מנהל אגף חניה ומבצעים פגישות היגוי כל רבעון. מאז שתפעול החניונים עבר לחברת עדן, אגף חניה מהווה מעין רגולטור ומקשר ליתר הגורמים העירוניים בנושאי החניונים. חברת עדן מצידה בוחנת אפשרויות למקסם חניה ולהוסיף חניונים, למרות האתגר של עתודות קרקע מועטות בעיר. יודגש, חברת עדן היא זרוע ביצועית, ויש צורך בגורם עירוני שיתפעל אותה מתוך חזון וראיה אסטרטגית עירונית. ישנו קושי שלעיתים על אף שנערכים הליכים סדורים, לפתע משתנות הנחיות מבלי שניתן להבין את השינוי וסיבותיו. לדוגמה, חברת עדן השקיעה כספי ציבור רבים בחניון זיו, הוא תוכנן ובוצע. באופן לא מוסבר, סמוך לפני ההפעלה שלו הפרויקט נבלם וכסף רב ירד לטמיון. פרויקטים נוספים שהושקע בהם כסף בבדיקת היתכנות לא מבוצעים, כמו מתקני חניה בחניון הרובע היהודי והר ציון. המלצה בנוגע לתיקון ההסכמים כנדרש מקובלת ומבוצעת.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקר. בנוסף, האגף לשירותי חנייה יוביל עריכת פרוגרמה כללית לעיר בצורכי חנייה. אגף חניה וחברת עדן מתבקשים לשלוח למבקר ולוועדת הביקורת עדכון על תאריכי פגישת ועדת היגוי שנערכו בשנה החולפת ועל המועדים הצפויים לשנה הקרובה. **להעביר למבקר ולוועדת הביקורת התייחסות נקודתית על פעולה בניגוד לכללים הרגילים בנוגע לחניון זיו. כמו כן, מאחר שלפי הנמסר הושקעו כבר בחניון זיו כ- 2,000,000 ש"ח, מומלץ לבחון מחדש הפעלתו בהליך סדור, ולהציג את הממצאים בפני המנכ"ל.** אפשרות הצבת מתקני חניה בחניוני הרובע היהודי ובהר ציון תיבחן שוב והממצאים יצגו בפני המנכ"ל.

פרק 2:

המלצת המבקר:

- לוודא כי קיים רישיון עסק או היתר בתוקף לכלל החניונים העירוניים הפעילים המחויבים ברישיון עסק טרם הפעלתם.
- לוודא קיום ויישום של מדיניות ותוכניות ביקורות מתוכננות וביקורות פתע של כלל פקחי הרישוי, בכל החניונים המחויבים ברישיון עסק - לרבות החניונים העירוניים.
- לוודא כי יבוצעו פיקוח ואכיפה עירוניים נאותים גם בחניונים העירוניים וגם בחניונים הפרטיים, ולשנות את המצב הנוכחי, נכון למועד סיום הביקורת, שבו לא חל עליהם כל פיקוח עירוני, וזאת בהתאם לקבוע בסעיף 13 "בחוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו), תשכ"א-1960" שבו נקבע כי "מפקח רשאי בכל עת להיכנס לכל מקום חנייה מוסדר או מקום חנייה פרטי כדי לברר אם קוימו הוראות חוק עזר זה".
- לאכוף את חובתה של עדן להציב מנהל/שומר מטעמה בחניון הע"ח קבוע בהסכם. בהתאם לכך לבצע בקרה עירונית מסודרת ומתועדת ליישום על ידי חברת עדן.
- לוודא קיום וביצוע תחזוקה וניקיון נאותים, לרבות: צביעה, שילוט, תאורה, וכן לדאוג לביצוע בקורות נאותות ומתועדות על ידי מפעיל החנייה על תחזוקה וניקיון נאותים.
- לוודא כי במתקני החנייה, לרבות המתקנים האוטומטיים בחניונים העירוניים, אמצעי הבטיחות - לרבות מערכות כיבוי אש ומיגון מפני התחשמלות, תמרורי ואמצעי הגבלת מהירות - מותקנים ותקינים, וכי כללי הבטיחות והתפעול מובנים לכלל המשתמשים במתקן; לאפשר קבלת המידע בשפות נוספות.

ועדה לענייני ביקורת

תגובת המבוקר:

כל חניון חדש שמוקם, מוקם בנוהל סדור ולפי הדין העדכני. החניונים שנבנים בידי חברת עדן הם באיכות גבוהה מאוד. תחזוק חניונים ישנים נעשה בהתאם לאפשרי בהם. כללי הבטיחות והנגישות השתנו רבות לאורך השנים. חלק מהחניונים הישנים הוקמו לפי כללים הישנים. כל המערכות הנדרשות קיימות, אבל לעיתים לא בהתאם לתקן העדכני. את בטיחות החניונים מתאימים לתקנים החדשים, ביתר הדברים אין חובה לשנות ויש קושי גדול לעשות זאת. אכיפת חוקי התנועה בחניונים דורשת הסכמה של בעלי החניון, תיקוף של התמרורים, ווידוא שבעל החניון לא הכניס מעל הכמות המוגבלת של החניות ועוד. כיום האכיפה מתבצעת בחניונים ספורים ברחבי העיר ורק מקרי קיצון.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקר. בנוסף, בהתאם לחוות הדעת המשפטית אגף אכיפה ושיטור יכנס כשגרה לחניונים עירוניים, אך יאכוף רק הפרעות לתנועה.

פרק 3:

המלצת המבקר:

- האגף לשירותי חנייה יערוך רשימה מעודכנת ומפורטת של כלל החניונים הציבוריים שהעירייה היא הבעלים או המחזיקה בהם, וכן של מצב הנגישות באותם חניונים, ויעדכן את כלל הגורמים העירוניים הרלוונטיים, לרבות מחלקת הנגישות.
- לעדכן את הפרסום העירוני ברשומות לגבי נגישות החניונים ולכלול פירוט של כלל החניונים הציבוריים העירוניים כאמור, לרבות בנושא הנגישות בעניין חניון מוזיאון הסובלנות שהעירייה העבירה את זכויות ההחזקה בו לחל"צ - SWC Museum Corp.
- בהתאם למידע שיועבר מהאגף לשירותי חנייה, לבחון את הרחבת תוכנית העבודה הרב-שנתית לביצוע התאמות נגישות במקומות ציבוריים, לרבות הקצאת משאבים מתאימים לצורך השלמת ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות בחניונים הציבוריים שבאחריות העירייה.
- לדאוג לכך שהשירותים הציבוריים המונגשים בחניון כיכר ספרא יפעלו לאורך כל שעות הפעילות של החניון.
- להעביר את חוות דעת הנגישות לגורם המחזיק ומתפעל את חניון מוזיאון הסובלנות – SWC Museum Corp, שהיא חברה לתועלת הציבור, תוך קביעת מנגנון תיאום ובקרה כדי לוודא שהתאמות הנגישות יבוצעו לפי חוות הדעת.
- לקבוע מנגנון דיווחים מעודכן במטרה לשפר את העברת המידע העדכני ואת שיתוף הפעולה בין גורמים עירוניים לגורמים חוץ-עירוניים, לרבות בנושא הנגישות החניונים העירוניים.
- לבחון את הפערים בין חוות הדעת בנושא הנגישות בחניונים העירוניים, ולקבוע אילו התאמות נגישות תידרש עדן להשלים באותם החניונים.

תגובת המבוקר:

קיימת תוכנית עבודה סדורה לנגישות מלאה בכל החניונים. במסגרת היתר להקמת חניון נדרש נספח תנועה שכולל התייחסות לנגישות. צריך לקבוע נוהל שמצריך חוות דעת נגישות גם במקרה שהופכים מגרש ריק לחניון לאחר היתר. נמצאו סתירות רבות בין חוות דעת הנגישות של האגף לקידום עסקים לבין חוות הדעת של הממונה על הנגישות.

ועדה לענייני ביקורת

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקרת.
בנוסף, חברת עדן נדרשת לפנות יותר אל הממונה על הנגישות, וגם הממונה על הנגישות נדרש לפנות יותר לחברת עדן ולהיות מעורב בנעשה.
הממונה על הנגישות יעביר לאגף הדיגיטל רשימה של כל החניונים הנגשים בעיר, על מנת שניתן יהיה לעדכן זאת באתר העירייה.
על אגף תושי"ה לכתוב נוהל לחניונים, כולל התייחסות לשאלות של נגישות ולתקף אותו. עד לסוף השנה הקלנדרית אגף תושי"ה ישלח עדכון למבקרת וליו"ר ועדת הביקורת בדבר הכנת הנוהל והמועד הצפוי לתיקוף שלו.
בחניונים שבהם יש סתירה בין חוות דעת נגישות של האגף לקידום עסקים לבין חוות הדעת של הממונה על הנגישות, תפעל עדן לקבל חוות דעת נוספת.
האגף לקידום עסקים והממונה על הנגישות יקיימו פגישה מקצועית להסדיר את כללי חוות הדעת, על מנת למנוע סתירות בעתיד.

פרק 4:

המלצת המבקרת:

- להנחות גורמים עירוניים רלוונטיים לנושא – באגף לשירותי חנייה, במינהלת קריית העירייה, בהנהלת החשבונות ובעדן – לבצע בקרה נאותה הכוללת תיעודים מפורטים, עדכניים ונכונים של ההכנסות מהחניונים העירוניים.
- לבצע בדיקה מקיפה ועדכונים במערכות החיוב והגבייה לגבי החניונים העירוניים שמנהלת עדן כדי לצמצם ככל האפשר את החיובים השגויים ואת גביית היתר, ולחייב את עדן להעביר לעירייה באופן שוטף, לצורכי בקרה ומעקב, את הדוח הממוחשב והמפורט הכולל תיעוד של גביית יתר מלקוחות והחזרי כספים בהתאם, שהחלה להשתמש בו רק מדצמבר 2022.
- להגדיר באמנת השירות העירוני זמנים מרביים לטיפול בנושאים למיניהם לרבות תלונות בגין חיובי יתר, בחניונים העירוניים בכלל ובחניונים שהועברו לניהול חברת עדן בפרט, ולוודא עמידה בהם וסגירת התלונות בהתאם למצב בפועל.

תגובת המבוקר:

הפרש שנמצא זניח, מספר אגורות.
חברת עדן שילמה את כל הנדרש אך הייתה בעיה ברישום העירוני. בעיה זו הוסדרה.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקרת.

פרק 5:

המלצת המבקרת:

- לתקן מוקדם ככל האפשר את התקלה במערכת גביית הארנונה החדשה.

תגובת המבוקר:

בטיפול.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקרת.
בנוסף, עד לסוף השנה הקלנדרית אגף החניה ישלח עדכון למבקרת וליו"ר ועדת הביקורת בנוגע לסיום הטיפול בתקלה במערכת גביית הארנונה ביחס לחניונים.

ועדה לענייני ביקורת

פרק 6:

המלצת המבקר:

- לוודא כי כלל התוכניות והפרויקטים להקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים ייושמו ויגיעו לידי סיום והפעלה בפועל בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו להם.
- למנות גורם עירוני בר סמכא שירכז את הקמת עמדות הטעינה לכלי הרכב החשמליים מטעם העירייה, וישמש חוליה מקשרת בין העירייה לבין עדן ולגורמים פנימיים, ממשלתיים וחיצוניים במטרה לקדם את הפרויקטים, לקדם קבלת תקציבים פנימיים וממשלתיים לפרויקטים ולסייע במתן פתרונות מהירים לחסמים.
- לוודא כי נושא בטיחות כלי הרכב החשמליים ועמדות טעינתם ברחבי העיר בכלל ובחניונים העירוניים בפרט, תואם לקבוע בתקנות החשמל (התקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי), התש"ף-2020, ובהנחיות להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי מאת רשות החשמל, מרץ 2023.
- לגבש נוהל עירוני והנחיות עירוניות בנוגע לנושא כלי הרכב החשמליים ועמדות טעינתם, לרבות נושא הבטיחות, הפיקוח והאכיפה, ובפרט לנושא חניית כלי רכב בחניות עמדות הטעינה ללא ביצוע טעינה בפועל. נוסף על כך יש לעדכן את הנוהל העירוני 07.02.05 "הפעלת חניון קריית העירייה" למצב בפועל, ולבדוק ולעדכן במידת הצורך את כלל הנהלים וההנחיות העירוניים העוסקים בנושא החניונים והחנייה בעיר.

תגובת המבוקר:

היחס בין מספר כלי הרכב החשמליים בעיר לבין מספר החניות הייעודיות להם הוא טוב ומתקדם, אין כדאיות וצורך להגדלת החניות לטעינת רכב חשמלי.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקר ולקיים ולקיים דיון בראשות מנכ"ל העירייה בהתאמה של המדיניות העירונית לרגולציה, בייחוד בהתייחס למידת הצורך לעודד שימוש ברכבים חשמליים ובדבר הצורך להקצות להם מקומות חניה לטעינה בירושלים.

פרק 7:

המלצת המבקר:

- לבחון מחדש, אם באמצעות שדרוג השילוט הקיים ואם באמצעות שילוט ומערכות חדשות, כיצד ניתן לשקם את פרויקט השילוט הדיגיטלי להכוונת חנייה במרכז העיר, תוך כדי וידוא שיש תיעוד לקיום תוכנית עבודה מסודרת הכוללת פיילוט ניסיוני לצורכי למידה, שיפור והתייעלות, טרם הפעלת הפרויקט כולו מחדש.
- לקבל חוות דעת משפטית לגבי אפשרות הצגת שמות החניונים הפרטיים הכלולים בפרויקט. בחוות הדעת צריכה להיכלל התייחסות לקביעת מנגנון לרתימת מפעילי החניונים הפרטיים (השתתפות בעלויות התקנת אמצעים טכנולוגיים בחניונים) ולהבטחת שיתוף פעולה מצידם, ובכלל זה הפעלת צעדי אכיפה - הן בשל פגיעה ואי קיום דרישות רישוי העסקים מהם והן בשל פגיעה מכוונת מצידם ברכוש העירוני.
- לשקול עם חברת עדן הכללת מידע בשלטים על מיקומי אתרי טעינה חשמלית לכלי רכב, לאור החשיבות שהעירייה מייחסת לנושא ולאור הגידול במספר כלי הרכב החשמליים.
- לאור העובדה שמשנת 2018 החלה עדן לנהל חניונים עירוניים, בהתאם לקבוע בהסכם המסגרת עימה, לוודא שבכל החניונים העירוניים שהועברו לניהולה יותקנו שלטים ומערכות ממוחשבות המעדכנות ומודיעות על התפוסה בהם בזמן אמת.
- לשקול חילוט הערבות של חברת "ארדן" או דרישה כספית בשל אי עמידתה בהתחייבויותיה בהתאם לקבוע בהסכם עימה, ואף לשקול את המשך ההתקשרות עימה בהסכם הנוסף בפרויקט "תכנון לביצוע, אספקה, התקנה, שינויים ותיקונים של שלטי מידע וסככות בתחנות אוטובוס בירושלים".

ועדה לענייני ביקורת

תגובת המבוקר:

יש קושי באבטחת סייבר של השלטים ולא ברור הצורך בהם. נערכת כיום בחינה מחודשת אם להסיר או להשמיש את השלטים בצורה אחרת.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקרת בכפוף להחלטה על המדיניות העירונית בנוגע לשלטים. בנוסף, עד לסוף השנה הקלנדרית יישלח עדכון למבקרת וליו"ר ועדת הביקורת בדבר החלטת המדיניות להשארת השלטים והשמתם או הסרתם.

פרק 8:

המלצת המבקרת:

- לבדוק את פרטי החניונים המוצגים באתר האינטרנט העירוני ובמערכת ה-GIS העירונית, לסנכרן ולעדכן את המידע המוצג למצב בפועל.

תגובת המבוקר:

ההמלצה מקובלת.

המלצת ועדת ביקורת:

לקבל את המלצות המבקרת.

סיכום:

מר אלדד רבינוביץ, יו"ר ועדת ביקורת: ראשית רצוני להודות למבקרת ולצוות שלה, למבוקרים ולכל הנכבדים שהגיעו.

קיימנו דיון מועיל ומרובה נקודות, שבסופו של דבר יתרום לרווחת הציבור ויחסוך כספי ציבור.

הרבה מהסוגיות שנדונו הן סוגיות של מדיניות, ולכן חלק נכבד מהבעיות ייפתרו כאשר יהיה מישהו שיקבע את המדיניות ויתכלל את צורכי החניה בעיר. לצורך כך נדרשת כמובן פרוגרמה, וזו לדעתי המסקנה המרכזית שממנה ייגזרו יתר התיקונים הנדרשים.

אני מקבל את המלצות הדוח בהתאם למפורט לעיל, ממליץ למועצה לאמץ את מסקנות הוועדה. טבלת הממצאים וההמלצות המצורפת, מהווה חלק בלתי נפרד מפרוטוקול הדיון.

הישיבה נעולה.

בברכה,

אלדד רבינוביץ

חבר מועצת העיר ירושלים

יו"ר ועדת ביקורת

פרק שביעי

ניהול ותפעול חניונים עירוניים

תוכן העניינים

תקציר // 187

מבוא // 191

פירוט הממצאים

פרק ראשון:

מדיניות חנייה עירונית // 197

פרק שני:

בקרה, ביטחון, בטיחות, פיקוח ואכיפה // 207

פרק שלישי:

נגישות בחניונים הציבוריים בעיר // 224

פרק רביעי:

הכנסות מחניונים עירוניים // 236

פרק חמישי:

תשלום ארנונה בחניונים העירוניים // 242

פרק שישי:

הקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים // 244

פרק שביעי:

מערכת לשילוט ובקרת מצאי חניונים בעיר // 255

פרק שמיני:

הנגשת מידע עירוני בנוגע לחניונים // 265

סיכום // 268

נספחים // 269

תקציר

רקע

הקצאת מקומות חנייה מסודרים בתחומי העיר מאפשרת התנהלות תחבורתית תקינה ומסודרת בה. נכון לשנת 2023 קיימים בעיר 159,898 מקומות חנייה. מתוכם 53 חניונים ציבוריים בבעלות או בהחזקת העירייה, ובהם 5,430 מקומות חנייה.

תקנות התכנון והבנייה מגדירות את התקן שיש להקצות לחנייה לכל סוגי כלי הרכב בכל ייעוד או שימוש בקרקע.

בסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2021 (התפרסם ב-7.6.2023) דווח כי בירושלים, שיעור בני ה-20 ומעלה שהשיבו כי **אין די מקומות חנייה באזור מגוריהם עומד על 68.9% מהנשאלים**. מדובר בשיעור הגבוה ביותר מקרב הנשאלים ב-18 הערים הגדולות בישראל (המונות מעל 100 אלף תושבים).

העירייה רשאית לפי תקנות התכנון והבנייה (סעיף 4 לתוספת)¹, לייעד "חניון" – מגרש או בניין המיועד כולו או חלקו לחניית כלי רכב, שמספר מקומות החנייה בו לשימוש שאינו מגורים עולה על 40 – "לחניון ציבורי" המיועד לשימוש הציבורי, ומקומות החנייה בו אינם מוצמדים למשתמשים מסוימים. עוד נקבע כי חניון ציבורי יכול להיות - כולו או חלקו - בבעלות פרטית או בבעלות ציבורית.

העירייה רשאית לפי חוק עזר עירוני לחנייה², לקבוע מקומות שהם "מקום חנייה בתשלום", שבהם מותרת חנייה כנגד תשלום אגרת חנייה בהתאם לסוג הרכב.

לנושא ניהול, פיקוח, בקרה ואכיפה לגבי החניונים הציבוריים, לרבות החניונים העירוניים, אחראים כמה גורמים עירוניים ואף גורמים חוץ-עירוניים כמו תאגידים עירוניים.

להלן הגורמים העיקריים:

- האגף לתחבורה ופיתוח תשתיות (תוש"ה), והאגף למבני ציבור וכלכלה אורבנית מופקדים על קידום הקמת חניונים ומקומות חנייה ציבוריים. האגף לתחבורה ופיתוח תשתיות אף אחראי לתכנון תמרור ושילוט הכוונה לחנייה.
- האגף לשירותי חנייה אחראי להקצאת חניות במרחב העירוני באמצעות תווי חנייה, וניהול חניונים עירוניים.
- התאגיד העירוני חברת "עדן" אחראית להפעלת חניונים עירוניים שהועברו לניהולה החל משנת 2018.

1 תקנות התכנון והבנייה (התקנת מקומות חנייה), התשמ"ג-1983.

2 חוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו), התשכ"א-1960.

הביקורת הנוכחית מתמקדת בעיקר בחניונים העירוניים וברכבים הקשורים להם, כגון: מתקני חנייה אוטומטיים, שלטי הכוונה ותפוסת חנייה ועמדות טעינת כלי רכב חשמליים שהועברו לניהול ותפעול התאגיד העירוני "עדן".

עיקרי הממצאים

1. אי קביעת מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, וכן חנייה לאנשים עם מוגבלויות; ואי גיבוש פתרונות חנייה נוספים. נוסף על כך טרם הוקמה ועדת ההיגוי לחניונים העירוניים.
2. היעדר גורם עירוני אחד שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר, לרבות פיקוח על עבודתה של חברת עדן, קבלת החלטות בנוגע לתפעול החניונים העירוניים שהועברו לניהול חברת עדן ואישורן.
3. נמצא חוסר באמצעי ביטחון, בטיחות וסדר ציבורי בחניונים, לרבות היעדר מנהל/שומר בחלק מהחניונים העירוניים במקרים שהדבר מחייב, אי התקנת כלל מערכות כיבוי אש ואמצעי מיגון מפני התחשמלות, היעדר פיקוח ואכיפה עירוניים ואי הצבת תמרורים ואמצעים להגבלת מהירות הנסיעה.
4. בפרסום ברשומות מופיעים רק שני חניונים בבעלות ובהפעלת העירייה (חניון כיכר ספרא וחניון אגרון ברחוב הלל) שאינם מונגשים, בעוד שבפועל מספר החניונים הציבוריים שהעירייה היא הבעלים או המחזיקה בהם, הוא לכל הפחות 53. שלא כמו בפרסום העירוני של עיריית ירושלים הפרסום ברשומות של רשויות מקומיות גדולות אחרות כלל עשרות חניונים ציבוריים מונגשים. עוד נמצא כי לא מערבים את מחלקת הנגישות העירונית ולא בוחנים בהיבטים חוקיים את נושא קביעת מקומות החנייה המונגשים בחניונים הציבוריים בעיר.
5. מספר עמדות הטעינה לכלי רכב חשמליים באזור ירושלים, לרבות בחניונים העירוניים, נמוך במידה ניכרת מעמדות הטעינה באזור תל אביב ובאזור המרכז. יצוין כי רק בחודש מרץ 2022 הותקנו ברחבי העיר 70 שקעים מתוך 102 השקעים בעמדות הטעינה החשמלית המצוינים בקול קורא 114/2018 שפרסם משרד האנרגיה בשנת 2018.
6. פרויקט "מערכות מידע ושילוט לחניונים" על ידי חברת א', המכווין ומספק מידע בנוגע לתפוסה בחניונים העירוניים והפרטיים באזור מרכז העיר, במטרה להפחית נסיעות לצורך חיפוש חנייה, שעלותו הייתה בסך של כ-5 מיליון ש"ח מכספי ציבור נכשל בהתאם להמלצתו משנת 2018 של יועץ הפרויקט כי היו תקלות רבות, חניונים אלה במרביתם הינם, בבעלות פרטית ותפעול על ידי חברות פרטיות. נושא זה היווה סיכון משמעותי להצלחת הפרויקט עוד בראשיתו, ובשל היעדר בקרה, היעדר אכיפה ופיקוח מספקים לעמידה בהסכמים המחייבים ופגיעה בתהליכי רישוי עסקים נאותים. לא נמצא תיעוד מספק, לביצוע פיילוט, לשיתוף הציבור ובעלי החניונים הפרטיים, עוד יצוין כי למרות כישלון הפרויקט והתראות חוזרות ונישנות לחברת א' כולל קיזוז תשלומים, העירייה בחרה להמשיך ולהתקשר עימה בפרויקט דומה בנושא, "תכנון לביצוע, אספקה, התקנה, שינויים ותיקונים של שלטי מידע וסככות בתחנות אוטובוס בירושלים".

יוער עוד כי נכון ליוני 2023 מערכות השליטה על תפוסת החניונים לא קיימות בכלל החניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן, למעט חניון בצלאל, וזאת בניגוד להתחייבות עדן בהסכם המסגרת.

המלצות מרכזיות

1. לקבוע מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי כלי הרכב – לרבות אוטובוסים, וכן לאנשים עם מוגבלויות; לגבש פתרונות חנייה נוספים.
2. להגדיר גורם עירוני שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר, לרבות פיקוח על עבודתה של חברת עדן, קבלת החלטות בנוגע לתפעול החניונים העירוניים שהועברו לניהול חברת עדן ואישורן.
3. לוודא כי במתקני החנייה, לרבות המתקנים האוטומטיים בחניונים העירוניים, אמצעי הבטיחות – לרבות מערכות כיבוי אש ומיגון מפני התחשמלות, תמרורי ואמצעי הגבלת מהירות – מותקנים ותקינים, וכי כללי הבטיחות והתפעול מובנים לכלל המשתמשים במתקן; לאפשר קבלת המידע בשפות נוספות. כן לוודא שההיתרים להשתמש במתקנים אלו בתוקף.
4. בהתאם למידע שיועבר מהאגף לשירותי החנייה, לבחון את הרחבת תוכנית העבודה הרב-שנתית לביצוע התאמות נגישות במקומות ציבוריים, לרבות הקצאת משאבים מתאימים לצורך השלמת ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות בחניונים הציבוריים שבאחריות העירייה.
5. לקבוע מנגנון דיווחים מעודכן במטרה לשפר את העברת המידע העדכני ואת שיתוף הפעולה בין גורמים עירוניים לגורמים חוץ-עירוניים, לרבות בנושא הנגשת החניונים העירוניים.
6. להנחות גורמים עירוניים רלוונטיים לנושא – באגף לשירותי חנייה, במינהלת הכיכר, בהנהלת החשבונות ובעדן – לבצע בקרה נאותה הכוללת תיעודים מפורטים, עדכניים ונכונים של ההכנסות מהחניונים העירוניים.
7. להגדיר באמנת השירות העירוני זמנים מרביים לטיפול בנושאים למיניהם בחניונים העירוניים בכלל ובחניונים שהועברו לניהול חברת עדן בפרט, ולוודא עמידה בהם וסגירת התלונות בהתאם למצב בפועל.
8. לגבש נוהל עירוני והנחיות עירוניות בנוגע לנושא כלי הרכב החשמליים ועמדות טעינתם, לרבות נושא הבטיחות, פיקוח ואכיפה ובפרט לנושא חניית כלי רכב בחניות עמדות הטעינה ללא ביצוע טעינה בפועל. נוסף על כך יש לעדכן את הנוהל העירוני 07.02.05 "הפעלת חניון קריית העירייה" למצב בפועל, וכן לבדוק ולעדכן במידת הצורך את כלל הנהלים וההנחיות העירוניים העוסקים בנושא החניונים והחנייה בעיר.
9. על מנת שכספי ציבור בסך 5 מיליון ש"ח לא ירדו כולם לטמיון, לבחון מחדש אם באמצעות שדרוג השילוט הקיים ואם באמצעות שילוט ומערכות חדשות, כיצד ניתן לשקם את פרויקט השילוט הדיגיטלי להכוונת חנייה במרכז העיר, תוך כדי וידוא תיעוד לקיום תוכנית עבודה מסודרת הכוללת פיילוט ניסיוני לצורכי למידה, שיפור והתייעלות טרם הפעלת הפרויקט כולו

מחדש, ולשקול עם חברת עדן, הכללת מידע בשלטים אודות מיקומי אתרי טעינה חשמלית לכלי הרכב.

תמצית זו אינה כוללת את כל הממצאים שעלו וגם אינה מוסרת את כל ההמלצות והפרטים המופיעים בגוף הדוח. לקבלת מידע זה יש לקרוא את הדוח המפורט.

תגובת המבוקרים

תגובת המבוקרים שולבה במקומות הרלוונטיים בגוף הדוח.

סיכום

ניהול מערך החניונים העירוניים נועד לטייב את מערך התחבורה בעיר ובכך לשרת את צורכי תושבי העיר והבאים בשעריה. בשל הגידול בנפח התנועה עולה גם חשיבותם של הסדרי התנועה, ובכלל זה הצורך להוסיף מקומות חנייה במרכזים העירוניים. הסדרים אלה צריכים להיות יעילים ובטיחותיים כך שיביאו לשיפור השימוש ברשת הדרכים.

הביקורת מדגישה כי יישום המלצותיה – קביעת מדיניות עירונית מאושרת לתכנון והקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, וכן חנייה לאנשים עם מוגבלויות; לגבש פתרונות חנייה נוספים; הגדרת גורם עירוני שירכז את נושא החנייה והחניונים העירוניים ויבצע בקרה ופיקוח; קבלת החלטות ואישורים בנושא, חיזוק מערך התחזוקה, הבטיחות והביטחון בחניונים העירוניים; טיוב תוכניות העבודה ויישומם; חיזוק שיתוף הפעולה בין גורמים עירוניים וחץ-עירוניים ובין השאר עם התאגיד העירוני "עדן" המנהל ומתפעל כמה חניונים עירוניים; הקצאת תקציבים ומשאבים באופן יעיל – כל אלה יאפשרו לעירייה לתת מענה יעיל וטוב יותר לצרכים התחבורתיים של תושבי העיר והמבקרים בה, לרבות פתרונות חנייה.

מבוא

הסדרי התנועה משמשים בסיס לכל מערך התחבורה ברשת הדרכים. בשל הגידול בנפח התנועה ובמינוע והגידול בהיקף הפעילות בכל תחומי החיים, עולה גם חשיבותם של הסדרי התנועה ובכללם הצורך להוסיף מקומות חנייה במרכזים העירוניים. הסדרים אלו צריכים להיות יעילים ובטיחותיים כך שיביאו לשיפור השימוש ברשת הדרכים.

בעיית הסדרי החנייה הולכת ומחריפה כתוצאה מגידול בכמות כלי הרכב ומההתפתחות האורבנית. החנייה היא מרכיב משמעותי לניהול התחבורה וקביעת מדיניות בתחום זה, והיא משפיעה על השימוש בקרקע, על הבטיחות, על הפיתוח הכלכלי, על טיב השירות שניתן לתושב, וכתוצאה מכל אלה על איכות חיו. על כן, חשוב וחיוני שהרשויות יקבעו הסדרי חנייה בתחומן³.

בסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2021 (התפרסם ב-7.6.2023) דווח כי בירושלים, שיעור בני ה-20 ומעלה שהשיבו כי אין די מקומות חנייה באזור מגוריהם עומד על 68.9% מהנשאלים, שהוא השיעור הגבוה ביותר מקרב הנשאלים ב-18 הערים הגדולות בישראל (המונות מעל 100 אלף תושבים).

חניון ציבורי

רשות מקומית רשאית לקבוע, בהתאם לתקנות התכנון והבנייה⁴, כי מגרש או בניין המיועד כולו או חלקו לחניית כלי רכב שבו מעל 40 מקומות חנייה ושאינו לשימוש מגורים, הוא "חניון ציבורי", המיועד לשימוש הציבורי, ושמקומות החנייה בו אינם מוצמדים למשתמשים מסוימים. הרשות המקומית גם רשאית לקבוע כי חניון ציבורי כאמור יהיה כולו או חלקו בבעלות פרטית או בבעלות ציבורית (תקנה 1 לתוספת לתקנות).

עיריית ירושלים רשאית לקבוע, בהתאם לחוק עזר לחנייה⁵ הסדרי תנועה וחנייה, ובהם: העמדה או חנייה של רכב בתחום העירייה בין בתשלום ובין בדרך אחרת (סעיף 2 (א)), וכן "מקום חנייה בתשלום" שבו מותרת חנייה תמורת תשלום אגרת חנייה, בסכום שאינו עולה על התעריף המרבי המפורט בחוק העזר, בהתאם לסוג הרכב החונה (סעיף 2 (ה))⁶. עוד רשאית העירייה לקבוע "מקום חנייה פרטי", המתנהל על ידי אדם - פרט למועצת העירייה - לשם הפקת רווחים בהתאם לתנאים שפורטו ברישיון מטעם ראש העירייה.

3 מבקר המדינה מתוך דוחות על הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2013 - הסדרי חנייה ציבורית בתחומי הרשויות המקומיות והפעלתם.

4 תקנות התכנון והבנייה (התקנת מקומות חנייה), התשמ"ג-1983.

5 חוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו), התשכ"א-1960.

6 בחוק העזר העירוני נקבע תעריף הנמוך בחצי ש"ח ממחיר מרבי עבור חנייה לפי הסדר החנייה הארצי האחד הקבוע בתקנות התעבורה (מחיר מרבי בעבור חנייה לפי הסדר חנייה ארצי אחד), התש"ס-2000. לפי הודעת מנכ"ל משרד הפנים מ-13.3.2019, מחיר מרבי לשעת חנייה בהסדר החנייה הארצי האחד הוא 6.30 ש"ח, ועד כה טרם עודכן. ב-21.12.2021 פרסמה העירייה באתר האינטרנט העירוני כי בהתאם לחוק העזר העירוני נקבע תעריף חנייה שעתי על סך 6.40 ש"ח, החל מ-1.1.2022.

חניון עירוני

חניון ציבורי בבעלות או בהחזקת העירייה או תאגיד עירוני.

בהתאם לנתונים שהתקבלו מהאגף לשירותי חנייה ונאספו על ידי הביקורת, קיימים בעיר 159,898 מקומות חנייה. מתוכם 53 חניונים ציבוריים בבעלות ו/או בהחזקת העירייה ובהם 5,430 מקומות חנייה כדלהלן:

לוח 1: פירוט מקומות חנייה עירוניים בעיר לפי סוג

מספר מקומות חנייה	מספר חניונים	סוג חניון
2,032	8	חניון ציבורי בבעלות עירונית – בניהול תאגיד עירוני
2,057	29	חניון ציבורי בבעלות עירונית בהסדר כחול-לבן
1,341	16	חניון ציבורי בבעלות עירונית ללא תשלום
5,430	53	סך הכול חניונים עירוניים

מטרת הבדיקה

בדיקת נאותות הניהול, התפעול והפיקוח על חניונים ציבוריים בבעלות והחזקה של עיריית ירושלים ומי מטעמה.

היקף הבדיקה

הביקורת התמקדה בעיקר בחניונים העירוניים וברכיבים הקשורים להם, כגון: מתקני חנייה אוטומטיים, שלטי הכוונה ותפוסת חנייה, ועמדות טעינת כלי רכב חשמליים שהועברו לניהול ותפעול התאגיד העירוני חברת "עדן". הביקורת לא בחנה במסגרת הבדיקה התנהלות של חניונים ציבוריים בבעלות פרטית. הביקורת מתייחסת בבדיקתה בעיקר לשנים 2018 עד 2023.

דוחות קודמים בנושא

דוח מבקר המדינה

דוחות על הביקורת בשלטון המקומי לשנת 2013 – הסדרי חנייה ציבורית בתחומי הרשויות המקומיות והפעלתם.

דוחות מבקרת העירייה

דוח מבקרת העירייה 2016, "יישום תקן החנייה בתהליכי תכנון ורישוי".

דוח מבקרת העירייה 2015, "ניהול החנייה במרחב העירוני".

תקופת הביקורת

הביקורת נערכה בשנים 2022 ו-2023 לסירוגין.

פירוט הממצאים

פרק ראשון

מדיניות חנייה עירונית

בסעיף 149(א) בפקודת העיריות נקבע כי "המועצה תבחר ועדה לבטיחות בדרכים, שתפקידה ליוזם ולתכנן פעילות בתחומים הנוגעים לבטיחות בדרכים; הוועדה תגיש לאישור המועצה את תוכניותיה ותפקח על ביצוע התוכניות המאושרות".

משרד התחבורה הטיל על "המכון הישראלי לתכנון ומחקר תחבורה" לנסח מדיניות חנייה לישראל ואת עקרונות תקן החנייה הנגזר ממנה. בהתאם לכך במסמך "הנחיות לתכנון חנייה, פרק א': מדיניות החנייה בישראל", מינואר 2001, גובשו עקרונות מדיניות החנייה בישראל, לרבות: "הקטנת מספר המגיעים למרכזים העירוניים ברכב פרטי, בעיקר יוממים (עובדים הגרים מחוץ לעיר והחוזרים באותו יום עבודה למקום מגוריהם), על ידי הקטנת היצע החנייה. הגדלת הנגישות לתחבורה ציבורית. הגדלת אחוזי הבנייה באזורים שבהם תחבורה ציבורית טובה, תוך הגדלה מינימלית של היצע החנייה ועוד".

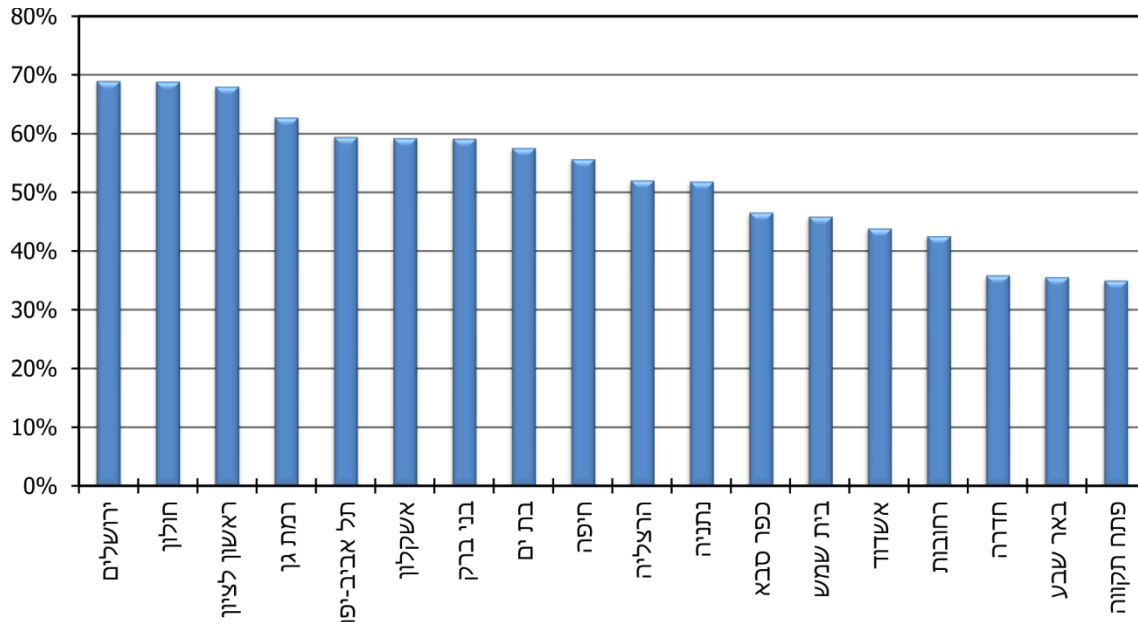
במדריך לנבחר, משרד הפנים, משנת 2018, צוין כי "לעבודת ועדת 'תחבורה ותנועה', יש הד רב ביישוב זאת משום שנודעת לה השפעה רבה על איכות החיים של תושביו – זרימה של התנועה, יותר מקומות חנייה, יותר בטיחות בדרכים, תוואי של עורקי תחבורה וכדומה". אחד מתחומי פעילות הוועדה הוא "שיפורים במערכת הכבישים, התחבורה והחנייה, המלצה לשיפור שירותי החנייה, כגון: חניוני 'חנה וסע'. את המלצותיה מביאה הוועדה בפני מליאת מועצת העיר, שתפקידה בין היתר לקבוע מדיניות – לרבות מדיניות החנייה בעיר.

בדוח ביקורת בנושא יישום תקן החנייה בתהליכי תכנון ורישוי משנת 2016 המליצה הביקורת בין היתר לגבש ולפרסם מסמך מדיניות עירונית ועקרונות מנחים לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, וכן חנייה לאנשים עם מוגבלויות, ולגבש פתרונות חנייה נוספים וכללי אכיפה.

יצוין כי נכון למועד הביקורת הנוכחית, נמצא כי הוגדרה מדיניות אכיפת החנייה אך טרם גובש מסמך מדיניות עירונית ועקרונות מנחים לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, לחנייה לאנשים עם מוגבלויות, לגיבוש פתרונות חנייה נוספים ולכללי אכיפה.

בסקר החברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2021 (התפרסם ב-7.6.2023) דווח כי בירושלים, שיעור בני ה-20 ומעלה שהשיבו כי **אין די מקומות חנייה באזור מגוריהם עומד על 68.9% מהנשאלים**, שהוא השיעור הגבוה ביותר מקרב הנשאלים ב-18 הערים הגדולות בישראל (המונות מעל 100 אלף תושבים).

תרשים 1: שיעור בני ה-20 ומעלה שהשיבו כי אין די מקומות חנייה באזור מגוריהם ב-18 הערים הגדולות בישראל

* מתוך סקר חברתי של הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה לשנת 2021 (התפרסם ב-7.6.2023).

יצוין כי אחד הפתרונות העירוניים למצוקת החנייה הוא אישור חנייה על המדרכות, דבר המפריע להולכי הרגל ומסכן אותם, ועל כן גרר בעקבותיו עתירה מינהלית שהגישה עמותת "ברחובות שלנו" - ארגון הולכי הרגל של ישראל" כנגד העירייה.

בפסק הדין שניתן ב-25.1.2023, בהסכמת הצדדים, נקבע כי על העירייה לבחון מחדש 17 אזורי חנייה על מדרכות בתוך 60 יום.

ב-26.2.2024 פרסמה העמותה כי ירושלים היא העיר המובילה במספר הולכי הרגל שנהרגו בתאונות: 38 הולכי רגל נהרגו בה בחמש השנים האחרונות. בשנת 2023 נשבר בה שיא שלילי נוסף: עשרה הרוגים בשנה אחת בלבד ו-428 פצועים באורח קשה. סך הנפגעים קשה וההרוגים בשנת 2023 עמד על 466 בני אדם. בירושלים הרוב המוחלט של ההרוגים מצאו את מותם על מדרכות, מעברי חצייה, איי תנועה או רחובות מואנחים חסרי מדרכות.

דוגמה לתכנון לקוי בהקשר של חניות והולכי רגל היא מיעוט מקומות חנייה עירוניים מוסדרים לאוטובוסים תיירים. האוטובוסים מביאים קבוצות מטיילים ותיירים לעיר, דבר המועיל לעסקים בעיר, אך נמצא כי גם כאשר מיעדים מגרש גדול ומסודר לחניית אוטובוסים, כמו, לדוגמה, בחניון אצטדיון טדי, המגרש נותר ריק משום שמותרת בו אך ורק הורדה והעלאת נוסעים והוא אינו משמש לחנייה.

הביקורת מציינת כי בתאריכים 19.6.2023 ו-22.6.2023 אישרו ועדת הכספים ומועצת העירייה (בהתאמה) תקב"ר בסך 1 מיליון ש"ח מתקציב היטל השבחה, לצורך שדרוג חניון טדי לחניון מנוהל בתשלום. הביצוע ותפעול החניון ייעשו באמצעות חברת עדן. עד להפעלת הרכבת הקלה בסמוך לא ייגבה תשלום בחניון.

ב-21.8.2023 – החלו עבודות השדרוג בחניון.

מאגף שירותי חנייה נמסר כי האגף מקים חניונים בהתאם למדיניות והחלטות הנהלת העירייה – וברוח התקופה עד להקמה ותפעול מערך התחב"צ (תחבורה ציבורית) בפועל.

מנהל מחלקה בכיר להסדרי חנייה מסר לביקורת מסמך "פרויקטים מרכזיים אגף החנייה" שלפיו בשנת 2023 מתכוננים לביצוע ארבעה מגרשי חנייה: דובנוב/פינסקר, חלץ עליון, כיסופים, על"ר (בארמון הנציב מיועד לרכב כבד) בעלות כוללת הנאמדת ב-2.35 מיליון ש"ח, שייתנו מענה ל-117 כלי רכב.

היעדר גורם עירוני המרכז ומתכלל את כל נושא החנייה והחניונים בעיר

- בבדיקת הביקורת עלה כי הטיפול בנושא החנייה והחניונים בעיר מחולק בין כמה יחידות (במינהלים שונים) ותאגיד עירוני.
 - האגף לשירותי חנייה – אחראי להקצאת חניות במרחב העירוני באמצעות תווי חנייה, וניהול חניונים עירוניים.
 - האגף לתחבורה ופיתוח תשתיות (תוש"ה) – מופקד על קידום התשתיות לחניונים ומקומות חנייה ציבוריים, ועל תכנון תמרור ושילוט הכוונה לחנייה.
 - האגף למבני ציבור ופיתוח אורבני – מופקד על קידום הקמת חניונים עירוניים.
 - אגף אכיפה ושיטור עירוני – מופקד על אכיפת החוק והסדר הציבורי במקומות החנייה ברחבי העיר.
 - אגף נכסי העירייה – אמון על רישום החניונים העירוניים כנכסים עירוניים וביצוע התקשרויות עם גורמים המתפעלים חניונים בנכסים עירוניים.
 - התאגיד העירוני חברת "עדן" – אחראית להפעלת חניונים עירוניים שהועברו לניהולה החל משנת 2018.
- הביקורת מעירה כי בבדיקת הביקורת עלו קשיים, שיפורטו בהמשך, בתפעול וסנכרון נושא החנייה והחניונים בעיר, לרבות בשל היעדר גורם עירוני אחד שירכו ויתכלל את הנושא כולו.

הסכם המסגרת עם עדן

ב-26.8.2018 אישרה מועצת העירייה טיוטת הסכם מסגרת בין העירייה לבין "עדן חברה לפיתוח כלכלי בירושלים" – תאגיד עירוני בשליטת העירייה (להלן: חברת עדן או עדן), להקמת והפעלת חניונים ציבוריים על ידי עדן במקרקעין שהעירייה היא בעלת הזכויות בהם. ב-24.10.2018 נחתם הסכם המסגרת בין הצדדים (להלן: הסכם המסגרת).

לוח 2: חניונים עירוניים שהועברו ואושרו בפועל לניהול עדן

מס'	שם החניון	כתובת	שכונה	מספר מקומות חנייה	תאריך אישור עירוני/הסכם	תאריך הפעלה בפועל
1.	ספרא	שבטי ישראל	מרכז העיר	1,000	28.2.2018	1.3.2018
2.	מנורה	מנורה	מרכז העיר	415	22.2.2018	19.2.2020
3.	מסילת ישרים	מסילת ישרים	מרכז העיר	50	26.8.2018	27.8.2018
4.	בית הספר הניסויי	מנשה בן ישראל	מרכז העיר	30	26.8.2018	26.5.2019
5.	הע"ח*	הע"ח	מורשה	130	16.1.2019	1.4.2019
6.	שער שכם**	סולטן סולימן	באב א-זהרה	75	9.9.2020	12.5.2019
7.	בית הדפוס	בית הדפוס 19	גבעת שאול	250	9.9.2020	1.8.2022
8.	אגרון***	גרשון אגרון 3	מרכז העיר	82	30.5.2021	2.3.2021

* חניון הע"ח - נערך כתוספת להסכם בין העירייה לבין עדן בגין הפעלת חניון ספרא מ-27.2.2018. במהלך שעות היום החנייה מותרת לעובדי העירייה בלבד. החניון מותר לשימוש הציבור ללא תשלום, בימים א' עד ה' מ-16:00 ועד 06:30 למחרת, וביום ו' מ-06:30 ועד ליום א' ב-06:30.

** חניון שער שכם - אושר בוועדה למסירת עבודות ב-9.9.2020, נספח ההסכם נחתם בדיעבד ב-29.1.2020, בנספח ההסכם צוין כי הפעלתו על ידי עדן תחול ב-12.5.2019.

*** חניון אגרון - אושר בוועדה למסירת עבודות ב-30.5.2021, נספח ההסכם נחתם בדיעבד ב-10.5.2021 ובו צוין כי ההתקשרות תחל ב-1.3.2021 וכי על פי סעיף 12 בנספח, תינתן תקופת התארגנות למשך 90 ימים שבהם לא תינתן הנחת ירושלים.

הממונה על הפיתוח הכלכלי והטכנולוגי באגף שירותי החנייה מסר לביקורת כי חניון שער שכם – ניתן אישור של הוועדה למסירת עבודות ב-1.3.2021 והחניון הופעל ב-12.5.2019.

חניון אגרון – ניתן אישור של הוועדה למסירת עבודות ב-9.9.2020 והופעל ב-1.6.2021 לעדן ניתנו 90 ימים להתארגנות.

מעדן נמסר כי בנוגע לחניון אגרון - התנהל הליך משפטי לפינוי הזכיין הקודם.

עוד יוער כי חניון הע"ח נמסר לעירייה בחוזה הרשאה מאת רשות מקרקעי ישראל (רמ"י) החל מ-9.5.2016, והוארך עד 31.12.2022 (על פי מערכת ייעודי קרקע לא נמצאה הארכה מעבר לכך).

העירייה העבירה את זכויותיה בחניון הע"ח לעדן, והיא עושה בחניון שימושים אחרים מלבד לצורכי חנייה. כך לדוגמה, חלקים בחניון נמסרו לשימושה של משטרת ישראל להקמת חדר פיקוד קדמי. בסוכות תשפ"ג נמסרו חלקים בחניון לשימושם של גורמים פרטיים ובכך נמנעה בכל ימי החג חנייה בחינם לעשרות כלי רכב, דבר שגרר ביקורת נרחבת על העירייה מצד התושבים ומצד כלי התקשורת. הדבר נעשה בניגוד לקבוע בסעיף 8א' בחוזה ההרשאה כדלקמן: "הרשות הניתנת למורשה לפי החוזה היא אישית בלבד ואסור למורשה להעביר את זכויותיו לפי החוזה בשלמותן או בחלקן בכל צורה שהיא בין במישרין ובין בעקיפין, ו/או להשכיר את המגרש ו/או למסור חזקה או שימוש בו, או בחלקו, לאחרים".

יצוין כי בישיבת מועצת העירייה מ-31.8.2023 הוחלט כי בסוכות תשפ"ד לא יינתן אישור לגורמים פרטיים להקים סוכה בחניון הע"ח.

הממונה על מינהלת קריית העירייה מסר לביקורת כי לגבי הארכת החוזה יש לפנות לאגף נכסים; עוד מסר כי אין צורך באישורה של רמ"י להעברת תפעול חניון הע"ח לידי עדן וכי הוא משמש את עובדי עיריית ירושלים לצורכי חנייה בלבד, בהתאם לזמני הפעילות שנקבעו בהסכם. מעבר לכך החניון פתוח לשימוש הציבור הרחב.

מנהלת אגף נכסי העירייה העבירה לביקורת התכתבות בינה לבין מנהל מחלקת רישום נכסים, כדלקמן: בהמשך למייל מטה (פניית הביקורת) ולבקשתך, אתייחס להארכת חוזה ההרשאה. מיד עם בקשתך להסדרת השימוש, פנינו לרמ"י להארכת תקופת ההרשאה למטרת הפעלת מגרש חנייה. רמ"י קיבלו את הבקשה, ומזמינים שומה, למטרת הערכת שווי המגרש, שממנה ייגזרו דמי ההרשאה לתקופה מ-1.1.2023. העירייה ממתינה לדרישת התשלום מרמ"י ולהכנת חוזה ההרשאה לאחר קביעת תשלום השימוש על ידי השמאי. אגף הנכסים יעלה את פרטי העסקה לאישור ועדת הכספים והמועצה.

עוד צוין כי מנהלת אגף נכסי העירייה התריעה בפני הנהלת העירייה וארגון העובדים על כך שבכוונת רמ"י לשווק לטובת מלונאות את המגרש, ובכלל זה את שטח החניון שנמצא בשימוש העירוני, וזאת כמובן, בהתאם לתב"ע התקפה מ-17.2.2023, וכי יש צורך לבחון פתרון חנייה חלופי לעובדי העירייה.

הקמת ועדת היגוי וכינוסה

לצורך יישום הסכם המסגרת וכן הנספח בגין כל אחד מהחניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן, נקבע בהסכם המסגרת (סעיף 9) שתוקם ועדת היגוי הכוללת שני נציגים לכל צד, לפתרון בעיות ככל שתתעוררנה במהלך תקופת ההתקשרות בין הצדדים, בהתאם לסדרי עבודה שייקבעו על ידה. נציג העירייה נקבע כיו"ר ועדת ההיגוי, ועדן נקבעה כאחראית לריכוז עבודת הוועדה, לרבות הכנת נושאים לדיון, סיכומים ודוחות ומעקב אחר הביצוע.

נמצא כי מאז חתימת הסכם המסגרת בשנת 2018, קיים פרוטוקול דיון אחד בלבד מ-28.5.2019 של ועדת ההיגוי המשותפת, בניגוד לקבוע בהסכם. מנהל האגף לשירותי חנייה מסר לביקורת כי ועדת ההיגוי תתכנס מעת לעת לפי הצורך בנוסף לפגישות עבודה שוטפות.

אי הקמת ועדת היגוי פוגעת באינטרסים הציבוריים והעירוניים. זהו מצב הדברים חרף הסכם המסגרת בין עדן לבין העירייה וחרף האישורים שנתנו על ידי גורמים עירוניים, לרבות ועדת המשנה לתכנון ובנייה. כך לדוגמה:

- **חניון הנביאים:** לפי נספח מ-24.10.2018 להסכם המסגרת אישרה מועצת העירייה ב-26.8.2018 העברת החניון לניהול עדן לתקופה של חמש שנים, לצורך הכשרתו ניהולו והפעלתו של מגרש החנייה, לרבות הקמת שישה מתקני חנייה מכניים.

ב-25.4.2018 הגישה עדן בקשה לקבלת היתר בנייה (2018/0281.00), להצבת שישה מתקני חנייה בקומות בגובה 17.2 מטר בחניון. ב-17.9.2018 החליטה ועדת המשנה לתכנון ובנייה לאשר את הבקשה לתקופה של ארבע שנים. עקב התנגדות של חבר ועדת המשנה הוחלט

שאינ לקדם את הבקשה עד להבאתה לדיון ולאישור של מועצת העירייה לפי סעיף 18(ז) לחוק התכנון והבנייה. הבקשה לא הובאה לדיון במועצת העירייה כאמור, וב-11.4.2021 היא נסגרה.

העברת החניון לניהול עדן לא הושלמה, ועד כה הוא משמש כחניון מוסדר (כחול-לבן). לא נמצא אישור של הנהלת אגף החנייה ו/או גורם עירוני אחר לאי מימוש הנספח והפעלת החניון על ידי עדן, חרף דחיית הבקשה להקמת המתקנים המכניים (הקרוסלות) בחניון.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר לביקורת כי במסגרת פרויקט "סולטאן סולימאן" חניון הנביאים עובר הכשרה ללא הקמת מתקני חנייה מכניים. מדובר בחניון מורכב בעל מספר מקומות חנייה לנכים".

מנהל אגף שירותי חנייה מסר כי חניון הנביאים נמצא בתהליכי שיפוץ.

- **חניון הר ציון:** לפי נספח להסכם המסגרת מ-24.10.2018 אישרה מועצת העירייה ב-26.8.2018 העברת החניון לניהול עדן לתקופה של חמש שנים, לצורך הכשרתו, ניהולו והפעלתו של מגרש החנייה, לרבות הקמת שישה מתקני חנייה מכניים.

ב-25.4.2018 הגישה עדן בקשה לקבלת היתר בנייה (2018/0279.00), להצבת שלושה מתקני חנייה בקומות בגובה 17.2 מטר בחניון. ב-17.9.2018 החליטה ועדת המשנה לתכנון ובנייה לאשר את הבקשה לתקופה של חמש שנים. גם במקרה הזה, עקב התנגדות חבר ועדת המשנה הוחלט שאין לקדם את הבקשה עד להבאתה לדיון ולאישור של מועצת העירייה לפי סעיף 18(ז) לחוק התכנון והבנייה. הבקשה לא הובאה לדיון במועצת העירייה כאמור.

העברת החניון לניהול עדן לא הושלמה, ועד כה הוא משמש כחניון מוסדר (כחול-לבן). לא נמצא אישור של הנהלת אגף החנייה ו/או גורם עירוני אחר, לאי מימוש הנספח והפעלת החניון על ידי עדן, חרף דחיית הבקשה להקמת המתקנים המכניים (קרוסלות) בחניון.

מעדן נמסר כי: "הקמת קרוסלות חנייה מצריכה היתר בנייה, הוגשה בקשה להיתר ולאחר מכן חברי מועצה התנגדו לקבלת ההיתר וביקשו דיון במועצה על ההיתר הספציפי".

- **חניון זיו-בית הכרם:** לפי נספח להסכם המסגרת מ-4.10.2018, אישרה מועצת העירייה ב-9.9.2020 העברת החניון לניהול עדן לתקופה של חמש שנים.

ב-3.5.2022 החליטה מועצת העירייה לא לאשר את עדכון הנספח להפעלת החניון. השינויים לביצוע המופיעים בנספח הם אלה:

- יינתנו שעתיים חנייה חינם לתושבי השכונה.
- בין השעות 16:00 ל-7:30 ביום למחרת החנייה תהיה חינם למחזיקי כרטיס "ירושלמי".
- בימי שישי וערבי חג עד השעה 13:00 תהיה החנייה בתשלום לתושבי חוץ בלבד, ומ-13:00 חינם לכולם עד שעה לאחר צאת השבת/החג.
- פתיחת החניון כחניון מנוהל תהיה מייד לאחר יום העצמאות, החל מ-8.5.2022.
- בהתאם להשפעת תנאי ההפעלה החדשים דלעיל יופחתו דמי הזיכיון בהתאם לתחשיב מוסכם שעליו יוחלט במועד הוועדה.

העברת החניון לניהול עדן לא הושלמה – בשלב זה המהלך מוקפא בשל קשיים טכנולוגיים לחישוב הנחות לקטגוריות השונות של המשתמשים בחניון (עובדי מינהל קהילתי בית הכרם, תושבי השכונה, מחזיקי כרטיס "ירושלמי").

בסיוור שערכה הביקורת ב-22.6.2023 בחניון נצפו מאות כלי רכב החונים בחניון בחינם, דבר הפוגע בהכנסות העירוניות; כמו כן הוסרו המחסומים והמצלמות בכניסה לחניון, שעלות התקנתם והסרתם מוערכת בכ-100,000 ש"ח, מבלי שנעשה בהם שימוש.

מעדן נמסר כי הציוד פורק ואוחסן על ידו לאחר שהחלו להיות נזקים בשטח.

מסקנות

- נמצא כי נגרמת פגיעה באינטרסים הציבוריים והעירוניים בהקשר של החניונים העירוניים בשל:
- אי קביעת מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי כלי הרכב – לרבות אוטובוסים, וכן חנייה לאנשים עם מוגבלויות; ואי גיבוש פתרונות חנייה נוספים.
- היעדר גורם עירוני אחד שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר, לרבות פיקוח על עבודתה של עדן, וכן קבלת החלטות בנוגע לתפעול החניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן ואישורן.
- אי כינוסה של ועדת ההיגוי לחניונים העירוניים, המורכבת מנציגי העירייה ומנציגי עדן, לפתרון בעיות במהלך תקופת ההתקשרות בין הצדדים, ואי קיום דיונים בנושא העברת חניון הע"ח לניהול עדן; אישור העירייה בתקופות מסוימות לעשות בו שימושים אחרים מלבד שירותי חנייה, בניגוד לקבוע בחוזה ההרשאה מול רשות מקרקעי ישראל (רמ"י).
- תפעול החניונים העירוניים בטרם אושר הדבר במועצת העירייה.

המלצות

- לקבוע מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי כלי הרכב – לרבות אוטובוסים, וכן לאנשים עם מוגבלויות; לגבש פתרונות חנייה נוספים.
- להקים מחדש את ועדת ההיגוי לנושא החניונים העירוניים לפי הוראות הסכם המסגרת עם חברת עדן ולקבוע מועדי דיונים תקופתיים קבועים. להגדיר גורם עירוני שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר, לרבות פיקוח על עבודתה של עדן, קבלת החלטות בנוגע לתפעול החניונים העירוניים שהועברו לניהול חברת עדן ואישורן.
- לוודא כי העברת החניונים העירוניים לעדן ותפעולם על ידה יחולו רק לאחר שמועצת העירייה אישרה זאת ולאחר חתימת הסכמים או נספחי הסכמים בהתאם.

4. לוודא שהעירייה עומדת בהתחייבויותיה כקבוע בהסכמים שהיא חתומה עליהם, ובמקרים שיעלה הצורך – לבחון מבחינה משפטית כיצד ניתן להסדיר את העברת חניון הע"ח לניהול עדן ולשימושים אחרים מחניית כלי רכב. כמו כן מומלץ לאתר מוקדם ככל האפשר פתרון חלופי לחניית העובדים בחניון הע"ח, למקרה שרמ"י יסיימו את ההתקשרות עם העירייה.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

תכנון והקמת חניונים נקבע מדי שנה בתוכנית העבודה השנתית ומתקצב בהתאם, לרבות חנייה לאנשים עם מוגבלויות. הקמת ועדת ההיגוי מתבצעת. הסכם המסגרת עם חב' עדן אושר במועצה ומאפשר העברה של ניהול ותפעול החניונים. באשר לכל חניון פרטני, הרי שהוא מועבר לניהולה של חברת עדן לאחר אישור הוועדה למסירת עבודות – וכך נעשה בחניונים נשוא דוח הביקורת. חניוני הע"ח וספרא מעוגנים בהסכמים נפרדים מהסכם הגג של העירייה (אגף החנייה) ועדן. מנוהלים באמצעות אגף הלוגיסטיקה וחברת עדן.

התייחסות הביקורת

תוכניות עבודה הן פועל יוצא של מדיניות מגובשת. ללא הגדרת מדיניות מגובשת וברורה בעלת יעדים ברורים לא ניתן לבחון אם יישום תוכניות העבודה אכן תואם את יעדי המדיניות ומוביל להשגתם.

מנהלת אגף נכסי העירייה

המלצה 4: רמ"י אישרו, מפעם לפעם, לעיריית ירושלים רשות שימוש במגרש החנייה ברחוב הע"ח בשכונת מורשה לטובת עובדי עיריית ירושלים בשעות מוגבלות, כמפורט בהסכם שנחתם. מעבר לשעות שנקבעו החניון פתוח לטובת כלל הציבור.

לפני כשנתיים נמסר על ידי רמ"י כי יש בכוונתם לשווק את המגרש ובכלל זה שטח החניון שנמצא בשימוש העירוני למלונאות וזאת, כמובן, בהתאם לתב"ע התקפה מ-17.2.2023.

רמ"י אישרו לעירייה, לתקופות קצובות, הארכת רשות שימוש בחניון וזאת בהתאם להתקדמותם ברישום במישור הקנייני ובכפוף לדחיית מועד שיווק המגרש.

גם תקופות שניתנות ברשות שימוש, תלויות בהתקדמות במישור זה.

אגף הנכסים התריע כי רמ"י מעוניינים לשווק את הקרקע ולכן גם רשות השימוש מוגבלת בזמן.

בבקשה הנוכחית שהועברה לרמ"י ב-14.8.2023, רמ"י לא החליטו עדיין לאיזה פרק זמן תינתן רשות שימוש לעירייה. כמו כן, בחלוף מספר חודשים מפניית האגף, אין עדיין הערכת שמאי מטעם רמ"י ולכן גם לא ניתן להתקדם מולם בהסכם.

בנוגע למציאת מקום חלופי לחניית כלי רכב של עובדי עיריית ירושלים, אגף נכסי העירייה יירתם למשימה, אך אנו פועלים בהתאם להנחיות הנהלת העירייה והנחיה ברוח זו עדיין לא ניתנה. יש צורך בשריון מקורות תקציביים לפרויקט זה. למיטב ידיעתי עדיין לא הוקצה תקציב לפרויקט זה. נשמח לסייע ככל שידרש בהתאם לאמור.

מנהל אגף לוגיסטיקה והממונה על מינהלת קריית העירייה

המלצה 4: אגף לוגיסטיקה אחראי על חניון הע"ח מתוקף אחריותו לניהול מנויי חנייה לעובדי עירייה שעובדים בכיכר ספרא. החניון משמש את אגף לוגיסטיקה ועובדי הכיכר לצורכי חנייה בלבד בהתאם להסכם עם רמ"י. מעבר לכך החניון פתוח לשימוש הציבור הרחב. חברת עדן היא חברה עירונית בבעלות מלאה ומהווה זרוע ביצועית של העירייה. חניון הע"ח הועבר לניהול חברת עדן לאחר אישור של כל הגורמים הרלוונטיים בעיריית ירושלים ובאישור הוועדה להארכה והגדלת חוזים מ-1.12.2018. לצורך איתור מקום חנייה חלופי אגף לוגיסטיקה יפנה לאגף הנכסים.

התייחסות הביקורת

כאמור, על פי חוזה ההרשאה שנחתם בין רמ"י לעירייה חל איסור להעביר את זכות העירייה במגרש לאחרים, והשימוש בו הוא אך ורק לצורכי חנייה.

המשנה ליועמ"ש לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית

השטח הוא ברשות שימוש של עיריית ירושלים כצו חנייה מיידי ואין מניעה לעשות בו שימוש זמני לטובת חפ"ק ביטחוני של משטרת ישראל לתקופת הרמאדן. הואיל ומדובר בשימוש זמני בלבד, לצורך ביטחוני ולא בשינוי ייעוד קבוע, לטעמי, אין חובה ליידע את רמ"י. יודגש כי מדובר בנושא ביטחוני אשר קיים מזה מספר שנים, במיקום רגיש ואשר אינו מונע את השימוש במגרש בהתאם לייעוד ולצו החנייה כמקום חנייה ומהווה שימוש חלקי וזמני מאוד בשטח קטן של המגרש, כאמור מסיבות ביטחוניות.

חברת עדן

לגבי חניונים הר ציון והנביאים, נחתם נספח הפעלה בכולל הקמת קרוסלות חנייה. חברת עדן קידמה על חשבונה ומתקציבה היתרים לקרוסלות בשני החניונים הנ"ל, אשר נדחו ולא אושרו על ידי העירייה. משום כך חברת עדן לא מפעילה את המגרשים האלו. לגבי חניון הנביאים – החניון משודרג בימים אלה ויעבור לחברת עדן בהתאם לנספח הפעלה חדש שייחתם בין הצדדים – ללא קרוסלות חנייה.

חברת עדן סיימה את שדרוג חניון זיו, כולל התקנת מערכות, אולם נתקבלה הנחיה מהעירייה שלא להפעיל את החניון בשלב זה כחניון מנוהל, והציוד פורק.

המלצה 2: נמצא פרוטוקול דיון אחד מוועדת ההיגוי שהתקיים ב-28.5.2019. בנוסף לכך החברה מתנהלת באופן שוטף מול אגף החנייה ונושא החניונים עולה לדיון במסגרת תוכניות עבודה שנתיות, מדי שנה. עם זאת עדן והעירייה יישמו את ההערה ונקיים ועדות היגוי בתדירות גבוהה יותר בשנת 2024.

יובהר כי בכל קבלת החלטה בעניין הפעלת או הקמת חניון עירוני הגורם המוסמך שמולו עדן מתנהלת הוא אגף לשירותי חנייה.

המלצה 3: חניון שער שכם הופעל בהתאם להסכמות בין הצדדים, אולם טרם חתימת נספח הפעלה כנדרש. במקרה זה וכן בחניון אגרון מדובר בהחלפה של מפעיל קיים, והצדדים פעלו כך כדי לייצר רצף תפקודי בחניונים ולתת מענה ראוי ושירות מיטבי לתושבים. עם זאת אנו לוקחים את ההערה החשובה לתשומת ליבנו.

התייחסות הביקורת

ישנם גורמים עירוניים נוספים המנהלים את נושא החניונים בעיר ובהתאם לכך מפקחים על פעילות עדן בחניונים. כך לדוגמה, חניון כיכר ספרא וחניון הע"ח מנוהלים על ידי עדן ומפוקחים על ידי אגף לוגיסטיקה.

פרק שני

בקרה, ביטחון, בטיחות, פיקוח ואכיפה

קיום רישיון עסק

על פי חוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, ועל פי צו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013, ישנה חובת רישוי עסקים על סוגים מסוימים של חניונים.

עד לשנת 2020 צו רישוי עסקים קבע כי פריט 8.6' חלה עליו חובת רישוי לחניון בתשלום ולחניון ששטחו מעל 500 מ"ר המשמש את באי מרכז מסחרי הסמוך לו, למעט חניון כמפורט בסעיף 8.6'.

בתיקון הצו באוגוסט 2020 נקבע כי שלא כמו בעבר, חניון בתשלום יידרש לרישיון עסק רק אם שטחו עולה על 500 מ"ר.

פריט 8.6' בצו קובע חובת רישוי לחניון מקורה או תת-קרקעי, ששטחו עולה על 500 מ"ר, שהוא בתשלום או פתוח לקהל הרחב, לא כולל חניון המשמש את עובדי או דיירי הבניין בלבד.

בהסכם המסגרת התחייבה עדן לדאוג להנפקת רישיון עסק על שמה להפעלת החניונים, לרבות קבלת כל הרישיונות וההיתרים הדרושים לפי דין (סעיף 4.1). כן התחייבה לקבל רישיון עסק בתוך שישה חודשים ממועד חתימת הסכם המסגרת, ובפרט לא להפעיל את החניונים ללא רישיון עסק בתוקף, גם לא לפרק זמן קצר ככל שיהיה (סעיף 4.2).

החל מ-1.1.2019 חלה חובה לבצע ביקורות בבתי עסק המחויבים ברישוי, בהתאם לקבוע בסעיף 8' בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, כדלקמן: "ערכו רשות הרישוי או נותן האישור, או מי שהם הסמיכו לכך מבין עובדי רשות הרישוי או נותן האישור, לפי העניין ביקורת בעסק לקביעת תנאים למתן רישיון או היתר לעסק, לשם בדיקת עמידתו בתנאים הנדרשים למתן רישיון או היתר לפי חוק זה, או לשם פיקוח על הוראות לפי חוק זה, ומצאו כי לא מתקיימים לגבי העסק תנאי או הוראה כאמור, ימסרו לבעל העסק, בתוך 30 ימים מהמועד הראשון שבו ביקרו בעסק לשם עריכת הביקורת, הודעה בכתב לפי הוראות סעיף קטן (ג) (בסעיף זה – דוח ליקויים); דוח הליקויים יימסר בתוך התקופה האמורה אף אם עורכי הביקורת נדרשו לבקר בעסק כמה פעמים לשם עריכת הביקורת... עריכת ביקורת חוזרת בעסק על ידי עורכי הביקורת, בתוך 30 ימים מיום שהודיע להם בעל העסק על תיקון הליקויים".

הביקורת הצליבה בין נתוני תחילת הפעלת החניונים העירוניים על ידי עדן לבין מועד קבלת רישיונות עסק או היתרים זמניים, כפי שמצוינים במערכת רישוי העסקים העירונית "רמה" ומקבלת חומרים מהאגף לקידום עסקים. מהצלבת הנתונים עולה כי כל החניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן פעלו למשך תקופות ארוכות, בין 6 חודשים ל-23 חודשים, בלי שקיבלו רישיון עסק או היתר זמני.

בעקבות בדיקת הביקורת, החל מ-15.3.2023 יש רישיון עסק בתוקף לכלל החניונים שהועברו לניהול עדן.

נוסף על כך נמצא תיעוד כי מאז שעברו החניונים העירוניים לידי עדן, החל בשנת 2018 ועד ספטמבר 2022, רק בחניון אחד, חניון ספרא, נערכה ב-19.3.2019 ביקורת מטעם מפקחי רישוי עסקים.

בביקורת נמצא כי החניון מופעל על ידי עדן ללא רישיון עסק וניתנה הודעה בהתאם (נעל"ר – ניהול עסק ללא רישיון). יצוין כי בקשה לקבלת רישיון עסק הוגשה כתשעה חודשים לאחר אותה ביקורת. מנהל אגף קידום עסקים מסר לביקורת כי האחריות להוצאת רישיון העסק חלה על המפעיל. מכיוון שקיים מחסור בכוח אדם, עיקר המאמץ מושקע בביקורות על עסקים עתירי סיכון.

לוח 3: קבלת רישיון עסק לעשר שנים בחניונים שהועברו לניהול עדן

מס'	שם חניון	תאריך אישור עירוני	תאריך הפעלה בפועל	תאריך פתיחת תיק ברישוי עסקים	תאריך קבלת רישיון עסק ל-10 שנים	תקופות להיתר זמני	משך התקופה שהחניון פעל ללא היתר/רישיון עסק
1.	כיכר ספרא	27.2.2018	1.3.2018	13.1.2020	6.12.2020	14.1.2020-14.4.2020 24.6.2020-24.9.2020 13.9.2020-12.11.2020	כ-23 חודשים
2.	הע"ח	16.1.2019	1.4.2019	7.9.2020	28.12.2020		כשנה ותשעה חודשים
3.	מנורה	22.2.2018	19.2.2020	22.7.2020	24.11.2020		כ-11 חודשים
4.	מסילת ישרים	26.8.2018	1.5.2020	7.9.2020	25.11.2020		כ-7 חודשים
5.	בי"ס הניסויי	26.8.2018	26.5.2019	23.7.2020	23.11.2020		כ-18 חודשים
6.	שער שכם	15.12.2019	12.5.2019	24.6.2020	29.10.2020		כ-17.5 חודשים
7.	בית הדפוס	9.9.2020	1.8.2022	13.9.2022	15.3.2023		כ-8 חודשים
8.	אגרון	30.5.2021	2.3.2021	16.8.2021	11.10.2021	16.8.2021-16.9.2021	כ-7.5 חודשים

מתן רישיון עסק שלא בהתאם להגדרה בצו רישוי עסקים

נמצא כי חניון כיכר ספרא הוגדר ברישיון העסק בטעות, כפריט ב'6 – חניון מקורה, ולא 8.6ז' – חניון מקורה או תת-קרקעי ששטחו עולה על 500 מ"ר.

יצוין כי קיים שוני בדרישות בין פריט 8.6ב' ל-8.6ז' – כמו לדוגמה נושא איכות הסביבה, נושא הנגישות, בפריט 8.6ב' לא חייבים להציב מאבטחים וכדומה.

יצוין לחיוב כי אגף קידום עסקים פעל ביעילות לתקן את הטעות, ופנה לגורמי הרישוי הרלוונטיים כמו: משטרה, כיבוי אש, הרשות לאיכות הסביבה – אשר אישרו את החניון בהתאם לקבוע בצו כפריט 8.6ז', וב-1.8.2023 הונפק רישיון עסק חדש ומתוקן ליתרת התקופה, עד 31.12.2030.

הממונה על רישוי עסקים מסרה לביקורת כי לחניון ספרא היה רישיון קיים ולכן הפריט ברישיון נשאר כפי שהיה 8.6ב' ושונה במערכת התפעולית. רק לתיקים שהיו בתהליך רישוי (לא עם רישיון) שונה הפריט ברישיון לחניון מקורה 8.6ז'. ההפניות בתיק לפי פריט רישוי זה מקורן בטעות אנוש.

גורמי הרישוי השונים בדקו את חניון כחניון מקורה, קרי, 8.6' ולכן גם נתנו התייחסותם בהתאם. לאור אישור הגורמים, הונפק רישיון מעודכן לפי פריט 8.6'.

תאונות ונזקים בחניונים העירוניים

הקמת חניונים, שימוש ונהיגה בחניון כרוכים בסיכונים רבים בשל התנאים הפיזיים, כגון: תנאים הנדסיים, תנאי קרקע, חישובים הנדסיים לא מדויקים, תנאי תאורה לקויים, שדות ראייה מצומצמים, נתיבים צרים, מקומות חנייה צרים, גובה תקרה בחניון מקורה לא תקין, היעדר סימון ושילוט, תרבות נהיגה מסוכנת, חוסר זהירות והיעדר תשומת לב מצד הנהגים ומצד הולכי הרגל ובכלל זה ילדים.

תאונות הדרכים המתרחשות בחניונים הן לרוב תאונות "נזק" ("פגיעות פח" בכלי הרכב בלבד) או תאונות "קלות" (פציעה קלה בגוף האדם). על פי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (הלמ"ס) בין השנים 2019 ו-2021 שיעור התאונות הקלות בירושלים עמד על 80% מכלל התאונות בעיר והוא גבוה מהממוצע הארצי, העומד על כ-75%.

מידות תא חנייה

כדי להיכנס ולצאת בבטחה מהחניונים ומתאי החנייה נקבעו תקנים לגבי מידותיהם.

בתקנה 1א(א) בתקנות התכנון והבנייה (התקנת מקומות חנייה), התשמ"ג-1983, נקבע כי "מספר מקומות החנייה יהיה בהתאם לקבוע בתוספת".

בתוספת (תקנה 1) חלק א': קביעת מקומות חנייה – הוראות כלליות, הוגדר כי "מקום חנייה" – "שטח המיועד לחניית כלי רכב אחד, הכולל הן את שטח משבצת החנייה והן את שטח התמרון לכניסה ויציאה, כפי שנקבע בתוכנית המציגה את סידור מקומות החנייה, ובהיעדר תוכנית כאמור – שטח של 25 מ"ר לרכב פרטי, 60 מ"ר למשאית ו-100 מ"ר לאוטובוס".

במסמך "הנחיות לתכנון חנייה", פרק ד': תכנון חניונים, משרד התחבורה, 2000, צוינו המידות המזעריות לתא חנייה:

רוחב: רוחב מינימלי: 230 ס"מ. הביקורת ערכה מדידה מדגמית בחניון כיכר ספרא ונמצאו בו תאי חנייה שרוחבם כ-200 ס"מ בלבד.

תא לנכה: רוחב מינימלי: 300 ס"מ. בבדיקה מדגמית שערכה הביקורת בחניון כיכר ספרא, נמצא תקין.

אורך: חנייה מול קיר, או עצם קשיח או רכב אחר: אורך של 500 ס"מ. הביקורת ערכה מדידה מדגמית בחניון כיכר ספרא ונמצאו תאי חנייה שאורכם כ-420 ס"מ בלבד.

בניית מעצור (לרוב מגומי קשיח) או אבן שפה תהיה בעומק 4.25 מ' מקו קצה תא החנייה (0.75 מ' מקיר או גדר). זאת כדי למנוע התנגשות בקיר, ברכב ממול או פלישה לתא חנייה הניצב ממול.

בבדיקת מדגמית שערכה הביקורת נמצא כי בחניונים העירוניים לא הותקנו מעצורים למניעת התנגשות.

גובה: גובה מינימלי 220 ס"מ. הביקורת ערכה מדידה מדגמית בחניון כיכר ספרא ונמצאו תאי חנייה שגובהם (בין הריצפה לבין הצינורות האדומים של מערכת התזת מים) כ-200 ס"מ בלבד.

יוער כי בחניון כיכר ספרא נמצא כי עשרות מכוניות אינן חונות בתאי חנייה אלא בצמידות לקיר ועל שטח המעברים. מציאות זו היא בגדר תקלת בטיחות והגדלת קיבולת החניון בניגוד לאישורים שניתנו בגינו.

הגבלת מהירות הנסיעה בחניונים

בחניונים נוצרת סכנה כתוצאה משילוב של תנאים פיזיים בעייתיים כגון: הגבלת ראייה ונתיבים צרים, בשילוב תנועה מתמדת של כלי רכב ואנשים. בשל כך יש להגביל את מהירות הנסיעה בחניונים, באמצעות אכיפה ושימוש בתמרורי הגבלת מהירות וכן באמצעים להגבלת מהירות כגון פסי האטה.

בתקנה 51-52 בתקנות התעבורה, התשכ"א-1961, נקבע כי "לא ינהג אדם רכב אלא במהירות סבירה בהתחשב בכל הנסיבות ובתנאי הדרך והתנועה בה, באופן שיקיים בידו את השליטה המוחלטת ברכב. בכפוף לאמור בתקנה 51 חייב נוהג רכב להאט את מהירות הנסיעה, ובמידת הצורך אף לעצור את רכבו, בכל מקרה שבו צפויה סכנה לעוברי דרך או לרכוש, לרבות רכבו הוא, ובמיוחד במקרים אלה: כשהראות בדרך מוגבלת מכל סיבה שהיא; בהיכנסו לעקומות חדות ובנסעו בהן; בקרבת קבוצת ילדים או בקרבת התקהלות; בהתקרבו למקום שבו שדה הראיה מוגבל".

בפסק דין בעניין תיק בר"ע 002652-04 בבית משפט המחוזי בתל אביב-יפו מ-31.8.2005 נקבע כי "המשיב לא התאים את מהירות נסיעתו די הצורך לתנאי הנסיעה בחניון וצריך היה לנהוג ולנסוע בזהירות יתירה עד כדי עצירה".

יצוין כי מקובל להגביל את מהירות הנסיעה בחניונים ל-10 עד 20 קמ"ש.

מבחינת הנושא נמצא כי בחניונים העירוניים, לדוגמה: בחניון כיכר ספרא, חניון הע"ח, חניון עין כרם, חניון מסילת ישרים – לא הוצבו תמרורים המגבילים את מהירות הנסיעה ואין פסי האטה להגבלת מהירות הנסיעה.

עוד נמצא כי אין – לא בעירייה ולא בעדן – דוח תאונות או תיעוד מסודר של תאונות ונזקים המתרחשים בחניונים העירוניים.

מאגף לשירותי חנייה ומעדן נמסר לביקורת כי אין דוח מסודר. החל מתחילת הפעלת החניונים לא אירעו תאונות דרכים בחניונים ורק לאחרונה אירעו שני מקרים בספרא, הראשון ב-10.7.2023 – הולכת רגל נדרסה על ידי רכב נוסע, צוות החניון הזעיק את מד"א ודיווח להנהלת עדן. השני ב-13.7.2023 – מנויה של החניון מעדה ביציאה מלובי המעלית במפלס מינוס 3, מד"א נקראו לשטח וטיפולו באירוע.

עוד יצוין כי בשנת 2022, בחניון כיכר ספרא, נציג הביקורת הבחין כי רכב גבוה פגע בצינורות המתזים לכיבוי האש שהורכבו על תקרת החניון ונגרם נזק לתקרת החניון, לצנרת ולרכב הפוגע.

ממונה על מינהלת קריית העירייה מסר כי חניון כיכר ספרא קיבל טופס 4, לרבות רישוי תנועה.

מאגף שירותי חנייה נמסר כי הסדרי תנועה הם באחריות אגף תושי"ה וקידום עסקים לעניין רישיון עסק.

מנהל אגף קידום עסקים מסר כי האגף לקידום עסקים אינו אמון על הסדרי תנועה. בנוגע לפריטי הרישוי הספציפיים יובהר כי בפריט של חניון מקורה 8.6' נדרש היתר בנייה **שבו נכלל הסדר חנייה**. בפריט של חניון שאינו מקורה 8.6' – לא נדרש היתר בנייה ואין התייחסות להסדרי תנועה. במקרים שנדרש שימוש חורג, אזי במסגרת הליך השימוש החורג נדרש אישור הסדרי תנועה.

צביעה וסימון חניונים

בהסכם המסגרת ובנספחי החניונים התחייבה עדן לבצע תחזוקה שוטפת, לרבות שיפוץ וצביעה של החניונים שבניהולה, לכל דין ולשביעות רצון העירייה (סעיף 4.9 בהסכם המסגרת).

סעיף 6' לנוהל עירוני 40.30.49 "תכנון, הקמה ואחזקה של חנייה מוסדרת", קובע כי קבלן התחזוקה יצבע את כל מערך החנייה המוסדרת ללא יוצא מן הכלל מדי שנה בתחילת הקיץ, בחודשים אפריל עד יולי.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר לביקורת כי צביעה וסימונים נעשים בהתאם לצורך ובערך פעם בשנתיים. עוד מסר כי עבודות הצביעה מתחלקות לפי סוג החניון המנוהל. בחניונים מקורים שאינם חשופים להשפעות מזג האוויר לא נדרשת צביעה באופן תקופתי אלא רק אחת לכמה שנים, ואילו בחניונים פתוחים תדירות הצביעה גבוהה יותר. להלן הפירוט על אודות עבודות צביעה שבוצעו במהלך עבודות שיפוץ שביצעה עדן בחניונים:

לוח 4: ביצוע צביעה וסימון חניונים עירוניים שהועברו לניהול עדן

מס'	שם החניון	תאריך אישור עירוני להעברת החניון לניהול עדן	תאריך ביצוע צביעה	מהות העבודה ותגובת עדן
1.	ביה"ס הניסויי	26.8.2018	8.2019	צביעה ותמרור (קומפלט)
2.	מסילת ישרים	26.8.2018	1.2019	צביעת אבני שפה, חניות נכים, חיצים
3.	שער שכם	15.12.2019	8.2020	סימון חניון כולל הזאת 3 חניות נגישות (קומפלט)
4.	בית הדפוס	9.9.2020	7.2022	במהלך יולי בוצעו סימונים וצביעה כחלק מכתב הכמויות.
5.	מנורה	22.2.2018	לא בוצע	
6.	ספרא	27.2.2018	4.2023	בוצע לאחר פניית הביקורת בנושא. במסמך "התחייבות קבלן משולש הצבעים חידוש סימונים חניון ספרא" מתאריך 22.11.2022 צוין כי לאחר בחינה של הנושא עם צוות בראשות מנכ"ל חב' עדן ומנהל מינהלת קריית העירייה סוכם לבחון עם הקבלן חלופות לביצוע מקצועי ללא ליטוש שכבת הבטון בכפוף לשמירת אחריות הקבלן לתוצאה.

מס'	שם החניון	תאריך אישור עירוני להעברת החניון לניהול עדן	תאריך ביצוע צביעה	מהות העבודה ותגובת עדן
7.	בצלאל	11.10.2017	בוצע	נפתח מחדש במהלך דצמבר 2022 לאחר שיפוץ ושדרוג כללי.
8.	הע"ח	16.1.2019	בוצע סימון חניות נכים 2021	
9.	אגרון	30.5.2021	לא בוצע	חניון אגרון עבר להפעלה במרץ 2021 ולא סומן מחדש כי עוד מעט נכנסים לשיפוץ ויבוצע מייד אחריו.

מהלוח לעיל עולה כי עדן לא מבצעת בחניונים שהועברו לניהולה צביעה וסימון בכל שנה. הדבר עומד בניגוד לקבוע בנוהל עירוני 40.30.49 "תכנון, הקמה ואחזקה של חנייה מוסדרת", המחייב צביעת חניונים מוסדרים פעם בשנה, ושלא בהתאם לקבוע בהסכם המסגרת ובנספחים. אף נמצא כי בחלק מהחניונים לא בוצעה צביעה מאז אישור/התקשרות העירייה עם עדן.

נוסף על כך בסיוור שערכה הביקורת ב-20.6.2023 בחניוני "עין כרם" נמצא כי החניונים העירוניים (החניון המקורה והחניון הפתוח) שבאחריות ובתחזוקת העירייה לא נצבעו זמן ממושך, וחלק מהסימונים אף נמחקו.

תמונה 1: סימונים דהויים ומחוקים בחניון עין כרם

צולם על ידי נציג הביקורת ב-20.6.2023.

עוד יצוין כי לא מתבצעים בקרה מסודרת ותיעוד מסודר בנוגע לאישור העירייה ושביעות רצונה על ביצוע סימון וצביעת החניונים שהועברו לניהול עדן.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר לביקורת כי בעבר היה תקציב חלקי שלא הספיק לצביעת כל החניונים, ובזמן הקרוב ייצבעו עוד חניונים. עוד הוסיף כי אין חובה לצבוע כל שנה אלא על פי המצב בשטח. חניון אגרון לא ייצבע שכן הוא ישודרג בזמן הקרוב לחניון תת-קרקעי גדול.

מתקני חנייה מכניים

כמפורט בהסכם המסגרת, עדן התחייבה לפעול להצבת מתקני חנייה מכניים בחניונים שיועברו לניהולה, לרבות לשאת באחריות לקבלת היתרי בנייה עבור הקמת המתקנים. כמפורט ב"הנחיות לתכנון חנייה פרק ה': מתקנים מכניים בחניונים, משרד התחבורה והבטיחות בדרכים, מינהל היבשה או אגף תכנון תעבורתי, אוגוסט 2008", מדובר במנגנון להצבת מכונית אחת מעל השנייה באמצעות משטחי חנייה ניידים, תוך ניצול גובה פנוי או עומק בבנייה. היתרון העיקרי של מתקנים אלו בהשוואה לחניון רגיל הוא ניצול טוב יותר של חלל, עניין חשוב במיוחד במרכזים עירוניים צפופים. קיימות שתי שיטות חנייה במתקני חנייה מכניים:

- **חצי אוטומטי** – רק חלק מתהליך החנייה מבוצע בסיוע מכני אוטומטי. בדרך כלל מדובר בחניון רגיל שבו מוצבים מתקני חנייה מכניים אך הגישה בכניסה וביציאה מהחניון נעשית כמו בכל חניון רגיל.
 - **אוטומטי** – כל תהליך החנייה, מנקודת המסירה סמוך לכניסה ועד לנקודת השחרור סמוך ליציאה, מבוצע בסיוע מכני אוטומטי. בחניונים אלו רק נקודות המסירה נגישות לנהגים המחנים את רכבם או לאלו המבקשים לשחררם. מתקני סיבוב ומסוע משמשים כחלקים עיקריים להעברה אנכית ואופקית ולסיבוב כלי רכב בחניון.
- אחת מהשיטות לחנייה אוטומטית מכונה "קרוסלה", שבה לוחות החנייה נעים במעגל סגור. אם מבקשים להחנות או לפנות כלי רכב מהמתקן, מניעים את לוחות החנייה עד שלוח פנוי מגיע לנקודת המסירה או עד שהמכונית המבוקשת מגיעה לנקודת השחרור.
- הצבת מתקן חנייה מצריכה תפיסת שני מקומות חנייה צמודים ולכאורה פוגעת בהיצע החנייה, אך מנגד היא מגדילה את היצע החנייה בחניון ב-14 עד 16 מקומות לכל מתקן בודד.

תמונה 2: מתקן חנייה מכני מסוג קרוסלה – חניון מסילת ישרים

צולם על ידי נציג הביקורת ב-7.12.2022.

בסיום בחניון מסילת ישרים ב-8.6.2023 ובחניון בית הדפוס ב-20.6.2023 נמצא כי הוראות ההפעלה במתקן המכני כתובות ומושמעות אך ורק בעברית ולא בשפות נוספות.

מנהל האגף לשירותי חנייה מסר לביקורת כי "בהתאם להחלטת הנהלת העירייה, מדובר בחניונים שהועברו לתפעול, אחזקה ואחריות בלעדית של עדן – לרבות היתרים, רישיונות עסק, חוקים ותקנות. עדן מחויבת לפעול על פי ההסכם ורישיון העסק".

שמירת הסדרי הבטיחות והביטחון בחניונים העירוניים

עדן מחויבת לשמירה (האבטחה), לשמירת הסדר ולניקיון בחניונים, וזאת מתוקף סעיף 4.18 בהסכם המסגרת, הקובע כי "עדן מסכימה ומצהירה בזאת כי חלה עליה אחריות על השמירה (האבטחה), בשמירת הסדר והניקיון בחניון".

בסעיף 13 ב"חוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו)", התשכ"א-1960, נקבע כי "מפקח רשאי בכל עת להיכנס לכל מקום חנייה מוסדר או מקום חנייה פרטי כדי לברר אם קוימו הוראות חוק עזר זה. לא יפריע אדם למפקח ולא ימנע אותו מלהשתמש בסמכויותיו".

חניון הע"ח – על פי סעיף 10 בנספח א', "מפרט הפעלת חניון מגרש הע"ח", חלה חובה שיהיה מנהל/שומר בחניון מטעם עדן בשעות הפעילות משעה 06:30 עד 16:00 בימים ראשון עד חמישי, למעט בשבתות. הביקורת מציינת כי זו תקופה ארוכה שאין שם כל נציג.

בסיום חניונים שערכה הביקורת ב-8.6.2023 בין השעות 10:30 ו-12:00 לערך בחניונים הע"ח, מסילת ישרים, והעצמאות (הניסוי), נמצא כי אין כל מאבטח או נציג או עובד החניון, וביתני השומרים היו נעולים.

בחניון העצמאות נמצא כי רכב ללא תג חנייה לנכה חונה במקום חנייה המסומן לנכים, וכי בעלי רכב שביקשו לצאת עם רכבם לא הצליחו בכך זמן ממושך. הם לא קיבלו מענה או סיוע מגורם כלשהו במקום מטעם החניון או עדן ויצרו עיכוב לכלי רכב אחרים ביציאה.

בחניון מנורה ב-19.11.2022 נצפה כי גרם המדרגות אינו בטיחותי. כך לדוגמה: הגובה בין התקרה למדרגות נמוך עד כדי סכנת היתקלות בתקרה; כמו כן אין במקום תאורת חירום, אין שלטים, אין סימונים זוהרים.

מנהל האגף למבני ציבור פנה, בנוכחות נציג הביקורת, למנהל הפרויקט בשיחת טלפון ובה נמסר כי אכן הייתה בעיה כזו בחניון מנורה אך היא טופלה. יוער כי למרות בקשת הביקורת טרם התקבל דוח טיפול.

בסיום משותף ב-11.12.2023 שערכה הביקורת בחניון מנורה בהשתתפות מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן נמצא כי הליקוי לא תוקן. בין היתר נמצא כי גובה התקרה מהמדרגות הוא 191 ס"מ במקום שבו נקבע גובה מינימלי של 210 ס"מ; אין שילוט מכוון, גגון פח זמני עדיין מותקן מאז פתיחת החניון. כמו כן נמצאו במתחם חוטי חשמל חשופים.

יצוין כי ביום למחרת העביר מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן תיעוד כי הותקן שילוט בגרם המדרגות.

מחברת עדן נמסר כי חניון מנורה הוקם על ידי עדן כחלק מפרויקט הקמת קמפוס ירושלים לאמנויות. במסגרת פרויקט זה הוקמו שלושה מבנים לבתי ספר לאמנויות, חניון תת-קרקעי ושטח ציבורי פתוח. הפרויקט בכללותו הסתיים במהלך שנת 2022 והחברה עדיין מחזיקה בערבות של קבלן הביצוע בשל כמה ליקויים שטרם תוקנו על ידו. עם קבלת דוח הביקורת ערכה החברה כמה סיורים בשטח, בחנה את הנושא, ואכן נמצא כי התקרה הקיימת אינה תואמת לתוכניות המאושרות. החברה מודה לביקורת על שהסבה את תשומת ליבה לנושא והוא יטופל על ידה בהקדם האפשרי.

מנהל אגף שירותי חנייה מסר לביקורת כי אכן על פי ההסכם חובת עדן לעמוד בחוקים, בתקנות ובדרישות רישוי עסקים.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר לביקורת כי עדן מנהלת מרכז בקרה טכנולוגי – שמספק מענה לצורכי אבטחה 24/6. בנוגע לחניון מנורה – עדן יעבירו תוכניות מאושרות של החניון.

מנהל אגף שיטור ואכיפה מסר לביקורת כי האגף בראשותו אינו אמון על אכיפה בחניונים עירוניים או פרטיים וכי מדובר בנושא מורכב. עוד מסר כי אגף אכיפה ושיטור עירוני אוכפים בחניונים עירוניים מוסדרים (כחול-לבן).

בהודעת דוא"ל, הפנה מנהל אגף שיטור ואכיפה את הנושא לטיפולו של המשנה ליועמ"ש לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית.

ראש התביעה העירונית ציין כי אגף אכיפה ושיטור מבצע אכיפה בחניונים פרטיים רק לאחר פנייה ובקשה של בעלי החניון, הואיל ומדובר בשטחים פרטיים ואין לאגף סמכות להיכנס ולבצע במקום אכיפה ללא קבלת בקשה ורשות מבעלי החניון הפרטי.

מערכות גילוי, התראה וכיבוי אש בחניונים

חלה חובה כי חניונים, וביתר שאת חניונים תת-קרקעיים, יצוידו במערכות גילוי, התראה וכיבוי אש, כדי להפחית את סיכוני האש הנובעים ממצבור רב של כלי רכב וחומרים דליקים כגון: דלק, פלסטיק, גומי ובד, בשילוב עם חללים סגורים שהיציאה מהם מוגבלות.

בסעיף 2, התקנת סידורי כבאות, בהוראה מספר 509 "ציווד כיבוי בחניונים" מאת נציב כבאות והצלה, עודכן בשנת 2009 כי "בעל חניון והמחזיק בו חייבים להתקין בחניון סידורי כבאות כמפורט בנספח א' להוראה זו ולהחזיקם במצב תקין וזמין לשימוש בכל עת".

בחניון העירוני "עין כרם" נמצא כי עמדות כיבוי האש נעולות באמצעות מנעול והמפתח אינו בהישג יד (אין שומר בחניון), חלקן שבורות וחלודות, וניתן בנקל לשלוף מהן את צינור המים ולבצע פעולות אסורות כגון: שטיפת כלי רכב ובזבז מים וחיוב עירוני על כך.

מנהל האגף לשירותי חנייה מסר לביקורת כי הנושא ייבדק. האגף יפעל בהתאם לממצאים ויטפל בהם כך שהנושא יסודר עד ל-17.8.2023.

תמונה 3: עמדות כיבוי אש שבורות בחניון עין כרם

צולם על ידי נציג הביקורת ב-20.6.2023.

מערכות כיבוי אש במתקני החנייה האוטומטיים

בהוראה מספר 509 ב' – סידורי בטיחות אש בחניונים חצי-אוטומטיים ואוטומטיים, נציבות כבאות והצלה, 2015, צוין כי "בחניון אוטומטי אשר שטחו אינו עולה על 200 מ"ר (לא יותר מ-20 כלי רכב) יש להתקין ברז 3" (צול), מערכת כיבוי אוטומטית מים או מערכת קצף רב נפחית".

בסיוור שערכה הביקורת ב-28.6.2023 בחניון "מסילת ישרים" נמצאו בו האמצעים המחויבים בהנחיה לגבי עמדת כיבוי - במפלס התחתון ביותר (ללא מטף). עם זאת לא צוין מתי עברה העמדה בדיקה, אם היא נמצאה תקינה, ומה תוקף הבדיקה.

כמו כן בחניון ניתנה אפשרות גישה חופשית לצינור המים, דבר העלול לאפשר לגורמים לא מורשים להשתמש במים.

בסיוור נוסף שערכה הביקורת ב-20.6.2023 בחניון "בית הדפוס" נמצא כי עמדת כיבוי האש נעולה, אך ניתן לפתוח אותה בנקל ואף להשתמש בצינור לשימושים לא מורשים (כגון: שטיפת כלי רכב). על ציוד הכיבוי נמצאו מדבקות המעידות על חריגה ממועד הבדיקה וממועד הטיפול בגלגלון כיבוי האש ובמטף כיבוי האש (1.2.2023, ו-1.1.2023 בהתאמה). כמו כן לא נמצאה מערכת כיבוי אוטומטית באמצעות מים או מערכת קצף רב-נפחית.

מחברת עדן הועבר לביקורת אישור תקינות ציוד כיבוי אש של הגלגלון ושל המטף בלבד בחניון בית הדפוס, מאת חברת "קרן אש ספרינקלרים בע"מ" שביצעו את הבדיקה ב-19.2.2023. מועד זה חורג מהמועד הקבוע בהסכם לבדיקה.

הביקורת מציינת כי נמצא אישור שניתן ממכבי אש אולם בגין החניון האוטומטי העילי. יצוין כי אישור זה אינו תואם להוראה 509 ב' "סידורי בטיחות אש בחניונים חצי-אוטומטיים ואוטומטיים" שבה אין כל הבחנה בין חניונים אוטומטיים עיליים לבין חניונים אוטומטיים תת-קרקעיים. עוד נמצא כי בכל אישורי מכבי אש שעדן העבירה לביקורת לא נמצא כי מפסק זרם ראשי קיים, לרבות שילוט, וכי הדבר נבדק.

ניקיון ותחזוקת החניונים

בסיוורים שערכה הביקורת בחניונים העירוניים שבהחזקת העירייה או בהחזקת עדן ברחבי העיר נמצא כי רמת הניקיון והתחזוקה בהם אינה מספקת. כך לדוגמה:

חניון עין כרם – נצפתה הזנחה מרובה ולכלוך.

חניון כיכר ספרא – נצפה לכלוך שלא נוקה זמן ממושך, נצפו שלוליות מים עכורים בכמה קומות בחניון, המעידות שטרם נפתרה באופן סופי ומיטבי בעיית נזילת המים המצוינת בסעיף 18 בהסכם חניון "כיכר ספרא" משנת 2018, כדלקמן: "מובהר כי קיימת נזילה של מים מהשטח העילי לחניון ספרא..., תיקון של הנזילה ולנזקים הישירים והעקיפים יושתו על העירייה במלואן".

מנהל אגף לוגיסטיקה והממונה על מינהלת קריית העירייה ציינו בתגובתם כי חניון הכיכר מתוחזק ומנוהל באופן שוטף על ידי מינהלת הכיכר וחברת עדן בהתאם לתקציב הזמין ותעדוף המשימות.

מעדן נמסר כי מדובר בחניון גדול בעל שני חלקים, האחד בן שישה מפלסים (ספרא) והשני – ספרא 2 – שבו עוד ארבעה מפלסים. לניקיון המקום עובדות שתי משמרות בשעות 07:00 – 21:00 והם מנוקים מדי יום ובהקפדה רבה. לעניין הנזילות – בימים אלה נערכות עבודות קונסטרוקטיביות ברחבי החניון אשר מטרתן, בין היתר, לפתור את בעיות האיטום. עדן מקווים שבכך תיפתר בעיית השלוליות.

חניון אגרון – נצפתה פסולת בניין המפוזרת בחניון.

מחברת עדן נמסר כי בתוך החניון מצויות עמדות הפריקה והטעינה של מלון לאונרדו ו"שופרסל". מדי פעם נוצרים מצבים שבהם קבלנים המשפצים דירות במלון גורמים לכללוך, ועדן פועלים למיגור

התופעה ולניקיון האזור מול המלון. כמו כן הם פונים בעת הצורך לאגף שיטור ואכיפה ואלה מטילים על הגופים האמורים קנסות.

חניון מסילת ישרים – האינטרקום מקולקל במשך תקופה ארוכה.

מחברת עדן נמסר כי האינטרקום, כמו כל אביזר במערכות ניהול החניונים, עלול להתקלקל מדי פעם ולשם כך ישנו חוזה שירות לכל חניון, וחברת התחזוקה של הציוד מגיעה ומחליפה או מתקנת בהתאם.

תמונה 4: נזילות בחניון כיכר ספרא

צולם על ידי נציג הביקורת ב-15.8.2023

תמונה 5: פסולת מושלכת בחניון עין כרם

צולם על ידי נציג הביקורת ב-20.6.2023.

תמונה 6: פסולת בניין מושלכת בחניון אגרון

צולם על ידי נציג הביקורת ב-1.8.2023.

מסקנות

1. בשל בקרה ופיקוח עירוניים לא מספקים, כלל החניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן פעלו במשך תקופות ממושכות ללא רישיון או היתר בתוקף, בניגוד לקבוע בחוק רישוי עסקים, התשכ"ח-1968, בניגוד לצו רישוי עסקים (עסקים טעוני רישוי), התשע"ג-2013. ובניגוד להוראות הסכם המסגרת.

2. היעדר פיקוח, אכיפה ובקרה עירוניים מספקים, היעדר תמרורים ואמצעים כגון פסי האטה המגבילים את מהירות הנסיעה, סימוני מקומות חנייה וסימוני הכוונה דהויים ולא ברורים, רמת ניקיון ותחזוקה ירודים, עמידה חלקית בכללי בטיחות אש וחשמל, ומתן הוראות בטיחות במתקנים המכניים אך ורק בשפה העברית מעלים חשש כי בחניונים העירוניים לרבות במתקני החנייה האוטומטיים עלולה להיגרם פגיעה בבטיחות, בסדר הציבורי ואף תבוצענה עבירות תנועה שעלולות לגרום לתאונות.
3. בשל העובדה שעדן אינה מציבה מנהל/שומר בחניון הע"ח כנדרש בהסכם עולה חשש לפגיעה בביטחון המשתמשים בו במיוחד נוכח מיקומו.

המלצות

1. לוודא כי קיים רישיון עסק או היתר בתוקף לכלל החניונים העירוניים הפעילים המחויבים ברישיון עסק טרם הפעלתם.
2. לוודא קיום ויישום של מדיניות ותוכניות ביקורות מתוכננות וביקורות פתע של כלל פקחי הרישוי, בכל החניונים המחויבים ברישיון עסק - לרבות החניונים העירוניים.
3. לשקול ביצוע פיקוח ואכיפה גם בחניונים העירוניים וגם בחניונים הפרטיים בהסתמך על חוק העזר בנושא.
4. לאכוף את חובתה של עדן להציב מנהל/שומר מטעמה בחניון הע"ח כקבוע בהסכם. בהתאם לכך לבצע בקרה עירונית מסודרת ומתועדת ליישום על ידי חברת עדן.
5. לוודא קיום וביצוע תחזוקה וניקיון נאותים, לרבות: צביעה, שילוט, תאורה, וכן לדאוג לביצוע בקורות נאותות ומתועדות על ידי מפעיל החנייה על תחזוקה וניקיון נאותים.
6. לוודא כי במתקני החנייה, לרבות המתקנים האוטומטיים בחניונים העירוניים, אמצעי הבטיחות - לרבות מערכות כיבוי אש ומיגון מפני התחשמלות, תמרורי ואמצעי הגבלת מהירות - מותקנים ותקינים, וכי כללי הבטיחות והתפעול מובנים לכלל המשתמשים במתקן; לאפשר קבלת המידע בשפות נוספות.

תגובת המבוקרים

המשנה ליועץ המשפטי לעירייה לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית

המלצה 3: יש מקרים רבים שבהם מבוצעת אכיפה כאמור בעקבות בקשות של בעלי חניון פרטי, ראו לדוגמה חניון בית החולים הדסה עין כרם, חניון קניון מלחה ועוד רבים. כל בקשה שתתקבל מבעל חניון או מנהל תפעול של חניון בבעלות פרטית לאכיפה של העירייה תישקל בחיוב. כל החניונים הפרטיים והציבוריים כאחד, הנדרשים לפי תקנות רישוי עסקים לקבל רישיון עסק, נדרשים לעמוד בכל תנאי הבטיחות לצורך קבלת הרישיון. חניונים אשר לא עומדים בתנאי הבטיחות לא יקבלו רישיון עסק ותבוצע נגדם אכיפה על ידי אגף קידום עסקים והתביעה העירונית.

מנהל אגף אכיפה ושיטור עירוני

המלצה 3: מדיניות העירייה להיכנס לחניונים פרטיים היא רק בבתי חולים. לגבי שאר החניונים אנו לא נכנסים ואחת הסיבות היא שמפעילי החניונים מכניסים את כל כלי הרכב ומשאירים אצלם את המפתחות והם אלה שאחראים על הסדר.

התייחסות הביקורת

יצוין כי המשנה ליועץ המשפטי לעירייה לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית ומנהל אגף אכיפה ושיטור עירוני אינם מתייחסים בתגובתם לחניונים העירוניים שלגביהם אין עוררין לסמכות האכיפה של העירייה.

מנהל אגף לשירותי חנייה

המלצה 1: רישיון עסק בתוקף הוא תנאי הכרחי בחוזים ובנספחי ההפעלה בין העירייה למפעילי החניונים. בנוגע להצבת מאבטחים או נציגים בחניונים, במסגרת רישיון העסק, כאשר זהו תנאי למתן ההיתר הרי שהאכיפה מתבצעת על ידי האגף לקידום עסקים. קיום וביצוע תחזוקה נאותה ישולבו בתוכניות העבודה. בנוגע לאמצעי הבטיחות, לרבות מערכות כיבוי אש במתקני החנייה לרבות המתקנים האוטומטיים בחניונים העירוניים, הרי שהתנאים נבדקים במסגרת קבלת רישיון עסק וחידושו.

התייחסות הביקורת

הדרישות ברישיון העסק הן הדרישות המינימליות למתן רישיון עסק. בהינתן כי בהסכמי ההתקשרות התווספו דרישות על אלה המופיעות בתנאי הרישיון, הרי שיש לבצען - במיוחד בנושא ביטחון ובטיחות.

חברת עדן

המלצה 1: אכן בעבר היו מקרים שבהם הוצאת הרישיון התעכבה, ולכן כבר בשנת 2020 חברת עדן שמה דגש על נושא זה, ובאותה בשנה נשכרה יועצת לקידום כלל רישיונות העסק הנדרשים בחניונים, והרישיונות אכן התקבלו.

המלצה 3: נושא החנייה ה"פיראטית" והלא מוסדרת הוא נושא שחברת עדן מנסה למגר מכול וכול. עדן עושה מאמצים רבים וככל יכולתה בשמירה על כללי החנייה בחניון, אולם לחברת עדן כמפעיל חניון אין סמכות אכיפה. כדי למנוע את החניות הלא חוקיות ביצעה עדן מספר פעולות כלהלן:

1. פנייה לאגף אכיפה בעירייה כדי לבצע אכיפה בחניונים.
2. הצבת עמודוני פלסטיק כתומים למניעת חנייה באזורים אסורים.

3. התקנת שלטים האוסרים על חנייה במקומות לא מורשים.

4. הדבקת מדבקות על שמשות כלי רכב.

המלצה 4: בהתאם להסכם, על עדן חלה האחריות לשמירת הסדר בחניון, דבר שנעשה מרחוק על ידי מענה מאויש 24/7, ובמידת הצורך נציג בקרה מגיע פיזית לחניון. בנוסף לכך, עובדי ניקיון מגיעים פיזית לחניונים מדי יום לצורך ניקיון.

במהלך שנת 2020 הותקנו מצלמות בחניון הע"ח וחוברו לחדר הבקרה בכיכר ספרא, שמאויש 24/6 ובמידת הצורך עובד מחדר הבקרה יכול להגיע לחניון הע"ח אשר נמצא בסמיכות.

העסקת עובד ייעודי לחניון הע"ח היא העסקה שמייקרת מאוד את עלות ההפעלה של החניון ואינה עולה בקנה אחד עם האחריות שלנו לשמור על כספי הציבור.

יש לזכור כי מדובר בחניון המשמש בשעות הבוקר את עובדי העירייה בלבד ומספרי הרישוי מנוהלים באמצעות LPR.

בשעתו התקיימו מספר דיונים בנושא עם מנהל אגף לוגיסטיקה דאז והעניין הובא לידיעתו.

המלצה 5: צביעה וסימון נעשים בהתאם לצורך ולא באופן אוטומטי אחת לשנה. הביקורת ציינה בטבלה כי חניון מנורה לא נצבע ולא סומן כנדרש. יובהר כי חניון מנורה הוא חניון חדש עם פעילות נמוכה. החניון החל לעבוד במהלך חודש מרץ 2020 – שנת קורונה, ולכן הסימונים שבו עודם כחדשים. סימון מחדש יהווה בזבוז כספי ציבור מוחלט. לגבי חניון אגרון – במסגרת ההסכם עם העירייה עדן התחייבה להצבת מחסומים ותו לא. הכנו תוכנית לצביעה מחדש ושדרוג של החניון אולם זה לא תוקצב על ידי העירייה ולכן הוקפא. בנוסף לכך, החניון צפוי לשמש בחלקו כאתר התארגנות של תוכנית אב לתחבורה, ומקודמת שם תוכנית בנייה.

המלצה 6: במתקני החנייה אין "סיכונים בטיחותיים" כיוון שהמערכות בעלות סנסורים וחיישנים שאינם מאפשרים תנועה כלשהי של המערכות כל עוד יש נוכחות של נהג ברכב או בסביבת הרכב. המערכות עברו בדיקה של יועץ בטיחות ואושרו על ידו ועומדות בכל תקני הבטיחות הדרושים. לעניין השילוט, ככלל, אין חובה חוקית להציב שילוט במספר שפות. ישנו שילוט בעברית ושילוט בפיקטוגרמה – באמצעות תמונות שזו שפה "אוניברסלית". יתרה מכך ישנו מוקד המספק מענה 24/6 וניתן ליצור קשר באמצעות אינטרקום המותקן בכניסה למתקני החנייה. בעקבות הביקורת החברה קיבלה את המלצת הביקורת, ולטובת נוחות המשתמשים (ולא מטעמי בטיחות) היא פועלת להצבת שילוט באנגלית וערבית בנוסף לשילוט בעברית שקיים כבר.

בחניון מסילת ישרים – ציוד כיבוי אש עובר מדי שנה בדיקה שנתיית ובהתאם לכך מבוצעות ההשלמות ככל שנדרשות, מצ"ב אישורי הבדיקה. ציוד כיבוי אש בחניון בית הדפוס – הצבת הקרוסלות אושרה בין היתר על ידי כיבוי אש כחלק מהליך טופס 4 ורישיון העסק, וכלל ציוד הכיבוי אש אושר על ידם ועובר מדי שנה בדיקה שנתיית ובהתאם לכך ההשלמות ככל שנדרשות, מצ"ב אישורי הבדיקה. אנו מקפידים על נעילת ארונות הכיבוי ומבצעים סיורים יומיים לבדיקת הציודים בחניון זה ובשאר החניונים, וככל שנדרש טיפול הוא מטופל באופן מיידי.

אין דרישה ברישיון העסק או בתוכנית המאושרת על ידי רשות התמרון לחניון להתקנת פסי האטה בחניון או להצבת תמרורי הגבלת מהירות. ככל שתהיה דרישה כזו, עדן תפעל להצבת הדרוש בהתאם להסכם ולפי כל דין.

התייחסות הביקורת

המלצה 4: בניגוד לסעיף המפורש שקיים לגבי חניון הע"ח, בשונה מהסעיף הרלוונטי בהסכם המסגרת, לפיו המפעיל מתחייב לאייש את הביתן על ידי מנהל/שומר במשך כל שעות פעילות החניון, מתשובת עדן עולה כי החברה הסתפקה בהצבת מצלמות אבטחה על בסיס סיכום שהיה לכאורה, עם מנהל אגף לוגיסטיקה דאז. לביקורת לא נמסרה אסמכתה כלשהי המעידה על הסכמה של גורם רלוונטי מוסמך לפתרון זה.

פרק שלישי

נגישות בחניונים הציבוריים בעיר

חלה חובה להגיש את החניונים העירוניים, בהתאם לקבוע בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, התשנ"ח-1999 (להלן: חוק הנגישות), שלפיו "מקום ציבורי" יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות. בחוק הוגדרו 22 מקומות שהם "מקום ציבורי", ובהם גם חניון (תוספת ראשונה סעיף 16).

החוק קובע שהגורם האחראי למקום ציבורי יבצע התאמות נגישות לאנשים עם מוגבלות, וידאג לתחזוקתן התקינה. עוד נקבע כי חובת הנגשת מקום ציבורי חלה על הבעלים של המקום, ואם המקום מוחזק או מופעל על ידי מי שאיננו הבעלים, על ידי המחזיק או המפעיל כאמור (סעיף 19ח(א)-(ג)).

בתקנה 34 בתקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות לשירות), התשע"ג-2013, נקבע כי חלה חובה על העירייה לפרסם באופן פומבי על אודות השירותים העירוניים והאתרים העירוניים המוגשים, כדלקמן: "(א) חייב בביצוע התאמות לשירות יפרסם את התאמות הנגישות אשר בוצעו בשירות ובמקומות הציבוריים שניתן בהם השירות לרבות אמצעי העזר ושירותי העזר המסופקים בשירות לפי בקשה ואופן קבלתם, בדרכים אלה ולפי העניין:

- בדרכי הפרסום המקובלות בשירות שהוא נותן;
- בהתאמות הנגישות למידע כמפורט בתקנה 29;
- לבקשת אדם עם מוגבלות, באמצעות אחד מאלה: טלפון, פקסימיליה, דואר, דואר אלקטרוני, מסרון או אמצעי דיגיטלי אחר, ובכפוף לאמצעים שבשימוש נותן השירות;
- באמצעות אתר האינטרנט של נותן השירות, אם קיים.
- הפרסום כאמור בתקנת משנה (א) **ייעשה באופן שוטף ועדכני**. (ההדגשה אינה במקור).

תקנות נגישות בבניין קיים⁷ קובעות הוראות לביצוע ולבדיקת קיומן של התאמות נגישות לגבי חנייה וחניון (תוספת ראשונה סעיף 2(2)). ראשית, הקצאת מספר מקומות חנייה נגשים כפועל יוצא של מספר מקומות החנייה הקיימים. נוסף על כך, מידות החניות הנגישות, מיקומן בחניון ודרכי הגישה אליהן. התקנות גם קובעות רשימת נושאי הנגשה, ובהם חנייה וחניונים, אשר לא ניתן לפטור את הגורם המחויב לבצע התאמות נגישות מלבצען (תוספת שנייה סעיף 1).

תקנות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין⁸ קובעות רשימת מקומות שהם "מקום שאינו בניין", ובהם חניון ציבורי (תוספת ראשונה סעיף 12), וכי התאמות נגישות לגבי חניון ציבורי יבוצעו לפי תקנות נגישות בבניין קיים (תוספת שנייה סעיף 2(א)(1)).

בתקנות הנגישות בבניין קיים נקבע כי יחולו על מבנה, לרבות חניון ציבורי, שהיתר לבנייתו או לשימוש בו כמקום ציבורי ניתן לפני "התאריך הקובע", 1.8.2009, ועל מבנה, לרבות חניון ציבורי,

7 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011 (להלן: תקנות נגישות בבניין קיים).

8 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), התשע"ד-2013.

שהיתר לבנייתו ניתן החל מהתאריך הקובע, יחולו הוראות תקנות התכנון והבנייה (בקשה להיתר, תנאים ואגרות), התש"ל-1970, פרק ח'1 "בניין ציבורי חדש", סימן ז' "מקומות חנייה".

חוק הנגישות קבע כי רשות מקומית נדרשת להשלים את הנגשת כל המקומות הציבוריים שבאחריותה באופן מדורג עד ל-1.11.2017 (סעיף 19 ט(א)), ומועד זה עודכן ל-1.11.2021. במסגרת חוק ההסדרים⁹ לשנות התקציב 2021 ו-2022, המועד האחרון להשלמת חובת ההנגשה לבניינים קיימים ומקומות שאינם בניין, נדחה בכארבע שנים עד ל-31.3.2026. נקבע כי במהלך שנת 2022 ועד 31.3.2023, ובכל אחת משלוש השנים העוקבות (עד תום חודש מרץ בכל שנה), על העירייה להשלים 25% מרשימת הבניינים והמקומות המחויבים בהנגשה, בכל שנה.

בתקופה זו חלה על העירייה חובה שנתית להגיש דיווח למשרדי הפנים והמשפטים וכן לפרסם ברשומות ובאתר האינטרנט העירוני, בצירוף הצהרת ראש העירייה על התחייבות תקציבית לביצוע 25% מהרשימה האמורה לאותה השנה, כתנאי לקבלת הדחייה במימוש החוק לשנה העוקבת.

מדובר בדחייה מותנית ביצוע ומותנית בדיווח פומבי, לגבי כל המקומות שחייבים בהנגשה. אם העירייה לא תעמוד ביעדים שנקבעו בחוק או לא תגיש דיווח כאמור, היא לא תקבל הארכה נוספת או את הדחייה הבאה, ותיחשב באופן מיידי כמפרת חוק.

ב-30.3.2022 אישרה מועצת העירייה את המלצת ועדת הכספים מ-27.3.2022 לאישור תוכנית עבודה רב-שנתית להנגשת מקומות ציבוריים (החלטת ועדת כספים מספר 0273-2022). תוכנית ההנגשה הרב-שנתית כוללת 612 פרויקטים, בעלות כוללת בסך כ-98 מיליון ש"ח.

פרסום ופירוט ברשומות של חניונים עירוניים מונגשים

ב-7.4.2022 פרסמה העירייה במערכת רשומות "הודעה בדבר מקום ציבורי בעיריית ירושלים שחלה לגביו חובת ביצוע התאמות נגישות לפי חוק שוויון לאנשים עם מוגבלות". ברשימה שפרסמה העירייה פורטו 884 מבנים ומקומות להנגשה, ובכלל זה מבנים שהתאמות הנגישות בהם כבר הושלמו.

בפרסום ברשומות מופיעים רק שני חניונים בבעלות ובהפעלת העירייה שאינם מונגשים (חניון כיכר ספרא וחניון אגרון ברחוב הלל (חניון הסובלנות, ראו פירוט בהמשך)), שהתאמות הנגישות בהם מיועדות להתבצע בשנים 2024 ו-2026, בהתאמה. מנהלת המחלקה לנגישות מסרה לביקורת כי קיבלה את פרטי החניונים שנכללו בפרסום העירוני ממנהל תחום חניית נכים (דאז) באגף לשירותי חנייה, לפני כחמש שנים.

כמפורט לעיל, הביקורת מצאה כי בידי האגף לשירותי החנייה מצוי מידע שלפיו מספר החניונים הציבוריים שהעירייה היא הבעלים או המחזיקה בהם, הוא לכל הפחות 53, ובכלל זה החניונים האלה: 8 חניונים עירוניים בניהול חברת עדן, 29 חניונים מוסדרים ב"כחול-לבן", וכן 16 חניונים מוסדרים ללא תשלום.

הביקורת בחנה את הפרסום ברשומות לפי חוק הנגישות של עשר רשויות מקומיות המובילות במספר התושבים בהן, לצורך השוואת מספר החניונים הציבוריים שבהם נדרשות אותן רשויות מקומיות

9 תיקון מספר 19 בסעיף 7 לחוק ההתייעלות הכלכלית (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב לשנות התקציב 2021 ו-2022) התשפ"א-2021.

לבצע התאמות נגישות. נמצא כי שלא כמו בפרסום העירוני, הפרסום ברשומות של מרבית רשויות אלו כלל עשרות חניונים ציבוריים מונגשים בכל רשות מקומית כאמור.

נוסף על כך נבחן המידע המפורט בנוגע לחניונים העירוניים בניהול עדן המופיעים באתר העירוני, ונמצא כי לא מופיע בו כל מידע לגבי נגישות החניונים, לרבות מקומות חנייה לנכים, אף על פי שבחניונים אלה קיימים מקומות חנייה לנכים.

זאת ועוד, בעוד שבדף החניונים באתר העירוני לא מופיע כל מידע לגבי נגישות חניון כיכר ספרא ואף בפרסום ברשומות כאמור מופיע כי חניון זה אינו מונגש, הרי שמבחינת המידע המופיע בדף "נגישות בכיכר ספרא" באתר העירוני מופיע שחניון זה מונגש.

בעקבות ממצאי הביקורת הנחה מנהל אגף לשירותי חנייה את הממונה על פיתוח כלכלי וטכנולוגי ואת מנהלת תחום בקרה וניתוח נתונים באגף כי יש להעלות את החומר העדכני לאתר האינטרנט ולטפל בנושא עד 17.8.2023.

מנהלת האגף לשירות עירוני וחויית לקוח ומנהל אגף מחשוב ומערכות מידע מסרו לביקורת כי המידע המופיע באתר העירוני, הוא בהתאם למידע שמועבר ומעודכן מהיחידות העירוניות השונות.

לוח 5: פרסום ברשומות על אודות הנגשת מבנים בעשר רשויות לפי גודל אוכלוסייה

מס'*	רשות מקומית	מספר תושבים בשנת 2021 *	סה"כ מבנים להנגשה	סה"כ חניונים להנגשה	מספר חניונים מונגשים
1.	ירושלים	966,209	884	2	0
2.	תל אביב-יפו	467,875	916	61	61
3.	חיפה	282,831	520	35	26
4.	ראשון לציון	257,129	565	47	47
5.	פתח תקווה	252,270	358	37	9
6.	אשדוד	225,974	467	2	1
7.	נתניה	224,066	642	98	0
8.	באר שבע	211,249	452	24	24
9.	בני ברק	212,395	182	4	0
10.	חולון	197,464	500	84	84

* לפי נתוני אתר הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה – קובץ היישובים בישראל 2021.

הנגשת חניון כיכר ספרא

על פי נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011, מחייבות הנגשת כל הבניינים הציבוריים הקיימים (ובהם חניון ציבורי כמו חניון כיכר ספרא) על ידי ביצוע התאמות שיאפשרו לאנשים עם

מוגבלות נגישות אל כל השירותים הניתנים בכל בניין ציבורי. התאמות נגישות בסיסיות כוללות: דרכי גישה ללא מדרגות, מעליות, בתי שימוש המותאמים לאדם עם מוגבלות בניידות, וסימונים שיסייעו לאנשים עם מוגבלות ראייה.

באוגוסט 2009 נכנס לתוקף תיקון לתקנות התכנון והבנייה, אשר מחייב כי כל בניין חדש או תוספת לבניין יהיו נגישים לאנשים עם מוגבלות ויעמדו בדרישות להתאמת נגישות, כך שיהיו נגישים לאנשים עם מגוון סוגי המוגבלות.

בבדיקת הביקורת נמצא אישור נגישות לחניון כיכר ספרא מ-13.9.2020 החתום על ידי מורשה נגישות (מבנים, תשתיות וסביבה) ועל ידי מורשה נגישות השירות המוזמן על ידי האגף לקידום עסקים, ואילו על פי הפרסום ברשומות ועל פי מחלקת הנגישות החניון אינו מוגש במלואו.

חברת עדן הציגה לביקורת חוות דעת של יועץ הנגישות עבור חניון כיכר ספרא מ-21.6.2020.

במהלך בדיקת הביקורת בשנת 2022 הוחלט שהמעליות בחניון כיכר ספרא, המובילות גם לשירותי נכים, תהיינה פעילות לאורך כל שעות פעילות החניון, שלא כמו בעבר, שאז היו המעליות פעילות בין השעות 06:30 עד 19:00 בלבד. בעקבות הערת הביקורת עודכן השילוט בהתאם. יצוין כי הביקורת מצאה בהזדמנויות שונות שההנחיה עדיין אינה מיושמת במלואה.

יוער כי השירותים הציבוריים שבהם גם שירותי נכים אינם פתוחים לאורך כל שעות הפעילות (פתוחים בין השעות 06:30 עד 19:00 בלבד). כאמור, לחניון הציבורי "כיכר ספרא" התווסף בשנת 2022 חלק נוסף, "חניון בצלאל", אשר מחייב כי השירותים הציבוריים הנגישים יפעלו לאורך כל זמן פעילות החניון.

ממחלקת הנגישות נמסר לגבי הנגשת השירותים הציבוריים בחניון ספרא בשעות הלילה – כי החוק מחייב שיהיה שוויון בשירות, כך שאם יש שירותים ציבוריים לאנשים ללא מוגבלות חובה לספק גם שירותים מוגשים. אם בשעות הלילה אין גישה לשירותים ציבוריים לאנשים ללא מוגבלות אזי גם לאנשים עם מוגבלות לא תהיה גישה לשירותים הציבוריים, ובכלל זה למעליות.

ממינהלת הכיכר נמסר כי בהתאם להנחיות אגף חירום וביטחון, בשל אירועי ונדליזם בעבר ניתנה הנחיה לא לאפשר שימוש במעליות המובילות לשירותים הציבוריים, ובכלל זה הנגשים. זה למעלה משנה שונתה ההנחיה והמעליות פעילות בכל זמן פעילות החניון. עם זאת, בשל תקלות ייתכנו מקרים שהמעליות לא תעבודנה בפרקי זמן מסוימים.

בנוגע לפתיחת השירותים הציבוריים לכל אורך שעות הפעילות נמסר כי "הנושא נבחן בימים אלה על השלכותיו התקציביות ותינתן התייחסות בהמשך".

הביקורת מעירה כי מידע זה לא הובא לידיעת מחלקת נגישות, דבר המצביע על אי זרימת מידע מסודרת בתוך היחידות העירוניות.

מנהל אגף לוגיסטיקה והממונה על מינהלת קריית העירייה מסרו כי השירותים הציבוריים הם שירותים נלווים לשירותי העירייה, ובהתאם לכך הם פתוחים במקביל לשעות פתיחת משרדי העירייה. ככל שנדרש לפתוח את השירותים הציבוריים מעבר לשעות פעילות העירייה הדבר ייבחן משפטית, תפעולית ותקציבית.

הנגשת חניון מוזיאון הסובלנות

חובת הנגשת "מקום ציבורי" חלה לפי חוק הנגישות, על הבעלים של מקום ציבורי ואם זה מוחזק או מופעל על ידי מי שאיננו הבעלים, על ידי המחזיק או המפעיל כאמור (סעיף 19 ח(א)-(ג)).

בפרסום העירוני ברשומות צוין כי העירייה היא הבעלים ומפעילה של "חניון אגרון" ברח' הלל 37. מדובר בחניון מקורה תת-קרקעי המכיל כ-360 מקומות חנייה, מתחת ל"כיכר החתולות" במרכז העיר.

מנהלת המחלקה לנגישות מסרה לביקורת כי לאור מידע שמסר לה מנהל תחום חניית נכים (דאז) באגף לשירותי חנייה, החניון המדובר הוא בבעלות ובהחזקת העירייה, ולכן היא כללה אותו בפרסום העירוני ברשומות, ובספטמבר 2022 אף נערך בו סקר נגישות לצורך ביצוע התאמות נגישות לפי תוכנית העבודה הרב-שנתית להנגשת מקומות ציבוריים שבבעלות העירייה.

הביקורת מציינת כי מדובר בטעות, והכוונה היא לחניון "מוזיאון הסובלנות", שנמצא מתחת ל"כיכר החתולות" ברחוב הלל 37, ולא לחניון אגרון העירוני, שנמצא במיקום אחר ברחוב אגרון 1 ליד השופרסל.

המחלקה לנגישות העבירה לביקורת סקר מטעם מחלקת נכסים מ-6.10.2019 לגבי חניון מוזיאון הסובלנות (נכס מס' 9693), המציין פרטים אלה:

- העירייה רשומה כבעלים בגוש 30036 חלקה 186, שבו קיים החניון.
- בהסכם מ-2004 בין העירייה לבין SWC Museum Corp - חברה לתועלת הציבור (חל"צ - הגוף המנהל את מוזיאון הסובלנות, (להלן - SWC וחל"צ)), הוחלט להעביר את החזקה בחניון לידי המוזיאון, כנגד קבלת פיצוי על השקעות העירייה בהקמת החניון.
- במסגרת תוספת להסכם מ-2012, הוסכם כי בתוך 65 ימים מאישור התוספת להסכם על ידי מועצת העירייה ב-31.5.2012, העירייה תעביר ל-SWC את החזקה בחניון, לרבות את הזכות להפעילו ולקבל את ההכנסות מהפעלתו.
- במסגרת עריכת סקר הנגישות נעשתה פנייה לנציג המוזיאון. הוא מסר כי המוזיאון מחזיק בחניון. החניון מופעל על ידי גורם מטעם המוזיאון (חברת י') וההכנסות ממנו מועברות למוזיאון.
- מועצת העירייה החליטה ב-31.5.2012 על עריכת נספח להסכם מ-2004 בין העירייה לבין מרכז שמעון ויזנטל להקמת מוזיאון הסובלנות בהתאם לתב"ע 8030. לפי הנספח שצורף להחלטה, הוסכם כי העירייה תעביר ל-SWC את החזקה בחניון התת-קרקעי המצוי במגרש 2 לפי תב"ע 8030, לרבות את הזכות להפעיל את החניון ולקבל את הכנסותיו, וכי העירייה תודיע למפעיל החניון הנוכחי על סיום הפעלת החניון והעברת החזקה והזכויות ל-SWC (סעיף 3).
- ב-6.8.2012 הודיע היועץ המשפטי לעירייה לסגן מנהל רשות החנייה דאז על אישורו להעברת חזקה בחניון לנציג של SWC.
- ב-24.5.2022 קיבלה מועצת העירייה החלטה בנושא "מוזיאון הסובלנות" לרבות שטח חניון "כיכר החתולות", שבה צוינו הפרטים האלה:
- העירייה היא הבעלים של חלקה 186 בגוש 30036 ברחוב הלל, שהוא שטח כיכר החתולות וכן חניון ציבורי תת-קרקעי מתחת לכיכר ושל חלק מחלקה 185 (102 מתוך 8,694 חלקים). בשנת

2002 (בהתאם לתב"ע 8030) שונה ייעוד החלקות - מאזור מסחרי מיוחד, שטח ציבורי פתוח ודרך, לשטח למבנה ציבורי המיועד למוזיאון ואודיטוריום, לצורך הקמת מוזיאון הסובלנות (בחלקה 185 - מגרש מס' 1) ואודיטוריום פתוח (בחלקה 186 - מגרש מס' 2), באמצעות SWC Museum Corp.

• בין השנים 2003 ו-2012 נערכו כמה הסכמים בין רשות מקרקעי ישראל (רמ"י), העירייה וחל"צ, הנוגעים לפיתוח כיכר החתולות והמוזיאון. בתוספת להסכם בין העירייה לבין חל"צ ממאי 2004, נקבע שהעירייה תחזיר לידי רמ"י את הבעלות בחלקות לפי תב"ע 8030, לצורך החכרתם מרמ"י לחל"צ במישרין, וכן תעביר את החזקה בחניון התת-קרקעי בכיכר החתולות לידי חל"צ לצורך הפעלתו.

במקביל, התחייבה חל"צ שבתוך ארבע שנים מקבלת היתר בנייה להקמת המוזיאון, היא תפעל להוצאת היתר בנייה להקמת האודיטוריום בשטח כיכר החתולות, ותחל את בנייתו בתוך שבע שנים מחתימת הנספח להסכם בין הצדדים. עוד נקבע כי במקרה שחל"צ לא תעמוד במועדים שנקבעו בתוספת להסכם היא תחזיר לעירייה את כל הזכויות הנוגעות למגרש מספר 2, ובכלל זה החניון התת-קרקעי והזכות להפעיל את החניון ולקבל את ההכנסות מהפעלתו.

• בשנת 2021 הגישה חל"צ תביעה נגד העירייה ורמ"י, בדרישה לאכוף על העירייה להעביר את הבעלות בחלקה 186 לידי רמ"י, כדי לאפשר לחל"צ להשלים את הליך רישומה כחוכרת.

• המועצה החליטה לא להעביר את הבעלות בחלקה 186 לידי רמ"י לצורך החכרת החלקה במישרין לחל"צ, ולראות בהסכמים בין העירייה לבין חל"צ (לעניין העברת בעלות וחזקה בחלקה 186 מהעירייה לרמ"י לצורך החכרתם לחל"צ במישרין), עקב שינוי נסיבות שחל ממועד חתימת ההסכמים (אי-צורך בהקמת האודיטוריום מעל החניון התת-קרקעי לאור בניית כמה אולמות בתוך המוזיאון עצמו), וכן אי נקיטת פעולות מצד חל"צ לפיתוח המקרקעי, כמתחייב בהסכמים, לרבות הגשת בקשה לקבלת היתר בנייה בעניין האודיטוריום שתוכנן במקור בחלקה 186.

העירייה ציינה בהחלטתה כי זכויות חל"צ לעניין המשך החזקת החניון התת-קרקעי והשימוש בו לא ייפגעו כתוצאה מביטול ההסכמים, כאמור.

מהאמור לעיל עולה תמונה של חוסר תיאום מסודר ומיטבי בין היחידות העירוניות, וכן עולה כי הבקרה והמעקב על הנגשת החניון אינם מסודרים. כמו כן משולמים כספים עירוניים שלא לצורך, ובפועל - מהדיווח ברשומות עולה כי בסופו של דבר החניון טרם הונגש.

חוות דעת מורשי נגישות בחניונים ציבוריים בבעלות עירונית

הממונה על הנגישות מסרה לביקורת סקרי נגישות מטעם מחלקת הנגישות, שבוצעו בשנת 2021 בארבעה חניונים עירוניים, במסגרת תוכנית העבודה הרב-שנתית לביצוע התאמות נגישות במקומות ציבוריים לפי חוק הנגישות והתקנות שמכוחו. מדובר בשלושה חניונים עירוניים שהועברו לניהול עדן לפי הסכם המסגרת (כיכר ספרא, אגרון-שופרסל, שער שכם), וכן חניון עירוני ללא תשלום בעין כרם, המנוהל ומתוחזק על ידי העירייה.

בבדיקת הביקורת עלה כי באותם חניונים כבר בוצעו סקרי נגישות בשנים 2019-2020 מטעם האגף לקידום עסקים לפי הוראות צו רישוי עסקים, וממצאי סקרים אלו אושרו על ידי יועץ נגישות הפועל מטעם האגף, במסגרת תהליך קבלת רישיון עסק.

נמצא כי בין חוות הדעת של מורשי הנגישות קיימים פערים בנושאים האלה:

- מספר מקומות החנייה הקיימים בחניון (אגרון, ספרא, עין כרם), וכפועל יוצא מספר החניות הנגישות הנדרשות בהתאם לתקנות הנגישות.
- מיקום, שיפוע ומידות החניות הנגישות.
- מכשולים בדרך, מעברים נגשים, הנגשת גרמי מדרגות.
- שילוט והכוונה אל החניות הנגישות בתוך החניונים.
- הנגשת מכונות תשלום ותקשורת עם מפעיל החניון לצורך תפעול מכונות התשלום.

ראו פירוט והשוואה בין חוות הדעת של מורשי הנגישות בחניונים, בנספח 1 להלן.

בשל כך נוצר מצב שבו חוות הדעת שנערכו אינן מתיישבות אלה עם אלה, לנוכח הממצאים השונים לגבי התאמות הנגישות הנחוצות בחניונים שנבדקו.

לפי דרישות האגף לקידום עסקים נקבע כי החניונים עומדים בדרישות הנגישות, ולכן אין מניעה לתת להם רישיון עסק. לעומת זאת, בסקרי נגישות מאוחרים יותר מצאה המחלקה לנגישות שנדרש לבצע התאמות נגישות כדי לעמוד בדרישות חוק הנגישות והתקנות מכוחו באותם חניונים, שכאמור – בעבר כבר נקבע כי הם מקיימים את הוראות החוק הרלוונטיות.

מנהל האגף לקידום עסקים מסר לביקורת כי כמו בכל הארץ, לרבות במשרד הפנים, נסמכים אך ורק על גורם מקצועי בנושא. מחלקת הנגישות בעירייה איננה גורם רישוי, ונוסף על כך היא לא שיתפה את אגף קידום עסקים בחוות הדעת של מורשי הנגישות.

רישוי חניונים מתבצע בתהליך רישוי על פי חוק. כיום גורם הנגישות נותן אישור בחוות דעת חתומה על ידי מורשה נגישות מוסמך, שמאשר ביצוע הדרישות על פי חוק הנגישות בנוגע לפריט חניון. מורשה נגישות זה אינו מטעם האגף לקידום עסקים אלא מטעם בית העסק. בחניון ספרא ובחניון שער שכם נשען האגף על חוות דעת מורשה נגישות חיצוני.

מנהל האגף לשירותי חנייה מסר לביקורת כי הנושא באחריות עדן מול מחלקת נגישות.

מעדן נמסר לביקורת כי ברשות עדן אישורי נגישות לכלל החניונים שבהפעלתה. האישורים מוגשים לאגף קידום עסקים באופן שוטף כתנאי לרישוי עסק.

נגישות בחניונים ציבוריים מוסדרים בתשלום

מנהל מחלקת בכיר להסדרי חנייה ומנהלת תחום בקרה וניתוח נתונים באגף לשירותי חנייה מסרו לביקורת פירוט של חניונים ציבוריים שהוסדרו מכוח חוק העזר העירוני לחנייה – הן חניונים בתשלום (כחול-לבן) והן חניונים ללא תשלום.

מנהל המחלקה להסדרי חנייה מסר כי קביעת מספר החניות הנגישות בכל חניון נעשית על ידי גורם תכנוני מחוץ לעירייה, ללא פנייה לממונה מחלקה בכירה לנגישות בעירייה. עוד מסר כי האגף לשירותי חנייה פונה לחברת מוריה לצורך מסירת עבודות לתכנון ולהקמת החניונים המוסדרים מטעם העירייה. לאחר קבלת תוכניות התמרון המוצעות ממוריה בגין כל חניון, האגף מביא תוכניות אלו לאישור רשות התמרון העירונית בראשות מנהל אגף תוש"ה, ולאחר שניתן אישור, האגף מנחה את מוריה לבצע את העבודות להקמת החניון.

מנהל אגף תוש"ה מסר לביקורת כי תוכניות תנועה בנושא חניונים ציבוריים המובאות מטעם האגף לשירותי חנייה לאישור רשות תמרון העירונית, לא נבדקות בהיבט של עמידה בהוראות תקנות הנגישות ומספר מקומות החנייה הנגשים שנקבעו בהן, אלא רק בהיבטים של בטיחות ותפעול, ועל האגף לשירותי חנייה לבחון באמצעות גורם מקצועי מתאים, אם התוכניות מקיימות את דרישות החקיקה בנושא נגישות, טרם הבאתן לאישור הוועדה.

הביקורת מעירה כי מדבריהם של מנהל אגף תוש"ה ומנהל המחלקה להסדרי תנועה עולה כי לא מערבים את מחלקת הנגישות העירונית ולא בוחנים בהיבטים חוקיים את נושא קביעת מקומות החנייה המוגשים בחניונים הציבוריים בעיר.

עוד נמצא כי במרבית החניונים המוסדרים בתשלום, העירייה אינה מקיימת את הוראות תקנות הנגישות על הקצאת מקומות חנייה נגשים¹⁰, כדלהלן:

- ב-17 חניונים (59%) – אין בכלל הקצאת מקומות חנייה נגשים.
 - ב-3 חניונים (כ-10%) – הוקצו פחות מקומות חנייה נגשים מהנדרש בתקנות.
 - ב-3 חניונים (כ-10%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגשים לפי התקנות, אך לא לפי החלוקה הנדרשת בתקנות, בין רכב רגיל לבין רכב גבוה.
 - ב-2 חניונים (7%) – הוקצו מקומות חנייה נגשים לפי הקבוע בתקנות (הן לגבי מספר מקומות החנייה והן לגבי החלוקה בין חניות לרכב רגיל לבין חניות לרכב גבוה).
 - בחניון אחד (3%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגשים יותר מהמספר הקבוע בתקנות.
 - ב-3 חניונים (כ-10%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגשים יותר מהמספר הקבוע בתקנות, אך לא לפי החלוקה הנדרשת בתקנות, בין רכב רגיל לבין רכב גבוה.
- בסך הכול יש בחניונים בעיר 53 מקומות חנייה נגשים (38 לרכב רגיל ו-15 לרכב גבוה) שהם שיעור של 55% בלבד מסך 96 מקומות החנייה הנגשים (55 לרכב רגיל ו-41 לרכב גבוה) הנדרשים בתקנות הנגישות.
- כפועל יוצא מהאמור – מספר מקומות החנייה הנגשים הקיימים הוא בשיעור של כמחצית (55%) ממספר מקומות החנייה הנגשים כנדרש בתקנות הנגישות.

10 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שהוא בניין קיים), התשע"ב-2011, תוספת ראשונה, סימן ב' - הגעה לבניין (4).

נגישות בחניונים מוסדרים ללא תשלום

נמצא כי בדומה למצב בחניונים המוסדרים בתשלום, גם במרבית החניונים המוסדרים ללא תשלום העירייה אינה מקיימת את הוראות תקנות הנגישות¹¹ להקצאת מקומות חנייה נגישים, כדלהלן:

- ב-8 חניונים (50%) – אין כלל הקצאת מקומות חנייה נגישים.
- ב-2 חניונים (כ-12.5%) – הוקצו פחות מקומות חנייה נגישים מהנדרש בתקנות.
- ב-2 חניונים (כ-12.5%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגישים לפי התקנות, אך לא לפי החלוקה הנדרשת בתקנות בין רכב רגיל לבין רכב גבוה.
- בחניון אחד בלבד (6%) – הוקצו מקומות חנייה נגישים לפי הקבוע בתקנות (הן לגבי מספר מקומות החנייה והן לגבי חלוקה בין חניות לרכב רגיל לבין חניות לרכב גבוה).
- ב-3 חניונים (19%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגישים יותר מהמספר הקבוע בתקנות.
- ב-2 חניונים (כ-12.5%) – הוקצו מספר מקומות חנייה נגישים יותר מהמספר הקבוע בתקנות, אך לא לפי החלוקה הנדרשת בתקנות בין רכב רגיל לבין רכב גבוה.

בסך הכול יש בחניונים בעיר 36 מקומות חנייה נגישים (6 לרכב רגיל ו-30 לרכב גבוה) שהם שיעור של 64% בלבד מסך 56 מקומות החנייה הנגישים (35 לרכב רגיל ו-21 לרכב גבוה) הנדרשים בתקנות הנגישות.

מאגף לשירותי חנייה נמסר כי נושא הנגישות מקבל התייחסות ברשות תמרור. המחלקה להסדרי חנייה מגישה תוכניות, לאחר התייעצות עם הגורמים המקצועיים הרלוונטיים לרבות נגישות וחנייה לנכים. האגף יפעל בהתאם לתקנות ויעשה ההתאמות הנדרשות.

מנהלת מחלקה בכירה לנגישות מסרה כי היא מקבלת את ממצאי הביקורת והם בהתאם לאסמכתאות שהעבירה לידי הביקורת.

עוד מסרה לביקורת כי בהתאם להגדרות תפקידה היא ממונה על ההנגשה במבנים בלבד, כך שלגבי חניונים עירוניים פתוחים היא אינה מעורבת ולא מיועצת בנושא עד שמתקבלת פנייה לעירייה בנושא זה.

לגבי חוות דעת נגישות החניונים מסרה כי בהתאם לדרישת נציבות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, היועץ המשפטי הנחה אותה לבצע סקר נגישות באופן דחוף בחניונים, ובשעתו לא הייתה מודעת לסקרי הנגישות שבוצעו על ידי האגף לקידום עסקים.

11 תקנות שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות (התאמות נגישות למקום ציבורי שאינו בניין), התשע"ד-2013, תוספת שניה, 2(א)(1)

מסקנות

1. היעדר סנכרון ועדכון פירוט החניונים הציבוריים שבבעלות ו/או החזקת העירייה המפורסם ברשומות, אי ביצוע התאמות נגישות בחניונים ציבוריים שבבעלות העירייה לפי מספר מקומות חנייה נגישים שנקבע בתקנות הנגישות, וחוסר מעורבות של המחלקה לנגישות בתהליך אישור הקמת חניונים ציבוריים על ידי אגפי העירייה לצורך בחינת עמידת העירייה בחוק הנגישות והתקנות מכוחו, חושפים את העירייה לסיכונים משפטיים ועלולים לפגוע בצורכי הציבור הזקוק לחניות מונגשות וכן בתדמיתה.
2. בשל מידע שגוי ואי שיתוף פעולה מספק בין גורמים עירוניים בנוגע לחניון "כיכר החתולות" ביצעה העירייה סקר נגישות מהתקציב העירוני שלא לצורך ומבלי שהיא מחויבת לכך, ואף פרסמה ברשומות באופן שגוי כי חובה עליה לבצע התאמות נגישות בחניון בשל היותה בעלים ומחזיקה בחניון. כל זאת בשעה שהמחזיקה בפועל של החניון והמחויבת לבצע התאמות נגישות כקבוע בחוק הנגישות היא של חברת SWC Museum Corp - חברה לתועלת הציבור (חל"צ).
3. פערים בחוות הדעת של מורשי נגישות שנעשו מטעם כמה גורמים עירוניים, עלולים לחשוף את העירייה לתביעות ולהוצאות כספיות מיותרות. בעוד שאגף קידום עסקים מאשר כי החניון מונגש, מחלקת הנגישות קובעת כי החניון אינו מונגש. פערים אלו עלולים לגרור הוצאות בגין התאמות נגישות שלא לצורך.

המלצות

1. האגף לשירותי חנייה יערוך רשימה מעודכנת ומפורטת של כלל החניונים הציבוריים שהעירייה היא הבעלים או המחזיקה בהם, וכן של מצב הנגישות באותם חניונים, ויעדכן את כלל הגורמים העירוניים הרלוונטיים, לרבות מחלקת הנגישות.
2. לעדכן את הפרסום העירוני ברשומות לגבי נגישות החניונים ולכלול פירוט של כלל החניונים הציבוריים העירוניים כאמור, לרבות בנושא הנגישות בעניין חניון מוזיאון הסובלנות שהעירייה העבירה את זכויות ההחזקה בו לחל"צ - SWC Museum Corp.
3. בהתאם למידע שיועבר מהאגף לשירותי חנייה, לבחון את הרחבת תוכנית העבודה הרב-שנתית לביצוע התאמות נגישות במקומות ציבוריים, לרבות הקצאת משאבים מתאימים לצורך השלמת ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות בחניונים הציבוריים שבאחריות העירייה.
4. לדאוג לכך שהשירותים הציבוריים המונגשים בחניון כיכר ספרא יפעלו לאורך כל שעות הפעילות של החניון.
5. להעביר את חוות דעת הנגישות לגורם המחזיק ומתפעל את חניון מוזיאון הסובלנות – SWC Museum Corp, שהיא חברה לתועלת הציבור, תוך קביעת מנגנון תיאום ובקרה כדי לוודא שהתאמות הנגישות יבוצעו לפי חוות הדעת.

6. לקבוע מנגנון דיווחים מעודכן במטרה לשפר את העברת המידע העדכני ואת שיתוף הפעולה בין גורמים עירוניים לגורמים חוץ-עירוניים, לרבות בנושא הנגשת החניונים העירוניים.
7. לבחון את הפערים בין חוות הדעת בנושא הנגישות בחניונים העירוניים, ולקבוע אילו התאמות נגישות תידרש עדן להשלים באותם החניונים.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

המלצה 1-6: מקובלות.

מנהלת מחלקה בכירה לנגישות

המלצה 2: הפרסום ברשומות בוצע בהתאם להנחיות שהתקבלו מהנציבות לשוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות. בישיבות ליווי שנערכו לכלל הרשויות המקומיות בהדרכה הודגש כי יש לפרסם ברשומות את החניונים שהוקמו לפני המועד הקובע תוך ציון כי אין לפרסם חניונים שמופעלים על ידי גורם חיצוני מאחר שהאחריות להנגשה חלה על המפעיל (מפעיל החניון). חניון ספרא - רשימת המבנים להנגשה הוכנה בשנת 2016 על ידי הממונה לנגישות בפועל דאז. בהתאם לרשימה בוצע סקר נגישות למבנה באפריל 2021. אציין כי אישורי נגישות של החניון לא הוצגו בפני מחלקת נגישות. בעקבות ממצאי הסקר, שציין כי קיימים ליקויי נגישות בחניון, פורסם החניון ברשומות כמתוכנן לביצוע הנגשה. חניון הסובלנות - בזמן עריכת רשימת המבנים החניון היה בבעלות עירונית, לכן באפריל 2021 בוצע סקר נגישות. לא הובא לידיעת מחלקת נגישות על הליך העברת הבעלות בנכס. עם זאת לאור ממצאי הדוח המבנה הוסר מרשימת המבנים לביצוע הנגשה.

מנהל אגף מחשוב ומערכות מידע

המלצה 6: עם קבלת סקר מעודכן באגף החנייה תתאפשר קליטתו לתוך מערכת ה-GIS. במידת הצורך, ניתן יהיה לספק כלי מתאים לסוקרים להזנת הנתונים במערכת, וכן ניתן יהיה לשקף את השכבה באתר העירוני.

מינהל כספי

המלצה 3: תוכנית ההנגשה הרב-שנתית מנוהלת על ידי מחלקת הנגישות שבמינהל תכנון, ומתקצבת בהתאם לדרישות שהוצגו על ידי המחלקה עבור עמידה בתקנות הנגישות למבנים ציבוריים (לרבות גנים ומגרשי ספורט). המחלקה מנהלת את סדרי העדיפויות בהתאם לתקציב העומד לרשותה. ככל שישנן דרישות נוספות מעבר לתקציב הקיים, עליה להעלותן במסגרת דיוני התקציב.

אגף קידום עסקים

יובהר כי האגף אינו מאשר שהחניון מונגש, אלא מורשה נגישות מוסמך על ידי הנציבות – בין אם היה בעבר בשירות האגף ובין אם בשנים האחרונות מטעם בית העסק.

התייחסות הביקורת

בסופו של תהליך הרישוי ולאחר בחינת כלל ההיבטים, אגף קידום העסקים הוא זה המאשר את העסק ומעניק רישיון עסק, או לחלופין מחליט לדחות, ואף ליטול רישיון. ללא אישורו לא ניתן להפעיל את העסק כקבוע בחוק.

חברת עדן

המלצה 7: בעניין הפערים הקיימים בין חוות הדעת בנושא הנגישות, החברה והעירייה קיימו דיונים בנושא זה ועדן תפעל ותבצע התאמות בהתאם למסקנות.

פרק רביעי

הכנסות מחניונים עירוניים

בהסכם המסגרת נקבע כי בגין הפעלת כל מגרש כחניון, עדן תשלם לעירייה 10% מהכנסות החניון, וכי כל שינוי בשיעור ההכנסות שיועבר לעירייה ייקבע בין הצדדים מראש ובכתב (סעיף 3.9).

הביקורת בחנה את העברת התשלומים מעדן לעירייה ואת אופן רישום הכנסות אלו במערכת הכספית העירונית.

לוח 6: השוואה בין סכומי יתרות כרטסת ההכנסות מחניונים בחברת עדן לבין סעיף ההכנסות מחניונים בדוח הכספי של חברת עדן (ש"ח)

שם החניון	2018	2019	2020	2021	2022
ספרא	8,771,466	11,097,644	10,001,120	9,981,742	10,063,965
מסילת ישרים	9,797	542,452	882,061	1,154,386	1,264,483
הע"ח	-	216,000	180,000	254,137	216,000
שער שכם	-	1,188,964	1,867,434	2,421,663	2,474,940
הניסויי	-	191,274	467,359	728,771	804,476
מנורה	-	-	944,166	2,766,338	3,132,344
אגרון	-	-	-	778,878	995,459
בית הדפוס	-	-	-	-	298,555
רשות השידור	-	-	17,255	-	-
הכנסות לקבל	459,637	385,906	446,437-	29,985	1,916,307
סה"כ כרטסות	9,240,900	13,622,239	13,912,958	18,115,901	21,166,530
נרשם בדוח הכספי	9,241,000	13,622,000	13,913,000	18,116,000	טרם פורסם

* חניון רשות השידור הוא חניון שהפעילה החברה למספר חודשים בלבד במהלך שנת 2020, לבקשת הרשות לפיתוח ירושלים.

מהלוח לעיל עולה כי ישנה לרוב התאמה בין נתוני ההכנסות המופיעים בכרטסת ההכנסות של עדן לבין הנתונים המצוינים בדוח הכספי שלה. יצוין כי ההפרשים הקטנים שקיימים נובעים מעיגולי ספרות.

הביקורת ערכה השוואה בין נתוני ההכנסות לעירייה מדמי זיכיון חניונים שהועברו מעדן (כולל מע"מ) לבין הקבוע בהסכמים לנתוני ההכנסות לעדן בפועל (ש"ח) בשנים 2018-2022, ונמצאה לרוב התאמה לתשלום עדן לעירייה בסך 4,775,863 ש"ח (סכום זה כולל בתוכו קיזוז תשלום בגין השיפוז שערכה הרל"י בחניון שער שכם בסך של 316,556 ש"ח).

הכנסות בגין חניון כיכר ספרא

הקצאת 500 מנויי חנייה לעירייה ללא תמורה

על פי סעיף 2 בנספח ד' "נספח טכני – חלוקת שטחים, אחזקה ותפעול" בהסכם העברת חניון כיכר ספרא לניהול עדן משנת 2018, נקבע כי עדן מחויבת להקצות לעירייה:

- 450 מנויים ללא עלות למשך כל שעות הפעילות;
 - 34 מנויים בתשלום למשך כל שעות הפעילות;
 - 30 מנויים לטובת כלי רכב עירוניים בתשלום מהשעה 13:00 עד 08:00 למחרת;
 - 50 מנויים לטובת כלי רכב עירוניים ללא עלות מהשעה 16:00 ועד 08:00 למחרת.
- עוד יצוין כי על פי סעיף 1 בנספח להסכם הפעלת חניון ספרא והע"ח מ-18.4.2023 (חניון בצלאל) תקצה עדן לעירייה בתשלום 39 צמדי חנייה לטובת מנויים (סך הכול 78 כלי רכב שכל זוג זכאים מחנה אחד אחרי השני).

בבחינת כרטסת ההכנסות מחניונים שהעבירה עדן לביקורת נמצא כי בשנים 2018 עד 2020 שילמה העירייה לעדן בגין חנייה בחניון כיכר ספרא לפחות 2.8 מיליון ש"ח.

מנהל אגף לוגיסטיקה והממונה על מינהלת קריית העירייה מסרו לביקורת כי ישנם:

- 484 מנויים – לכל שעות היממה. בהתאם להסכם, העירייה מחויבת רק על 34 מנויים (450 ללא עלות) בסך של 1,043.64 ש"ח למנוי, ולשנה 498,192 ש"ח (כולל מע"מ).
- 30 מנויים לכלי רכב עירוניים – בשעות 13:00 עד 08:00 למחרת, בעלות של 384.50 ש"ח למנוי, ולשנה 161,951 ש"ח (כולל מע"מ).
- 50 מנויים לכלי רכב עירוניים – בשעות 16:00 עד 08:00 למחרת, ללא עלות.
- 39 צמדי חנייה בחניון בצלאל (בסך הכול 78 כלי רכב) בעלות של 1,500 ש"ח לכל חנייה, ובסך הכול 58,500 ש"ח לחודש (ללא מע"מ) ולשנה 821,340 ש"ח (כולל מע"מ).

יוער כי מעדן לא הוצגו רשימות מפורטות ונתונים מסודרים ומעודכנים לנושא – למעט הכרטסת.

מנהל אגף לוגיסטיקה מסר לביקורת כי הוא מניח שישנן רשימות מעודכנות וכי "יובהר כי הבקרה על מנויים אלו מתבצעת במערכת החנייה של חברת עדן".

רישומי הנהלת החשבונות בעירייה בנוגע להכנסות העירוניות מהחניונים העירוניים

- ברובן המוחלט של שורות הפירוט בפקודות היומן במערכת הכספית העירונית שבהן נרשמו ההכנסות שהתקבלו מעדן בגין החניונים שהועברו לניהולה, לא נרשמו תקופות ההכנסה המדווחות.

- מתוך 11 שוברי הכנסה, הכוללים 33 שורות פירוט, רק בשובר אחד משנת 2020 (מספר 780749 מ-15.12.2020) שבו 3 שורות פירוט, נכתב כי התשלום הוא עבור התקופה יולי-ספטמבר 2020. בכל יתר שוברי הכנסה נכתב בשורות הפירוט "ח.פ. 513036137 – עדן חב' לפיתוח".
- בפקודת יומן לרישום הכנסות בגין שנת 2019 (מספר 780397) מ-31.7.2020, נרשמה הכנסה בסך 341,404 ש"ח כולל מע"מ בגין תת-סעיף "שער שכר" (מספר פיצול 78049).
- מהשוואת נתוני ההכנסות שנמסרו לביקורת מחברת עדן נמצא כי בניגוד לרישום במערכת הכספית, סכום זה אכן כולל הכנסות של חניון שער שכר לשנת 2019, אך גם הכנסות של שני חניונים נוספים – חניון בית הספר הניסויי לשנת 2019, וכן חניון מסילת ישרים לשנים 2018 ו-2019.
- פקודת יומן לרישום הכנסה בגין חודשים **יולי עד ספטמבר** 2020 (מספר 780749) מ-15.12.2020, כוללת הכנסות בסך 568,500 ש"ח מחניון שער שכר (מספר פיצול 78049).
- מהשוואת נתוני ההכנסות שנמסרו לביקורת מחברת עדן, נמצא כי בניגוד לרישום במערכת הכספית, סכום זה כולל הכנסות בגין חודשים **ינואר עד ספטמבר** 2020 (כולל), אך פירוט פקודת היומן הקיים אינו מציג עובדה זו.
- ממונה על פיתוח כלכלי וטכנולוגי באגף לשירותי חנייה מסר כי לגבי ההכנסות מהחניונים – כולן נרשמו בסעיף הכנסות מגרשי חנייה 8-225-4432 באופן עקבי, עם קבלת הדיווח מחברת עדן והנפקת עסקת אקראי על ידי העירייה לחברת עדן בגינה. עוד הוסיף כי הוא ביצע התאמה בין רישומי ההכנסות בהנהלת החשבונות עדן לבין הרישום בספרי הנהלת החשבונות בעירייה ויש התאמה מלאה.
- סגן מנהל אגף התקציבים והממונה על ההוצאות ציין כי רישום הפירוט המדויק בהכנסות המתקבלות מחברת עדן ובכלל, הוא באחריות מחלקות הכספים האגפיות או מינהליות.

תלונות בנוגע לתשלומים שעדן חייבה את הלקוחות בחניונים העירוניים

- בסעיף 2(ה) בחוק עזר לירושלים (העמדת רכב וחנייתו), התשכ"א-1960, נקבע כי "מקומות חנייה שבהם מותרת החנייה ובלבד שתשלום אגרת חנייה (להלן: מקום חנייה בתשלום) ששיעורה לא יעלה על התעריף המרבי הקבוע בתוספת הראשונה, בהתאם לסוג הרכב".
- הביקורת בחנה את קובצי הפניות והטיפול בהן שהתקבלו מהרשות לאיכות השירות ומחברת עדן בנושא החניונים העירוניים שהועברו לניהולה. נמצאו בהם תלונות חוזרות ונשנות בנוגע לחיוביים שעדן דרשה וגבתה, לכאורה בניגוד לחוק ולהסכמים עימה, ומבלי שהתלונות טופלו ונפתרו במשך זמן ממושך על ידי עדן והרשות לאיכות השירות.
- 24.3.2022, 3.11.2021 – תלונה על כך שאף שהונפק ואושר תו חנייה אזורי, ולמרות שבע פניות למוקד נאלץ התושב לשלם מאות ש"ח בשל חנייתו בחניון מסילת ישרים בין השעות 17:00 ל-08:00, שעל פי ההסכם ועל פי המצוין בשלט החניון החנייה לתושבי האזור היא בחינם. עוד עולה מתוכן התלונות וממועדי התלונות כי במשך זמן רב העניין אינו מטופל.

- 29.11.2021 – בחניון מנורה גבו תשלומים בין השעות 17:00 ל-08:00 לפי מספר שעות החנייה בעוד שבשלט מצוין כי בשעות הנ"ל התשלום הוא חד-פעמי ועומד על סך 14 ש"ח.
- 12.12.2021 – בחניון מנורה גבו 74 ש"ח על 6 שעות חנייה אף על פי שבשלט מצוין כי המחיר המרבי ליום חנייה הוא 72 ש"ח.
- 12.8.2022, 31.8.2022, 4.9.2022 – בחניון בית הדפוס גבו סך של 20 ש"ח ו-45 ש"ח על חנייה במתקן האוטומטי בעוד שבשלט בחניון ובהסכם צוין כי לבעלי כרטיס "ירושלמי" העלות היא 15 ש"ח ליום (כולל מע"מ) בלבד.

ממצאי הביקורת העלו כי אין התאמה בין זמן סגירת הפנייה בין דוחות פניות הציבור שקיבלה הביקורת מעדן לבין דוחות פניות הציבור שקיבלה הביקורת מהרשות לאיכות השירות.

כמו כן, בבחינת קובץ "פניות ציבור חניונים" שהועבר לביקורת מהרשות לאיכות השירות, נמצא כי מתוך 16 פניות או תלונות הנוגעות לחניונים בניהול של עדן בתאריכים 8.11.2021 עד 11.8.2022 רק בשתי תלונות או פניות שטופלו לא חרג זמן סגירת הטיפול מתאריכי היעד לסיום הטיפול שנקבעו להן. עוד יוער כי קבוצות תלונות הנושאות תאריכים שונים נסגרו בתאריכים זהים – דבר המצביע לכאורה, על סגירת תלונות באופן שיטתי. נוסף על כך נמצא כי באמנת השירות העירוני לא נקבע זמן תגובה לטיפול בפניות שונות הנוגעות לחניונים העירוניים בכלל ולחניונים שהועברו לניהול עדן בפרט.

רק בדצמבר 2022 חברת עדן החלה לנהל דוח מעקב על החזרים ללקוחות בגין גביית יתר וכי עד אז, את המידע ניתן היה לשלוף ממערכות הסליקה השונות ולא בדוח מרוכז לנושא.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר לביקורת כי כל המתלוננים שפנו בתלונה שנגבו מהם כספים ביתר ופנייתם נמצאה מוצדקת, הושבו להם כספים. עוד הוסיף כי בעת מעבר החניונים היו יותר בעיות בנושא וכי נדרש שיפור בתגובת העירייה בהקשר זה.

מנהל מחלקה בכיר לפניות הציבור מסר לביקורת כי הלקוח לא זוכה כספית וזאת לאחר שהוסבר לו במענה טלפוני מנציג בקרת החניונים כי רק החל משעה 17:00 הוא זכאי לחנייה ללא תשלום וככל שנכנס לפני כן המערכת מזהה אותו כמזדמן ומחייבת אותו על כל משך זמן החנייה.

עוד נמסר כי בהתייחס למדדי הזמן בטיפול בפניות: היות שמדובר בחברה שהיא חוץ-ארגונית, הפניות מתנהלות באמצעות שליחת דואר אלקטרוני בצירוף הפניות. הפניות לא מועברות בזמן אמת אלא מרוכזות אחת לזמן ואז נשלחות במרוכז לחברת עדן. במערכת פניות הציבור ישנן פניות "מתגלגלות", משמעות הדבר שפנייה יכולה להגיע ליחידה לא נכונה או שהנושא לא בתחום טיפולה (וגם להם יש מדד זמן משלהם) ואז הפנייה מתחילה להתגלגל עד להגעה ליחידה המטפלת (כגון: נושא חניונים יכול להגיע לאגף חנייה שמטפל בחניונים ציבוריים ולפעמים החניון מוגדר כציבורי אבל הוא בעצם פרטי, ועד לבירור לוקח זמן והאגף מחזיר את הפנייה לניתוב מחדש). את התשובות אנו מקבלים במרוכז מחברת עדן, לפעמים לא לכלל הפניות כי יש לחברות, (כמו עדן) בירורים נוספים, ורק עם קבלת התשובה אנו סוגרים את הפניות.

מדד הזמן הוא 45 יום בגורם חוץ-ארגוני בשל התהליך. בימים אלו אנו בוחנים כיצד לשפר את תהליכי העבודה בממשקים החוץ-הארגוניים ואנו בוחנים אפשרות להתקנת מערכת פניות הציבור CRM גם בחברת עדן כדי שהפניות יועברו ביעילות ובמהירות.

מסקנות

1. הבקרה הכספית על פירוט ההכנסות העירוניות מהחניונים העירוניים לוקה בחסר – בשל רישומים לקויים במערכת הכספית העירונית; בשל אי רישום מסודר בעירייה ובעדן על תשלומי העירייה בגין מנויי חנייה עירוניים בחניון כיכר ספרא; ובשל רישום מידע שגוי במערכת הכספית העירונית לגבי התקופות שבגין הועברו הכנסות לעירייה.
2. בקרה ותיעוד לקויים וכן חריגה במשך זמן הטיפול בתלונות ובפניות הציבור בנוגע לתשלומים גרמה לגביית יתר מלקוחות החניונים.

המלצות

1. להנחות גורמים עירוניים רלוונטיים לנושא – באגף לשירותי חנייה, במינהלת קריית העירייה, בהנהלת החשבונות ובעדן – לבצע בקרה נאותה הכוללת תיעודים מפורטים, עדכניים ונכונים של ההכנסות מהחניונים העירוניים.
2. לבצע בדיקה מקיפה ועדכונים במערכות החיוב והגבייה לגבי החניונים העירוניים שמנהלת עדן כדי לצמצם ככל האפשר את החיובים השגויים ואת גביית היתר, ולחייב את עדן להעביר לעירייה באופן שוטף, לצורכי בקרה ומעקב, את הדוח הממוחשב והמפורט הכולל תיעוד של גביית יתר מלקוחות והחזרי כספים בהתאם, שהחלה להשתמש בו רק מדצמבר 2022.
3. להגדיר באמנת השירות העירוני זמנים מרביים לטיפול בנושאים למיניהם לרבות תלונות בגין חיובי יתר, בחניונים העירוניים בכלל ובחניונים שהועברו לניהול חברת עדן בפרט, ולוודא עמידה בהם וסגירת התלונות בהתאם למצב בפועל.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

המלצה 1: מתבצע מעקב של אגף החנייה אחר קבלת התמלוגים מעדן, בהתאם לקבוע בנספח התפעולי.

המלצה 2: הועברה דרישה לחברת עדן להקים דוח ממוחשב ומפורט הכולל תיעוד של גבייה ביתר מלקוחות והחזרי כספים בהתאם.

מינהל כספי

המלצה 2: מקובלת. הממונה על הכנסות העירייה יפנה לחברת עדן בדרישה לדווח לעירייה באופן מסודר על גבייה ביתר והחזרי כספים ללקוחות, במסגרת הפעלת החניונים שבאחריותם.

מנהלת הרשות לאיכות השירות

המלצה 3: פניות ציבור המתקבלות בנושא חניונים של חברת עדן מועברות אליהם. בעבר היינו שולחים להם בקובץ אקסל, הם היו משיבים ואנו היינו סוגרים את הפנייה (הדבר לא בוצע באופן שיטתי אלא בתהליך עבודה שהיה עם גורמי חוץ). בשנה האחרונה חיברנו את חברת עדן למערכת CRM, הוגדר רפרנט, החברה מקבלת פניות, מטפלת ועונה לפונה, וסוגרת את הפנייה במערכת בדומה לתהליך בכל מחלקה בעירייה. בהתייחס למדדי הזמן – מדד הזמן לכל חברות החוץ הארגוני נקבע ל-45 יום למענה. בנוסף, ישנן פניות ציבור בנושא של תלונות על חניונים פרטיים או ציבוריים המועברות לאגף החנייה. מדד הזמן בנושאים אלו הוא 21 ימים.

חברת עדן

המלצה 2: קיימים דוחות על החזרים ללקוחות בגין גביית יתר וניתן להפיקם ולקבלם ממערכות הסליקה השונות בכל רגע נתון. בנוסף לכך, החל מדצמבר 2022 החברה מנהלת גם דוח מעקב צמוד על החזרים ללקוחות בגין גביית יתר והטיפול בפניות אלו מבוצע באופן תדיר מסודר ויעיל.

פרק חמישי

תשלום ארנונה בחניונים העירוניים

חיובי ארנונה בחניונים בניהול עדן

בהסכם המסגרת נקבע כי כל האגרות, ההיטלים והמיסים הכרוכים ביישומם של ההסכם והפעילות המתבצעת בו, לרבות תשלום הארנונה בגין המגרשים, יחולו על עדן (סעיף 3.8).

במסמך "תבחינים לקביעת גובה הארנונה למגורים בירושלים וזיקתם לשירותים העירוניים", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2014, צוין כי מועצת העיר היא שאחראית לקבוע את אזורי חיוב הארנונה בעיר, על פי הקבוע בחוק. מדי שנה, מועצת העירייה מחליטה על הטלת הארנונה ומאשרת גם את צו המיסים. בצו מפורט שיוך השכונות או הרחובות או הגושים לפי אזורי החיוב.

מדי שנה מתבצע סיווג מחדש של השכונות לצורך חיוב בארנונה, בהתאם לגידול העיר, והתווספות שכונות חדשות, וכפוף למגוון צרכים, על פי התבחינים האלה:

- ערך הנכסים;
- הדירוג החברתי-כלכלי של הדיירים בשכונה;
- ריחוקה או קרבתה למרכז העיר;
- הימצאותם של מרכזים מסחריים בה.

על פי "צו המיסים" של עיריית ירושלים, "שיעורי הארנונה הכללית" לשנת 2023, נקבע כי שיעור תשלומי הארנונה בגין חניונים בתשלום יהיו:

- אזור א' – 69.98 ש"ח למ"ר
- אזור ב' – 46.80 ש"ח למ"ר
- אזור ג' – 36.37 ש"ח למ"ר

מנהל מחלקה לפיקוח ובקרה על הנכסים באגף שומה וגבייה מסר לביקורת כי "האזור הוא אזור א' בכל הנכסים למעט חניון 'בית הדפוס' שהוגדר כאזור ב'. השימוש הוא כחניון בתשלום".

נמצא כי חיובי הארנונה ותשלומי הארנונה תואמים ל"צו המיסים" על פי אזורי הארנונה, למעט פער שאינו מהותי.

מחברת עדן נמסר כי החברה משלמת מיסי ארנונה בזמן, ובאופן שוטף אין עיכוב בתשלומים ואין חובות פתוחים.

מערכת גביית הארנונה החדשה

בשנת 2023 החלה לפעול בעירייה מערכת גביית ארנונה חדשה.

בבדיקת הביקורת נמצא כי מערכת גביית הארנונה החדשה מחייבת בחסר של לפחות 0.01 ש"ח על כל מ"ר של החניונים.

מנהל המחלקה לפיקוח ובקרה על סקר הנכסים מסר לביקורת כי בשל תקלה, המערכת החדשה חייבה בחסר את כל הנכסים מסוג חניון בעיר שמשלמים עליהם מס ארנונה. בשל הטיפול בשוטף לא מתאפשר לטפל בתקלות אך ההנהלה מודעת לכך.

מסקנות

בשל היעדר תיעוד נאות לנושא ההנחות מארנונה, ובשל היעדר סנכרון בסך 0.01 ש"ח (לפחות) לכל 1 מ"ר של חניון, בין מערכת חיוב הארנונה החדשה לתעריפי הארנונה הקבועים "בצו המיסים" של עיריית ירושלים, "שיעורי הארנונה הכללית", ההכנסות העירוניות נפגעות.

המלצות

לתקן מוקדם ככל האפשר את התקלה במערכת גביית הארנונה החדשה.

תגובת המבוקרים

סגן מנהל אגף שומה וגבייה

מערכת הגבייה החלה לפעול לקראת סוף חודש פברואר 2023. הצורך בהחלפת המערכת נבע בעיקר מהצורך במתן פיתוח ותמיכה מחשובית וכן בצרכים מקצועיים של האגף. לאחר אישור צו המיסים מוטענים התעריפים החדשים בכל שנה למערכת המחשוב, ומתבצעת בקרה של האגף ושל אנשי המחשוב על נכונות הזנת התעריפים. למרות זאת, בסעיף חניון בתשלום אזור א' בלבד עודכן בשוגג במערכת הגבייה הישנה, לשנת 2023 בלבד, בתעריף של 69.97 ש"ח למ"ר במקום 69.98 ש"ח למ"ר לפי צו המיסים. מדובר ב-76 נכסים בלבד. מבדיקת חיובי הארנונה בין המערכות מול צו המיסים עולה כי לשנת 2023 עודכן התעריף הנ"ל במערכת הגבייה החדשה כנדרש, וכן כל שאר חיובי הארנונה מעודכנים כנדרש לשנת 2023. במערכת הגבייה הישנה כל התעריפים עודכנו כנדרש פרט לסעיף "חניון בתשלום" אזור א' כאמור לעיל.

מנהל אגף מחשוב ומערכות מידע

כיום מערכת הגבייה החדשה מחשבת את הארנונה עם דיוק של שתי ספרות אחרי הנקודה. המערכת מדויקת ואינה מעגלת שטחים. למיטב ידיעתי, טופלו התקלות שנמצאו במהלך העלייה לאוויר ולעת עתה לא ידוע לנו על תקלות נוספות. במידת הצורך וככל שידווחו תקלות, הן יטופלו בהקדם.

פרק שישי

הקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים

בחניונים העירוניים ובכלל החניונים והרחובות ברחבי העיר מותקנות ופועלות עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים.

בשנים האחרונות קיימת מגמה כלל-עולמית למעבר לכלי תחבורה "נקיים", המזהמים פחות מכלי תחבורה המונעים בדלקים ובגז, כגון: כלי רכב חשמליים (המונעים בהנעה חשמלית בלבד, באמצעות מערכות אגירת אנרגיה (סוללות)), כלי רכב היברידיים המשלבים מנוע בעירה פנימית המונע בדלק ומנוע חשמלי (סוללה בעלת קיבולת נמוכה הנטענת ממנוע הבעירה הפנימית או סוללה הנטענת ממקור חשמל חיצוני) וכלי רכב המונעים בגז מימן.

בהתאם לכך הוגדרה גם בישראל מדיניות לצמצום השימוש בכלי תחבורה מזהמים, המיושמת באמצעות חקיקה, החלטות ממשלה, הנחיות ופרסום קולות קוראים על ידי משרד האנרגיה והתשתיות למתן סיוע ממשלתי בנושא, כגון:

- חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008.
- תקנות אוויר נקי (זיהום אוויר מכלי רכב), התשע"ב-2012.
- הצעת חוק לקידום הקמת תשתיות טעינה לרכב חשמלי (תיקוני חקיקה), התשע"ח-2018.
- טיוטת תקנות החשמל (התקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי) התש"ף-2020.
- החלטה מס' 542 מ-24.10.2021: "קידום תחבורה נקייה ודלת פחמן".
- החלטה מס' 1515 מ-29.5.2022: "תוכנית אסטרטגית לאנרגיה בירושלים".
- הנחיות רשות החשמל להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי, מרץ 2023.
- קול קורא 99/2021 – הקמת עמדות טעינה איטיות (AC) בשטחים ציבוריים.
- קול קורא 104/2021 – הקמת עמדות טעינה מהירות ואולטרה מהירות (DC).

כמות עמדות הטעינה בשנת 2021 באזור ירושלים ביחס לאזורים אחרים בישראל

מעיון במסמך "כלי רכב חשמליים בישראל ובעולם – נתונים ומדיניות", מרכז המחקר והמידע של הכנסת, 2021, עולה כי מספר עמדות הטעינה הציבוריות לכלי רכב חשמליים באזור ירושלים נמוך באופן ניכר ממספרן באזור תל אביב ובאזור המרכז. עם זאת יצוין כי על פי קובץ "רשימת עמדות טעינה לרכב חשמלי במימון משרד האנרגיה והתשתיות", 2023, של משרד האנרגיה והתשתיות, עולה כי בירושלים חל שיפור – הושלמו 152 שקעים בעמדות טעינה בעוד שבתל אביב הושלמו 143 שקעים בעמדות טעינה.

**לוח 7: תשתיות ועמדות טעינה ציבוריות לכלי רכב חשמליים בישראל,
לפי אזור גיאוגרפי, 2021**

סוג העמדה	תל אביב	צפון	מרכז	ירושלים	חיפה	דרום	י"ש	חניוני יבואנים (פריסה ארצית)	סך הכול
איטית ורגילה	217	50	161	84	36	54	6	156	764
מהירה	3	2	3	1	1	6			16
אולטרה מהירה	1	4	2	1		3			11
סך הכול	221	56	166	86	37	63	6	156	791

* מתוך מסמך "כלי רכב חשמליים בישראל ובעולם – נתונים ומדיניות", מרכז המחקר והמידע של הכנסת 2021.

קולות קוראים להקמת עמדות טעינה

במסגרת מימוש החלטות ממשלה בנושא הפחתת השימוש בנפט ובדלק בתחבורה, פרסם משרד האנרגיה כמה הליכי "קול קורא" למתן סיוע בהקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים, במתכונת של מענקי הקמה עבור השקעה הונית בהקמת עמדות הטעינה (ראו פירוט מורחב של הקולות הקוראים, בנספח 2 להלן).

חברת עדן הגישה את הצעתה לקבלת מענק להקמת עמדות טעינה חשמלית, בקולות קוראים אלו:

לוח 8: פירוט קולות קוראים להקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים

נושא	114/2018 תאריך פרסום: נובמבר 2018	116/2018 תאריך פרסום: נובמבר 2018	99/2021 תאריך פרסום: פברואר 2022	104/2021 תאריך פרסום: נובמבר 2022
הקמת עמדות איטיות (AC) בשטחים ציבוריים	הקמת עמדות מהירות (DC)	הקמת עמדות איטיות (AC) בשטחים ציבוריים	הקמת עמדות איטיות (AC) בשטחים ציבוריים	הקמת עמדות מהירות ואולטרה מהירות (DC)
הקמת 100 שקעי טעינה. גובה מענק לשקע: 10,000 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כל ההצעה: 847,700.85 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 2 עמדות: מהירה: 95,726.50 ש"ח, בתוספת מע"מ. אולטרה מהירה: 223,931.62 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כל ההצעה: 319,658.12 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 138 שקעי טעינה. גובה מענק לשקע: 3,650 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כל ההצעה: 503,700 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 2 עמדות אולטרה מהירות: 94,990 ש"ח, לכל עמדה. סך כל ההצעה: 189,980 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 2 עמדות אולטרה מהירות: 94,990 ש"ח, לכל עמדה. סך כל ההצעה: 189,980 ש"ח, בתוספת מע"מ.

104/2021 תאריך פרסום: נובמבר 2022	99/2021 תאריך פרסום: פברואר 2022	116/2018 תאריך פרסום: נובמבר 2018	114/2018 תאריך פרסום: נובמבר 2018	פרטי הקול קורא*
15.11.2022	26.4.2022	17.2.2019	28.2.2019	מועד אחרון להגשת ההצעה
טרם נחתם	לא נחתם** - עדן ויתרה על זכייתה.	20.8.2019	5.8.2019	מועד חתימת הסכם בין עדן לבין משרד האנרגיה
		5.2.2020	5.2.2020	מועד החלטת ועדת מכרזים בעדן לצאת למכרז פומבי
		יוני 2020	יוני 2020	פרסום עדן למכרז פומבי
		24.11.2020	24.11.2020	בחירה בספק סונול EVI
		מרץ 2022	מרץ 2022	הפעלת עמדות הטעינה

* המענקים יינתנו עבור כיסוי של עלות ההקמה הפיזית בלבד, כגון: ציוד עמדת הטעינה, עבודות הנדסה אזרחית, חיבור לרשת החשמל, היטלים סטטוטוריים וכדומה.

** קול קורא 99/2021 - עדן מסרה מסמך לביקורת המאשר כי לאחר הודעת משרד האנרגיה על בחירתה כזוכה בהליך, ובמקביל לאישור החלטת הממשלה מס' 1515 (ראו פירוט להלן), הודיעה עדן למשרד האנרגיה כי היא מוותרת על בחירתה כזוכה.

*** הצעת עדן למיקום עמדות טעינה אולטרה מהירות בקול קורא 104/2021: א. שכונת הר נוף - רח' הרב שאולון 80, לכיוון יציאה לכביש 16; ב. שכונת גילה - רח' שלמה דוגה, 50 מטר לפני צומת רוזמרין לכיוון היציאה אל כביש המנהרות.

לוח 9: סטטוס הקמה והפעלת עמדות טעינה חשמלית (נכון ל-30.10.2022)

מס'	סוג עמדה	מספר הליך	מיקום עמדות	מספר אתרים	מספר עמדות	מספר שקעים	סטטוס
1.	מהירה	116/2018	מרחב ציבורי	2	2	2	הופעל
2.	איטית	114/2018	מרחב ציבורי	6	10	20	הופעל
3.	איטית	114/2018	חניון ציבורי	2	24	48	הופעל
4.	איטית	114/2018	מרחב ציבורי	7	15	30	ממתין לחיבור
סך הכול				51	100		

* ראו פירוט של פריסת אתרי עמדות טעינה חשמלית ברחבי העיר בנספח 3.

לביקורת נמסרה הודעת משרד האנרגיה מאוגוסט 2021 בנושא עדכון לוחות זמנים בקולות קוראים להקמת עמדות טעינה חשמלית שפרסם המשרד (קולות קוראים מס' 114 עד 117). לפי ההודעה,

אשר המשרד דחייה גורפת בלוחות הזמנים בשלושה חודשים, כך שהפעלת עמדות הטעינה נדחתה ל-1.1.2022. בהודעה נוספת של משרד האנרגיה לעדן מ-13.1.2022 נמסר על הארכת תקופת ההקמה של עמדות הטעינה עד ל-30.6.2022, והזכים נדרשו לדווח מדי חודשיים על סטטוס ההתקדמות בהקמת והפעלת עמדות הטעינה. לפי הודעת משרד האנרגיה תקופת ההקמה הוארכה עד תום שנת 2022.

עדן מסרה לביקורת כי אחת הסיבות לעיכוב בהפעלת עמדות הטעינה הייתה עיכובים מצד חברת החשמל, שלא נתנו מענה מספק לחיבור לתשתית החשמל.

מלשכת ראש העירייה נמסר לביקורת מסמך "פורום ראש העירייה – חברת החשמל", שבו מצוינים תאריכי שלושה דיונים משותפים (9.6.2022, 29.9.2022, 21.11.2022) בין העירייה לבין עדן ולבין חברת החשמל, ובהם פירוט סטטוס עמדות הטעינה שממתינות לחיבור חברת החשמל וסיכום והתחייבות לביצוע פעולות. עם זאת לא הועבר לביקורת תיעוד של פניות, התכתבויות, פרוטוקולים וסיכומי דיונים בנושא.

יצוין כי רק בחודש מרץ 2022 הותקנו ברחבי העיר 70 שקעים מתוך 102 השקעים בעמדות הטעינה החשמלית המצוינים בקול קורא 114/2018 שפרסם משרד האנרגיה.

יודגש כי מכל החניונים העירוניים רק בחניון ספרא ובחניון מנורה הותקנו עמדות טעינה, ועיקר השקעים הפעילים שנמצאו בהם – 48 שקעים פעילים מתוך 90 שקעים פעילים שמשרד האנרגיה והתשתיות מימן לעירייה, ומתוך 152 שקעים פעילים שמשרד האנרגיה מימן לכל הזוכים בירושלים. כלומר, הגישה לכ-53% מהשקעים שמשרד האנרגיה מימן לעירייה מחויבת בתשלום חנייה, ועמדות הטעינה אינן זמינות בחינם לקהל הרחב. לעומת זאת בחיפה וברחובות בחניונים עירוניים בתשלום אין כלל עמדות טעינה, באשדוד יש 8 שקעים בחניונים מתוך בסך הכול 36 שקעים בעיר, בחולון יש 14 שקעים בחניונים מתוך בסך הכול 60 שקעים בעיר.

מעדן נמסר כי "המועדים המפורטים בנתוני הביקורת מעידים דווקא על כך שחברת עדן ערכה בזמן שיא ובתוך חודשים ספורים מכרז מקצועי, מפורט ומורכב, ראשון מסוגו בארץ, להקמת רשת עמדות טעינה בירושלים תוך שהיא מקימה צוות מומחים הכולל את מנהל מינהל החשמל לשעבר, כלכלנים, יועצי חשמל, מהנדסים ומומחים לבחירת ספק עמדות, ובונה תהליך עבודה בתחום שלא היה מוכר לרכישה, הקמה והפעלת עמדות טעינה בשיאה של מגפת הקורונה ובמסגרת לוחות הזמנים של משרד האנרגיה למימוש המענק".

החלטת ממשלה מספר 1515 "תוכנית אסטרטגית לאנרגיה בירושלים"

כמפורט בהחלטת הממשלה מ-29.5.2022, העירייה הודיעה על כוונתה לגבש תוכנית אסטרטגית רב-שנתית לאנרגיה בירושלים, הכוללת היבטים שונים, כגון: שיפור תשתיות האנרגיה, הגברת החוסן האנרגטי, צמצום העוני באנרגיה, קידום פיילוט לאיים אנרגטיים.

העירייה הודיעה לממשלה על כוונתה להקצות סכום של 29.5 מיליון ש"ח בשנים 2022-2025, לצורך גיבוש התוכנית ומימושה; כנגד המימון העירוני, הממשלה מתכוונת לתקצב את התוכנית בסך של 60.5 מיליון ש"ח. מנכ"ל משרד האנרגיה הוסמך למנות ועדת היגוי ליישום החלטת הממשלה

והתוכנית שתגובש, שתכלול נציגי משרדי ממשלה רלוונטיים (אנרגיה, ראש הממשלה, אגף תקציבים באוצר, ירושלים ומורשת), וכן נציגי העירייה.

לפי סעיף 6 להחלטה "מעבר לתחבורה יעילה באנרגיה דלת פליטות", העירייה תפרוס תשתיות לתחבורה חשמלית ותחבורה המבוססת על גז טבעי, בהקצאה ממשלתית של עד 12 מיליון ש"ח בשנים 2022-2024, כנגד הקצאה עירונית בסך 6 מיליון ש"ח. לצורך מימון פריסת עמדות טעינה חשמלית הוקצבו 2 מיליון ש"ח לכל אחת מהשנים 2022-2024, ממשרדי האנרגיה וראש הממשלה.

בהתאם לקבוע בסעיף ג'1 בהחלטה, בשנת 2022 הוקמה ועדת ההיגוי בהשתתפות נציגי משרד האנרגיה, משרד ראש הממשלה, משרד האוצר, משרד ירושלים ומורשת, עיריית ירושלים ועדן.

עדן הגישה לאישור משרד האנרגיה תוכנית עבודה לשנים 2022-2023, המפרטת הצעה להקמת 30 אתרי עמדות טעינה חשמלית ברחבי ירושלים, שבהם 127 עמדות ו-251 שקעי טעינה. עלות התוכנית המוצעת היא כ-3.93 מיליון ש"ח, במימון ממשלתי ועירוני שווה (1.96 מיליון ש"ח כל צד).

לוח 10: פירוט סוגי עמדות טעינה חשמלית בהצעת עדן למשרד האנרגיה לשנת 2022

סוג עמדה	מספר אתרי טעינה	מספר עמדות טעינה	מספר שקעי טעינה	עלות הקמה ממוצעת לשקע טעינה חשמלית
איטית	27	124	248	מ-8,724 ש"ח ועד 14,852 ש"ח
מהירה	3	3	3	335,432 ש"ח
	30	127	251	

* עלות ממוצעת לשקע תלויה בכמה משתנים: גודל החיבור ממקור ההזנה של חברת החשמל לאתר (החל מ-63 אמפר ועד 160 אמפר) ומספר השקעים באתר (10/8/6 שקעים לעמדה).

לפי לוח זמנים מוצע בתוכנית העבודה, הצפי להתחלת העבודות היה מרץ 2023, וצפי סיום הביצוע והחיבור לרשת החשמל היה מאי 2023.

בבדיקת הביקורת נמצא כי אין כל תיעוד – לא ביחידות עירוניות כגון: איכות הסביבה, אגף מבני ציבור; ולא בעדן - לנושאים אלה:

- הגשת דוח ועדת ההיגוי לשר האנרגיה לשנת 2022 (סעיף 3.1' בהחלטה).
- תוכנית פעולה עירונית כוללת המתבססת על התוכנית העירונית לשינויי אקלים ומעבר לאנרגיה מקיימת שנכתבה במסגרת תוכנית "המאיץ" של משרד האנרגיה (סעיף 2' בהחלטה).
- פניית העירייה, ובהתאם הקצאת תקציבים ממשרדי הממשלה השונים לפרויקט לשנת 2022 (על פי סעיפים שונים בהחלטת הממשלה).
- הקצאת תקציבים עירוניים לפרויקט לשנת 2022 (על פי סעיפים שונים בהחלטת הממשלה).
- תוכנית עירונית "מעבר לתחבורה יעילה באנרגיה ברכבי העירייה ופריסת תשתיות לתחבורה חשמלית" (סעיף 6 בהחלטה).

- השלמת תוכנית "עמדות טעינה" עד מאי 2023, כשכל 127 העמדות וכל 251 השקעים בכל 30 אתרי הטעינה פועלים (בהתאם ללוח הזמנים לביצוע בתוכנית).

היעדר בקרה ופיקוח עירוניים על יישום החלטת ממשלה 1515

מנהל האגף למבני ציבור והממונה על כלכלה אורבנית בעיר מסרו לביקורת כי הם אינם שותפים לוועדת ההיגוי, אך לעיתים עדן מערבת אותם בנושא עמדות הטעינה. עם זאת, האגף למבני ציבור אינו מבצע את תהליך הבקרה בנושא.

הממונה על איכות הסביבה מסרה לביקורת כי איכות הסביבה אינה מטפלת בנושא אלא חברת עדן.

בטיחות עמדות טעינת כלי רכב חשמליים בחניונים העירוניים

יש חשיבות מיוחדת לנושא בטיחות עמדות טעינת כלי רכב חשמליים בכלל, וביתר שאת בחניונים מקורים ותת-קרקעיים.

סוללת הליתיום המותקנת בכלי הרכב החשמליים, שאותה מטעינים, היא אטומה וחייבת להישמר במצבה המקורי. הסוללה מורכבת מחומרים כימיים מסוכנים העלולים להתלקח בנקל כתוצאה מכשל חשמלי, מריאקציה כימית ואף בשל שינוי מבנה הסוללה, למשל בעקבות תאונות הנחשבות קלות המתרחשות בדרך כלל בחניונים. התלקחות הסוללה עלולה ליצור שריפה שקשה מאוד לכבותה מכיוון שהליתיום מספק לעצמו חמצן בזמן שהוא בוער - ולגרום להצתת כלי רכב נוספים.

סכנה נוספת היא סכנת ההתחשמלות מעמדת הטעינה עצמה.

בניסיון להסדיר את הנושא, פורסמה בשנת 2020 טיוטת תקנות החשמל (התקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי), התש"ף-2020, ובמרץ 2023 פורסמו הנחיות להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי מאת רשות החשמל, ברוח טיוטת התקנות האמורות.

בבדיקת הביקורת נמצא אישור חשמלאי ראשי, סונוול EVI, לכך שכלל עמדות הטעינה אשר הופעלו במסגרת המכרז וחווה ההתקשרות בין חברת עדן לסונוול EVI הותקנו בהתאם להנחיית רשות החשמל ולקבוע בטיטות תקנות חשמל, התש"ף-2020.

כמו כן נמצא אישור חתום מאת מהנדס חשמל – בודק סוג 3 מחברת ידה"ח בע"מ "תעודת בדיקה למתקן חשמל" ללוחות עמדות טעינה 25-27 בחניון כיכר ספרא מ-22.6.2021.

יוער כי לאישורים שניתנו לעמדות הטעינה - לרבות זה שניתן מהחשמלאי הראשי של סונוול EVI שעמיה התקשרה עדן להתקנת עמדות הטעינה, ולא מבודק חיצוני בלתי תלוי – לא צורפו כלל הבדיקות המפורטות בנספח ב' בהנחיות רשות החשמל "להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי".

הביקורת מציינת כי בפורטל העירוני לא נמצא נוהל עירוני המסדיר את נושא כלי הרכב החשמליים בעיר, חנייתם, התקנת עמדות הטעינה ותפעולן, לרבות נושא בטיחותם של כלי הרכב.

מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן מסר לביקורת כי נושא הבטיחות והעמידה בהנחיות בפרויקט עמדות הטעינה מצוי במוקד הטיפול – החל משלב המכרז שבו נדרשה עמידה של המערכת בכל דרישות רשות החשמל, מפרט משרד האנרגיה ודרישות נוספות שהוגדרו על ידי היועצים מטעם חברת עדן, עבור בהליך בדיקת ואישור העמדות והתאמתן לדרישות על ידי מי שהיה מנהל מינהל החשמל במשרד התשתיות, וכלה בביצוע בדיקות של חשמלאי בודק מוסמך בלתי תלוי בסיום העבודה וקבלת אישור ממהנדס חשמל על כך שהתכנון מותאם לחוק החשמל ולתקנותיו ועל פיקוח עליון על העבודות.

עוד הוסיף כי אופן הקמת עמדות טעינה בכלל ופריסת רשת עמדות טעינה במרחב הציבורי בפרט נלמדים "תוך כדי תנועה" והידע בנושאים אלו הולך ונרכש במקביל להנעת פריסה של רשתות עמדות טעינה לרכב חשמלי במרחב הציבורי ברחבי הארץ. כמעט כל הניסיון בארץ בתחום זה נרכש בשנתיים האחרונות, ומרבית העמדות הפעילות במרחב הציבורי הופעלו רק בשנה האחרונה. על כן, מטבע הדברים, אין עדיין די ניסיון לעריכת נוהל המסדיר ומתווה את אופן הפעולה המיטבי.

מנהל האגף טען כי שלא כמקובל בארץ, פריסת עמדות הטעינה נעשית בירושלים על ידי העירייה באמצעות חברת עדן, והיא זו שגם אחראית לתפעולן. אחד היתרונות הבולטים בגישה זו הוא צבירת הידע הנרכש מהקמת רשת עמדות הטעינה ומתפעולן גם במערכת הציבורית.

עוד ציין מנהל האגף כי את הקמת רשת עמדות הטעינה מלווה ומאשר פורום עירוני בראשות סמנכ"ל וראש מינהל תפעול, בשיתוף מחלקת המאור אשר לה הידע המקצועי בתחום החשמל. צבירת הניסיון והידע משלבי ההקמה והתפעול בחברת עדן ובעירייה מאפשרת שיפור מתמיד בתהליכי העבודה והטמעת לקחים מפעילה לפעילה באופן שיאפשר להערכתנו תחילת עריכת נוהל עירוני בנושא בתוך שנה מהיום - אם יוחלט על כך.

נוסף על כך נמצא כי נוהל עירוני 07.02.05 "הפעלת חניון קריית העירייה" אינו מעודכן וחסר. כך לדוגמה, לא מצוין בו כי המפעיל הוא התאגיד העירוני עדן, אין בו כל התייחסות לנושא הבטיחות, צוין בו כי יש כניסה ויציאה לכלי רכב מרחוב יפו מול הדואר אך בפועל נחסמה משם הגישה כבר לפני שנים.

בסיור שערכה הביקורת ב-14.6.2023 בחניון כיכר ספרא נמצא כי:

השילוט ובו המידע בנוגע להספק המרבי בעמדה, המתחייב מהנחיה 13(ג) בהנחיות רשות החשמל, שלפיה "על עמדת טעינה יותקן שילוט הכולל הספק מירבי", אינו בולט, קשה להבחין בו ובמידע המצוין בו, הכתב בו קטן, הוא ממוקם בצדי עמדות הטעינה בחלקן התחתון, שלא בהתאם למצוין במדריך ההיערכות לתחבורה פרטית חשמלית ברשויות מקומיות, משרד האנרגיה, 2020, כדלקמן, "יש לדרוש מספק השירות לוודא כי המידע באשר לדרכי ההתקשרות עם שירות הלקוחות כמו גם לגבי עלויות השימוש והוראות למשתמשים, **זמינים ונגישים לציבור**, וזאת הן על ידי הצבת שילוט מתאים בקרבת העמדות **וסימון בסימני זיהוי בולטים... מידע עדכני על הספקן**".

מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן מסר לביקורת כי: "המידע למשתמשים ביחס להספק המירבי של עמדת הטעינה מצוי באפליקציית השימוש בתוספת מידע מקביל ביחס לתעריף הטעינה. אנו מקבלים את הערת הביקורת ביחס לצורך לציין את ההספק המירבי גם על עמדת הטעינה והנחיה מתאימה כבר הועברה לספק העמדות".

כלי רכב פרטיים ועירוניים שאינם חשמליים או שהם חשמליים אך לא בטעינה, חונים במקומות לטעינת כלי הרכב ולא מאפשרים גישה לעמדות הטעינה. יצוין כי בהצעת חוק לתיקון פקודת

התעבורה (סימון מקום חנייה לרכב חשמלי), התשפ"ג-2023, צוין כי "לא יעמיד אדם ולא יחנה רכב שאינו רכב חשמלי במקום חנייה שסומן לפי סעיף קטן (ב)". בדברי ההסבר להצעת החוק צוין כי "הפתרון הנדרש הוא הצבת תמרור שמסמן את מקום החנייה לרכב חשמלי בלבד, לצד מדיניות אכיפה נוקשה של המשטרה ושל רשויות מקומיות". עוד צוין כי רשויות מקומיות כמו: כפר סבא, חיפה, רעננה וראשון לציון החלו זה מכבר לאכוף עצמאית את איסור החנייה בחניות עמדות טעינה לרכב חשמלי.

בסיור נוסף שערכה הביקורת ב-20.6.2023 נמצא כי כלי רכב עירוניים ופרטיים שרובם אף לא חשמליים, חנו בכל חניות עמדות הטעינה למעט אחת שהייתה ריקה, מתוכן רק שלושה כלי רכב נמצאו בטעינה פעילה.

מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן מסר לביקורת כי ההחלטה בדבר הצמדת מקום החנייה הסמוך לעמדת הטעינה לשימוש בלעדי של רכב המצוי בטעינה מצויה להבנתנו בטווח שיקול הדעת של מפעיל החניון ואין בנושא זה, למיטב ידיעתנו, כל הנחיה מחייבת.

מספר השקעים הגדול יחסית בחניון ספרא (24 שקעי טעינה) ומיקומם בקומות 5, 6- (אשר מתמלאות אחרונות) מספקים למרבית משתמשי החניון המעוניינים לטעון את רכבם במהלך יום העבודה אפשרות למצוא שקע פנוי ולעשות שימוש בעמדות הטעינה.

עוד הוסיף מנהל האגף כי במציאות שבה שיעור בעלי הרכב החשמלי עדיין נמוך מאוד מכלל בעלי כלי הרכב, נראה היה לא סביר לנסות ולשמור גם בשיא שעות העומס בחניון עשרות מקומות חנייה ריקים לרכב חשמלי שאינו קיים עדיין, בעוד ששאר החניון עמוס והכניסה אליו אף נחסמת מעת לעת לציבור הרחב שמגיע לקבל שירות בעירייה. להערכתנו, שמירת מקום חנייה בחניון ציבורי עמוס והעדפת בעלי רכב חשמלי בלבד תביא לביקורת ציבורית מוצדקת.

ניתן יהיה לשקול את הדברים מחדש בשלב שבו שיעור כלי הרכב החשמליים מכלל כלי הרכב יהיה גבוה דיו למלא את כל עמדות הטעינה לרכב חשמלי כך שמלאי החניות יתחלק בין כלל בעלי כלי הרכב החשמליים.

חשוב להבהיר כי עמדות החנייה בספרא הן חניות "איטיות" אשר משך כל טעינה בהן הוא מספר שעות לא מבוטל. בעמדות מסוג זה (בשונה מעמדות מהירות שבהן זמן הטעינה הממוצעת עומד על כ-15-20 דקות) לא סביר לבקש מהמשתמש, שבמקרים רבים הוא עובד עירייה, לפנות את מקומו לאחר כמה שעות ולחפש חנייה בחניון בשלב שבו לא ניתן למצוא כבר מקומות פנויים

עוד מסר מנהל אגף פרויקטים עסקיים בעדן לביקורת כי זירת הטעינה בחניון ספרא תוכננה למתן מענה לחניון המשולב הכולל גם את חניון בצלאל (ספרא 2) אשר הכניסה הבלעדית אליו היא מכיוון חניון ספרא. התקנת העמדות בחניון המשולב בוצעה על אף שלמיטב ידיעתנו לא חלה כל חובה להתקנת עמדות טעינה בחניון בצלאל.

מסקנות

1. במרחב הציבורי בירושלים, לרבות בחניונים העירוניים, יש מחסור רב בעמדות טעינה לכלי רכב חשמליים, המסייעים להתייעלות האנרגטית ולצמצום השימוש בכלי תחבורה מזהמים, וזאת למרות הפניית תקציבים גדולים ממקורות עירוניים וממשלתיים ואף ממקורות תקציביים נוספים המיועדים אך ורק לירושלים. המחסור נובע מהיערכות לא מספקת מצד עדן והעירייה, שיתוף פעולה לא מספק בין כלל הגורמים, לרבות חברת החשמל, ובשל אי אכיפה נאותה על חניית כלי רכב בחניות עמדות הטעינה בלי שמתבצעת בהם טעינה בפועל.
2. בשל עמידה חלקית בהנחיות להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי מאת רשות החשמל, מרץ 2023, בשל אי קביעת נהלים והנחיות, וכן בשל אכיפה חסרה בנושא זה - קיים חשש להיפגעות הציבור.

המלצות

1. לוודא כי כלל התוכניות והפרויקטים להקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים ייושמו ויגיעו לידי סיום והפעלה בפועל בהתאם ללוחות הזמנים שנקבעו להם.
2. לוודא כי נושא בטיחות כלי הרכב החשמליים ועמדות טעינתם ברחבי העיר בכלל ובחניונים העירוניים בפרט, תואם להנחיות להתקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי מאת רשות החשמל, ממרץ 2023.
3. לגבש נוהל עירוני והנחיות עירוניות בנוגע לנושא כלי הרכב החשמליים ועמדות טעינתם, לרבות נושא הבטיחות, הפיקוח והאכיפה, ובפרט לנושא חניית כלי רכב בחניות עמדות הטעינה ללא ביצוע טעינה בפועל. נוסף על כך יש לעדכן את הנוהל העירוני 07.02.05 "הפעלת חניון קריית העירייה" למצב בפועל, ולבדוק ולעדכן במידת הצורך את כלל הנהלים וההנחיות העירוניים העוסקים בנושא החניונים והחנייה בעיר.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

המלצה 2 ו-3: עמדות טעינה ובטיחותן בטיפול עדן ומחלקת מאור בשפ"ע. אגף החנייה יסייע בגיבוש נוהל ככל שיידרש.

מנהל אגף לוגיסטיקה והממונה על מינהלת קריית העירייה

המלצה 3: ההמלצה מקובלת, אגף לוגיסטיקה יעדכן את נוהל העירוני 07.02.05 "הפעלת חניון קריית העירייה" שבאחריותו.

תגובת עדן

המלצה 1: מהנתונים שהוצגו עולה כי אכן במחוז ירושלים היו, במועד הבדיקה, פחות עמדות טעינה ממחוזות המרכז ותל אביב. בחינה מעמיקה יותר של היצע עמדות הטעינה החשמליות בכל מחוז בארץ מול מספר המכוניות בכל מחוז בשנת 2021, מעלה כי מספר עמדות הטעינה במחוז ירושלים ביחס למספר כלי הרכב במחוז היה דווקא גבוה בהרבה מהממוצע הארצי והיה נמוך אך במעט מכמות עמדות הטעינה בתל אביב. ככל שהייתה מבוצעת התאמה נוספת בין המחוזות המשקללת גם את השייכות לאשכולות סוציו-אקונומיים שונים מול הנטייה לרכישת רכב חשמלי ככל שעולה החתך הסוציו-אקונומי, התוצאה המתקבלת הייתה שהיצע עמדות הטעינה בירושלים ביחס לביקוש הצפוי גבוה משמעותית באופן יחסי גם מתל אביב. בחינה מעמיקה נוספת של נתוני כמות עמדות הטעינה מול מספר כלי הרכב החשמליים בחלוקה לפי מחוזות, שפורסמה לראשונה בדוח הלמ"ס לשנת 2022, מעלה שמספר עמדות הטעינה במחוז ירושלים ביחס לכמות כלי הרכב החשמליים במחוז, גבוה בהרבה מכל מחוז אחר בארץ.

מנתוני הביקוש והשימוש ברשת עמדות הטעינה שנאספו על ידי חברת עדן בחודשים יולי ואוגוסט 2023 בשכונות ברחבי העיר, ללא נתוני עמדות טעינה מהירה ועמדות בחניונים, עולה כי רמת ניצול העמדות הקיימות עדיין רחוקה מלמצות את פוטנציאל השימוש של העמדות, ולא ניתן עדיין להגדיר את רמת הביקוש כגבוהה בשל מספר נמוך יחסית של כלי רכב חשמליים.

במציאות שבה קיים מחסור חריף במקומות חנייה בשכונות, ומספר כלי הרכב החשמליים אינו עולה עדיין על אחוזים ספורים, לא סביר להקצות כמות חניות גדולה לבעלי רכב חשמלי על חשבון יתר התושבים ולאכוף איסור חנייה גורף על מקומות חנייה שהיו בשימוש מאז ומעולם בשכונה, כאשר הביקוש היחסי לעמדות טעינה עדיין נמוך. חברת עדן מסרה בעניין חניון ספרא כי שמירת מקום חנייה בחניון ציבורי עמוס והעדפת בעלי רכב חשמלי בלבד תביא לביקורת ציבורית מוצדקת. עוד נמסר כי ניתן יהיה לשקול את הדברים מחדש בשלב שבו אחוז כלי הרכב החשמליים מכלל כלי הרכב יהיה גבוה מספיק כדי למלא את כל עמדות הטעינה לרכב חשמלי כך שמלאי החניות יתחלק בין כלל בעלי כלי הרכב. אימוץ מוקדם מדי של המלצה בדבר איסור גורף של חניית כלי רכב במקומות שבהם מותקנות עמדות טעינה, יביא לעצירה מוחלטת של פריסת עמדות הטעינה בשל התנגדות תושבים ובעלי עניין לכניסת עמדות הטעינה לשכונות והפקעת חניות המשמשות את התושבים כיום. בעניין ההערה לגבי חניית כלי רכב "ללא ביצוע טעינה בפועל", מובהר כי אין כוונה גם בעתיד לקיים אכיפה נוקשה של נושא זה בעמדות טעינה איטיות שבהן הטעינה נמשכת שעות.

הפתרון המסתמן בנושא זה, עד לשלב שבו ניתן יהיה לאסור את החנייה על כלי רכב שאינם חשמליים, הוא ליצור זירות טעינה הכוללות מספר גדול של שקעי טעינה בזירה אחת, כך שהסיכוי למצוא בכל שעה שקע פנוי יגדל.

המלצה 2: חשוב לציין כי במקרה המיוחד של מערכת הטעינה בחניון ספרא שאליה התייחסה הביקורת, נדרשו ובוצעו לדרישת המתכנן ועל ידי בודק החשמל בדיקות במתכונת מורחבת, מעבר לדרישות שהיו אז בהנחיות רשות החשמל, כולל בדיקת לוחות חיבור ותוספת ממסרים וגלאים לארונות הטעינה לניתוק הלוחות כחלק ממערכת גילוי אש של החניון. מובהר בעניין זה כי העמדות המבוצעות היום בירושלים במסגרת פעימה ב' כבר נבדקות בהתאם לנספח ב' המצורף להנחיות רשות החשמל המעודכנות משנת 2023. **אין באמור לעיל כדי לטעון כי לא קיים כל סיכון בנושא רכב חשמלי, לרבות סכנת התלקחות סוללות הליתיום בכלי רכב שבחניונים, אך מודגש כי הסיכון קיים למרות העמידה בכל הדרישות על פי חוק ובהנחיות רשות החשמל.**

לא ניתן להערכתנו להימנע כליל מסיכוני הרכב החשמלי, לרבות התלקחות הסוללה, אלא אם תיאסר לחלוטין כניסת כלי רכב חשמליים לחניונים.

בנוגע לשילוט על עמדות הטעינה, יצוין כי בתשובת הספק לפניית חברת עדן נמסר שעמדות הטעינה כבר כוללות שילוט מתכת מקורי של היצרן בהתאם לנדרש בהנחיות רשות החשמל. השלט כולל את נתוני ההספק. בבדיקה פיזית שנעשתה בעמדות בחניון ספרא נמצא כי אומנם קיים שלט מתכת כאמור בעמדות הטעינה.

התייחסות הביקורת

בנוגע למיקום העמדות, יצוין כי ישנם 48 שקעים פעילים בשני חניונים עירוניים (חניון כיכר ספרא ומנורה) מתוך 152 שקעים פעילים במרחב הציבורי מצביעים על גישה מוגבלת לכלל עמדות הטעינה בעיר. עוד יודגש לגבי שיעור ניצולת השימוש הנמוך בעמדות הטעינה שעדן צירפו בתגובתם, כי הוא אינו רלוונטי מאחר שאין אכיפה בעיר על העמדת כלי רכב בעמדות הטעינה כך שיתכן שכלי רכב שלא נטענים תופסים את עמדת הטעינה או שרק רכב אחד נטען ועומד יום שלם בעמדת הטעינה וכך כביכול שיעור הניצולת של עמדות הטעינה הוא נמוך.

בנוגע להעמדת כלי רכב בעמדות הטעינה אף ללא טעינה, יודגש כי היעדר האכיפה וחומרת המצב בשל העמדת כלי רכב בעמדות טעינה מבלי שיטענו אף עלו בדיון בכנסת, ויש הצעת חוק משנת 2023 לנושא ואף רשויות מקומיות אחרות כבר חוקקו חוק עזר בנושא. יודגש כי עמדות הטעינה מטרתן להיות זמינות לקהל הרחב להטענת כלי רכבם ולא כדי לאפשר חנייה לכלי הרכב.

בנוגע למימוש תקציבים ומינוי גורם עירוני בר סמכא, יצוין כי הממצאים שעלו בנושא התקציבים, לרבות התקציבים מכוח החלטת הממשלה 1515, והיעדר אסמכתאות, דוחות ותוכניות פעולה שעל העירייה היה להגיש למשרד האנרגיה ולמשרדי ממשלה נוספים ולא הוגשו, מלמדים כי הנושא אינו מרוכז באופן מיטבי.

בנוגע לנושא הבטיחות – יודגש כי טיוטת תקנות החשמל (התקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי), התש"ף-2020, הוזכרה בפסקי דין. כך לדוגמה (פ"ת) 384/21 שבו נקבע: "הריני ליתן צו עשה... התקנת עמדת הטעינה תיעשה על פי תקנות החשמל (התקנת מערכת טעינה לרכב חשמלי), התש"ף-2020, לרבות מפסק זרם".

פרק שביעי

מערכת לשילוט ובקרת מצאי חניונים בעיר

בהתאם למדיניות העירייה ומשרד התחבורה לצמצום נסיעות ברכב פרטי בכלל ובמרכזי הערים בפרט, ובמטרה להפחית נסיעות לצורך חיפוש חנייה באזור "הטבעת השחורה" במרכז העיר בירושלים (אזור התוחם את הרחובות: הנביאים, חיל ההנדסה, הצנחנים, גרשון אגרון, המלך ג'ורג', שמואל הנגיד, עליאש, אגריפס וכ"ח), הוגבלה באזור זה נסיעת רכב פרטי, צומצמו מקומות חניית רחוב והוקמו מעל עשרה מדרחובים.

בשנת 2008 מועצת העירייה, לאחר המלצת ועדת הכספים, אישרה את התקב"ר, פרויקט "הקמת מערכת בקרה ושליטה", כדלקמן: ב-4.11.2008 ו-6.11.2008 ועדת הכספים ומועצת העירייה (בהתאמה) אישרו תקב"ר על סך 3 מיליון ש"ח עבור "הקמת מערכת בקרה ושליטה". בדברי ההסבר צוין כי "התקציב מיועד להקמת מערכת בקרה, מידע ושליטה על מערך התחבורה הציבורית והחנייה בירושלים, לרבות העדפה ברמזורים... הפרויקט יכול: ... הקמת מערכת שילוט דינמי למידע על מצאי מקומות חנייה בחניונים ברחבי העיר...", בהשתתפות משרד התחבורה בשיעור כולל של 85% מהפרויקט, ובסך הכול 31 מיליון ש"ח, והשתתפות העירייה מתקציבה בהיקף 15% מהפרויקט.

ב-16.11.2010 התקשרה העירייה באמצעות חברת "מוריה", עם חברת "א' פרויקטים (1985) בע"מ", שזכתה במכרז הפומבי שמוריה פרסמה "פרויקט: מערכות מידע ושילוט לחניונים", לצורך תכנון, ביצוע הספקה, התקנה של שילוט הכוונה לחניונים וכן ציוד קצה בחניונים ציבוריים, בעלות של כ-4 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ). הפרויקט כלל הקמת 33 שלטים וכן מערכות בקרת מצאי חנייה ב-19 חניונים ציבוריים באזור מרכז העיר. המערכת כללה שרת בקרה מרכזי ומערך תקשורת סלולרית לאתרי הקצה (השילוט והחניונים – ראו פירוט בנספח 4).

במרץ 2015, לאחר אישור מועצת העירייה, נחתם הסכם בין א' לבין העירייה באמצעות אגף תוש"ה, למתן שירותי תחזוקה של שילוט ההכוונה לחניונים לתקופה של 48 חודשים, מ-1.4.2015 ועד ל-31.3.2019, בסך כולל של 770,223 ש"ח (לא כולל מע"מ).

ב-1.2.2018 נחתם הסכם התקשרות בין העירייה, באמצעות אגף תוש"ה, לבין א' פרויקטים. בעקבות מכרז פומבי 72/2012 "**תכנון לביצוע, אספקה, התקנה, אחזקה, שינויים ותיקונים של שלטי מידע וסככות בתחנות אוטובוס בירושלים**" לתקופה מ-1.2.2018 ועד 1.2.2022. בהסכם צוין כי "המנהל" הוא מנהל אגף תוש"ה.

מנהל אגף תוש"ה מסר כי שילוט ההכוונה לחנייה כלל שני חלקים, כמוצג בתמונות להלן:

- **חלק סטטי** – המכווין לאזור שבו ממוקמים חניונים ציבוריים, בציון שמות אזורי החנייה, כגון: עירייה, מחנה יהודה, ממילא, מגרש הרוסים, גן העצמאות, וכן לרחובות הנביאים, עליאש והלל.
- **חלק דינמי (דיגיטלי)** – המציג את מלאי מקומות החנייה באזור ספציפי שהועבר למרכז המטרופוליני לניהול תנועה ותחבורה ציבורית (מרכז ניהול תנועה ירושלים; להלן: מנת"י), באמצעות ציוד קצה שהותקן בחניונים השונים.

תמונה 7: דוגמאות לשילוט הדיגיטלי לחנייה

	חיל ההנדסה - דרך ברלב בחיבור עם רח' שבטי ישראל, סמוך לכיכר מנדלבאום. נ"צ: 221547,632820
	המלך ג'ורג' - ליד הרב אבידע 1ב בצומת המלך ג'ורג'-הרב אבידע. נ"צ: 220575,631647
	אגריפס - ליד מס' 40 (מרכז כלל) מול רח' סוכת שלום, לכיוון מערב. נ"צ: 220478,632295

מקור: חברה א'

הפרויקט האמור נכשל למעשה בשל תכנון לא מספק, וכ-5 מיליון ש"ח מתקציב העירייה ומשרד התחבורה ירדו לטמיון: בין היתר לא נמצא תיעוד לשיתוף הציבור בפרויקט, לרבות בעלי החניונים הפרטיים; לא נמצא תיעוד לביצוע פיילוט לתקופת ניסיון ולמידה, אשר בהתאם לתוצאותיו היה אפשר לבחון ולהחליט על המשך הפרויקט וסיכויי הצלחתו, ובשל ההתנהלות המתוארת להלן:

בשנת 2018 יועץ תנועה מטעם העירייה שליווה את הפרויקט ערך מסמך הערכה לפרויקט שכלל המלצות בעניין כדאיות הארכת ההסכם לתחזוקת מערכת הכוונת החנייה.

היועץ סקר כמה כשלים שפגעו בהצלחת הפרויקט:

- **תקלות בציוד בקרת המצאי בחניונים** – לכל אורך שנות הפרויקט אירעו תקלות רבות בציוד מערכת בקרת המצאי בחניונים, ובכלל זה נזקים כתוצאה מחבלה מכוונת מצד מפעילי חניונים

אלו. חרף ניסיונות העירייה לתקן ולהחליף את הציוד שנפגע, המצב הלך והידרדר עד ששלטים בודדים בלבד נותרו תקינים ופעילים, ולכן המידע שהועבר למערכת היה חלקי מאוד ושגוי.

- **מרבית החניונים שנכללו בפרויקט אינם עירוניים או ציבוריים** – מרבית החניונים בבעלות פרטית והם מופעלים על ידי גורמים פרטיים. הדבר סיכן באופן משמעותי את הצלחת הפרויקט עוד בתחילתו, שכן הוא חייב שיתוף פעולה מלא בין גורמים פרטיים רבים אלו לבין העירייה.

אי זמינות ציוד תקין הביאה להצגת מידע שגוי בשילוט ההכוונה, דבר שפגע באמינות השילוט בעיני המשתמשים והביא להתעלמות מהנתונים המוצגים.

- **טענות לגבי נראות השילוט** – הועלו טענות על הצגה בלתי מספקת של מידע בשילוט מחד גיסא, ומאידך גיסא טענות על עומס מידע רב מדי. נוסף על כך, העובדה שבמרבית השלטים ההכוונה הייתה לאזור חנייה כללי ולא לחניון ספציפי באותו אזור הקשתה על המשתמשים להבין את המידע המוצג.

אי ההכוונה בשילוט לחניון ספציפי הייתה גורם מכריע להתנגדות מצד מפעילי החניונים לשתף פעולה עם העירייה בפרויקט, והיא תרמה לקרות מקרי הנזק לציוד המערכת שהותקן בחניונים.

- **כשלים טכנולוגיים** – שרת הבקרה המרכזית והתוכנה להפעלתו לא היו נוחים לתפעול על ידי מנת"י, בשל שיבושים רבים בפעילות ציוד הקצה.

מסקנת היועץ הייתה כי הצטברות של כמה גורמים – חוסר הצלחה עירונית להשגת שיתוף פעולה מצד מפעילי החניונים, נזקים חוזרים בציוד כתוצאה מכך, עלויות ניכרות לתחזוקת המערכת, תיקונים חוזרים בציוד שנפגע (שלטים וציוד חניונים), והוצאה ניכרת שתידרש לצורך שדרוג טכנולוגי של המערכת כמו גם מיקום השילוט ואופן המידע המוצג, כל אלה מביאים למסקנה כי אין הצדקה להמשיך ולקיים את הפרויקט, ולהמלצה שלא להאריך את ההתקשרות לתחזוקת מערכת השילוט הדיגיטלי ולפרק את כל הציוד שהותקן במסגרת הפרויקט.

בעקבות מסמך היועץ, התנהלות בעייתית מול א' בנושא רמת התחזוקה לשילוט הדיגיטלי והקושי והתקלות המתמשכים מול מפעילי החניונים, הוחלט לא להאריך את ההתקשרות למתן שירותי תחזוקה של השילוט הדיגיטלי, ולהפסיק את הפעלת המערכת והצגת נתוני החנייה לציבור.

מנהל אגף תושי"ה מסר לביקורת שכדי לייתר הוצאת כספים בלתי מחויבת בגין הפרויקט הוחלט להשאיר את השילוט ברחבי העיר, כאמצעי הכוונה סטטי לאזורי עניין וחנייה במרכז העיר, אך ללא הצגת מידע דינמי על זמינות מקומות חנייה באותם אזורים.

הביקורת מעירה כי פועל יוצא מהחלטתו של מנהל אגף תושי"ה להותיר את השלטים במקומם על אף העובדה שאין בהם כל מידע על התפוסה בפועל בחניונים בזמן אמת הוא שמדובר למעשה במתן פרסום עירוני חנם ברחובות מרכזיים בעיר לחניונים פרטיים, בעוד שחניונים פרטים אחרים אינם נהנים מכך. נוסף על כך, שלטים אלו אף עלולים להטעות את ציבור הנהגים המחפש חנייה, בכך שהעירייה מכווניה בזמן אמת לחניון שהוא מלא למעשה ואין בו חנייה פנויה. עוד יצוין כי בשלטים אין מידע על מיקומי אתרי טעינה חשמלית לכלי הרכב.

תלונות בנוגע לעבודת חברת א'

כעולה ממידע שאספה הביקורת נמצא כי חברת א' לא ביצעה את התחייבויותיה, בניגוד לקבוע בהסכמי ההתקשרות עימה, כדלקמן:

- אי ביצוע תחזוקה בהתאם להוראות ההסכם (אי ניקוי עמודים, צביעת עמודים לקויה, צירי ארגזים שבורים או דלתות מעוקמות, החזרת שילוט שהסתובב למצב מקורי אחת לשנה, אי ביצוע טיפולי תחזוקה תקופתיים (רבעוני, חצי-שנתי ושנתי).

- אי החלפת כרטיסי תקשורת סלולרית בשילוט ההכוונה חרף הנחיה בעניין זה מהעירייה.

ב-15.8.2016 נערכה פגישה בנושא ריבוי תקלות תקשורת בשילוט ההכוונה, בהשתתפות מנהל אגף תושי"ה ונציגי חברה א'. נציג חברה א' התחייב לבצע החלפת כרטיסי תקשורת (כרטיסי סים) בכמה שלטי הכוונה לכרטיסים של חברה סלולרית אחרת, במטרה לבחון אם חל שינוי במספר נפילות התקשורת התכופות בשילוט. כעולה ממכתבים שנשלחו לא' בשנת 2017, דבר זה לא נעשה במשך למעלה משנה לאחר קיום הפגישה והתחייבות א' כאמור.

במכתב מ-15.8.2017 של מנהל תחום במערכות מנהרות שילוט ובקרת כניסות במנת"י לא', הוצגו תקלות חוזרות בשילוט ואי ביצוע תחזוקה תקופתית של השילוט כהתחייבות א' בהסכם התחזוקה. צוין כי מספר התקלות בצידוד הולך וגובר, וחרף קיזוז קנסות מהחשבונות המוגשים לאישור העירייה לא חל שינוי בהתנהלות הקבלן. הוא הבהיר במכתבו כי העירייה תשקול לחלט ערבות בסך 100,000 ש"ח שמסר הקבלן לצורך ביצוע התיקונים ותחזוקת צידוד השילוט.

במכתב מ-3.7.2018 של מנהל תחום במערכות מנהרות שילוט ובקרת כניסות במנת"י לא', שצורף לשובר תשלום לחודש יוני 2018, צוין שמנהל אגף תושי"ה החליט כי שילוט ההכוונה הדיגיטלי ינותק ויש לכסות את השלטים בכיסוי חזית.

יוער כי בפועל הערבות בגובה 100,000 ש"ח לא חולטה למרות התראות חוזרות ונשנות ולמרות הקבוע בסעיף 25ג' בחוזה ההתקשרות בין העירייה באמצעות אגף תושי"ה לבין חברה א' כי "העירייה תהיה רשאית לחלט את סכום הערבות, כולה או חלקה, לפי שיקול דעתו הבלעדי של המנהל, אם הפר מבצע השירותים אחת או יותר מהתחייבויותיו המהותיות על פי חוזה זה".

כמו כן נמצא כי למרות ההתראות שהועברו לא' בשנים 2016 ו-2017 על ידי אגף תושי"ה, למרות קיזוז תשלומים לא' בגין אי עמידתה בהתחייבויותיה בהסכם התחזוקה, ולמרות כישלון פרויקט שלטי החניונים, העירייה באמצעות אגף תושי"ה בחרה להתקשר עם חברת א' בהסכם נוסף, הדומה להסכם שלטי החניונים, "תכנון לביצוע, אספקה, התקנה, שינויים ותיקונים של שלטי מידע וסככות בתחנות אוטובוס בירושלים", החל מ-1.2.2018 ועד 1.2.2022, בעלות כוללת של 1.5 מיליון ש"ח (לא כולל מע"מ), ואף האריכה את ההתקשרות עימה עד ל-31.1.2024 בסכום נוסף בסך כ-700,000 ש"ח (לא כולל מע"מ).

חוסר שיתוף פעולה מצד בעלי ומתפעלי החניונים

בשל חוסר שיתוף הפעולה מצד החניונים הפרטיים, הצידוד עבד באופן תקין רק ב-4 חניונים מתוך 16 (ירושלים של זהב, ממילא, קרתא, ארלדן). ב-7 חניונים שכולם הופעלו על ידי גורם אחד – חברת

י, הציוד נותק מחשמל באופן יזום, נגרמו לציוד נזקים, וחלקים מהמערכת הועלמו מאותם חניונים (מרכז כלל, "חלונות", עליאש, כיכר רג'ואן, אגרון, בית המהנדס, השוק).

בספטמבר 2016 נשלחה הודעת הרשות לרישוי עסקים ל-14 חניונים¹², על תנאים נוספים לרישיון העסק. בהודעה צוין כי בהתאם לסעיף 7(א) לחוק רישוי עסקים, הוספו לרישיון העסק תנאים מטעם יחידת החנייה העירונית, ולפיהם מבקש רישיון העסק שהוא מפעיל חניון מחויב לאפשר לעירייה להתקין מערכות שילוט והכוונה לחניונים בזמן אמת בתוך החניון, על חשבון העירייה, והוא מחויב, ככל שהדבר תלוי בו או במי מטעמו, לשמור על תקינותם ולמנוע כל פגיעה בהם.

ראו העתק מנוסח ההודעות שנשלחו לבעלי החניונים, בנספח 5 להלן.

בפברואר 2017 נעשה ניסיון לערוך שימוע למנהל חברת י, לנוכח הפרת התנאים שהוספו לרישיון העסק לעניין התקנת ושמירת ציוד מערכת השילוט בחניונים שבניהולו, בהשתתפות המשנה ליועמ"ש לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית, מנהל האגף לקידום עסקים, מנהל אגף תושי"ה ומנהלת האגף לשירותי חנייה. עקב כשלים פרוצדורליים ביטל ראש התביעה העירונית את קיום השימוע.

ביוני 2017 הנחה ראש התביעה העירונית את מנת"י לשלוח הודעה בדואר רשום למפעילי החניונים המדוברים, ולפיה קיים נתק בתקשורת וכשל במערכת המותקנת במקום, ומנהלי החניון יידרשו לתאם מול מנת"י מועד להגעת נציגי העירייה לבדיקת הציוד ותיקונו; כן הנחה כי בגוף המכתב תימסר התראה בדבר משמעויות אפשריות לחוסר שיתוף פעולה. נוסף על כך הנחה ראש התביעה העירונית גם לפנות טלפונית למפעילי החניונים לוודא קבלת המכתב ולתאם הגעת נציגי העירייה. המהלך נבע מהצפי שמפעילי החניונים יסרבו לשאת פעולה, והכוונה הייתה שתיעוד מדויק של שליחת המכתב בדואר רשום, קבלתו והסירוב להתיר לעירייה להגיע לחניון לצורך ביצוע התיקון, ישמשו עילה לקיים שימוע כנגד בעלי רישיון העסק.

מנהל האגף לקידום עסקים מסר לביקורת כי אגף האכיפה הוא הממונה לאכוף את הנושא.

מנהל אגף קידום עסקים מסר כי במידה שמדובר בעסק טעון רישוי הביקורת והאכיפה בעסק כזה היא באחריות מפקחי הרישוי באגף. במידה שהכוונה היא לאכיפה של שילטים לא תקינים המוצבים במרחב הציבורי אזי אכן האכיפה אינה באחריות קידום עסקים אלא באחריות הפיקוח עירוני.

הביקורת בחנה מכרז פומבי שפרסמה חברת "אחוזות החוף" – תאגיד עירוני בבעלות עיריית תל אביב – בנובמבר 2021, להספקה, התקנה ותחזוקה של מערכת אלקטרונית להכוונה וניהול תנועה, באמצעות שלטים וצגים אלקטרוניים.

מבירור עם סגן מנכ"ל ומנהל אגף תפעול בחברת אחוזות חוף הוברר כי מערך השילוט המדובר מכוון לחניונים בבעלות עירונית וכן לחניונים שהקימו קבלנים פרטיים כ"מטלת יום" במסגרת הקמת בנייני משרדים ברחבי העיר, אך אינו כולל חניונים בבעלות פרטית שהעירייה לא הייתה מעורבת בהקמתם.

12 א. חניון כיכר המוזיקה; ב. חניון מע"ץ (ארלדן) - הנביאים 44, ג. חניון השוק - כ"ח 5; ד. חניון כיכר ספרא; ה. חניון הדוידקה - הנביאים 59; ו. חניון כיכר רג'ואן - עליאש 6; ז. חניון ירושלים של זהב - רבי עקיבא 14; ח. חניון חלונות - אגריפס 40; ט. חניון אגרון - אגרון 3; י. חניון ממילא; יא. חניון קרתא; יב. חניון גן העצמאות - הלל 33; יג. חניון מרכז כלל - יפו 97; יד. חניון מסילת ישרים - מסילת ישרים 17.

הביקורת מעירה כי מהתנהלות העירייה המתוארת לעיל עולה תמונה בעייתית של היעדר אכיפה ופיקוח על החניונים הפרטיים בעיר, ועל אי הפעלת סמכויותיה בנוגע לתהליכי רישוי העסקים בעיר ועל שמירת ציודה ונכסיה.

מנהל אגף תושי"ה מסר לביקורת כי באוגוסט 2017 בוצע שימוע לחברת א' שבעקבותיו העבירה החברה לעירייה מכתב שבו הודיעה כי כלל המערכות תקינות ואין לחלט את הערבות. כמו כן מסר כי בשלוש ההתקשרויות עם חברת א': שילוט הכוונה ותפוסה בחניונים, PIS – שילוט בתחנות אוטובוס, תחזוקת שלוש המנהרות – העירייה החליטה לסיים את ההתקשרות עימה למעט תחזוקת שלטי תחנות האוטובוס עד שהמערכת תגיע לקיצה (End Of Life Product - EOL). עוד הוסיף כי יעזור אם נושא החניונים ירוכז ויתוכלל על ידי גורם עירוני אחד.

התקנת מערכת לניהול חנייה בחניונים שמפעילה חברת עדן

על פי סעיף 4.11 בהסכם המסגרת שנחתם בשנת 2018, עדן התחייבה כי תתקין ותפעיל באופן קבוע מערכת ממוחשבת לשליטה על התפוסה בחניונים שתעדכן ותודיע באופן אוטומטי על מספר מקומות החנייה הפנויים עם כניסת כל משתמש לחניון.

עוד יצוין כי בסעיף 5ב' בנספח ד' "נספח טכני – חלוקת שטחים אחזקה ותפעול" שהוא חלק בלתי נפרד מהסכם "חניון כיכר ספרא", התחייבה עדן כי "חברת עדן תבצע בחניון את פעולות השדרוג הבאות, בתוך כשנה מקבלת החזקה בחניון: התקנת מערכת חיווי אדום/ירוק לזיהוי מקום פנוי ומערכת LPR¹³".

עדן פרסמה מכרז פומבי (30/19) לתכנון הספקה והתקנה של מערכות הכוונה וניהול חנייה בטכנולוגיית LPR לחניונים שבהפעלתה. כמפורט בפרוטוקול ועדת המכרזים של עדן מ-3.9.2019, הפרויקט יבוצע במסגרת התחייבויות עדן לשדרוג חניון ספרא, אך בכוונתה לעשות שימוש במערכת זו גם בחניון מנורה וביתר החניונים העירוניים שבניהולה. בינואר 2020 בחרה עדן ב"א"מ חנייה" כזוכה במכרז.

מנהל תחום תפעול חניונים בעדן מסר כי בשלב זה המערכת מיועדת לניהול חניונים מקורים בלבד שהחברה מפעילה, וכי נכון לדצמבר 2022 הסתיימה התקנת המערכת בחניון בצלאל, הצמוד לחניון ספרא. נמסר כי בשלב ראשון תתפקד המערכת רק לצורך מתן חיווי חזותי "תפוס/פנוי"; עדן מתכוונת לבחון את תפקוד המערכת בחניון בצלאל כפיילוט, ועל בסיס תוצאותיו תיבחן הרחבתה גם לחניון ספרא ולחניון מנורה.

הביקורת מעירה כי נכון ליוני 2023 מערכות השליטה על תפוסת החניונים לא קיימת בכלל החניונים העירוניים שהועברו לניהול עדן, למעט חניון בצלאל, וזאת בניגוד להתחייבותה בהסכם המסגרת.

הממונה על מינהלת קריית העירייה מסר לביקורת כי "משיחה עם סמנכ"ל העירייה הנושא נבחן בעבר ונפסל מסיבות תקציביות, לדבריו הנושא ייבחן מחדש".

מסקנות

פרויקט "הקמת מערכת בקרה ושליטה" בחלקו המכווין ומספק מידע בנוגע לתפוסה בזמן אמת בחניונים העירוניים והפרטיים באזור מרכז העיר, נכשל ואף עלול לפגוע בתדמית העירונית, בשל היעדר בקרה, היעדר אכיפה ופיקוח מספקים לעמידה בהסכמים המחייבים ופגיעה בתהליכי רישוי עסקים נאותים, ובשל היעדר תיעוד לתכנון מספק, לביצוע פיילוט, ולשיתוף הציבור ובעלי החניונים הפרטיים.

המלצות

1. לבחון מחדש, אם באמצעות שדרוג השילוט הקיים ואם באמצעות שילוט ומערכות חדשות, כיצד ניתן לשקם את פרויקט השילוט הדיגיטלי להכוונת חנייה במרכז העיר, תוך כדי וידוא שיש תיעוד לקיום תוכנית עבודה מסודרת הכוללת פיילוט ניסיוני לצורכי למידה, שיפור והתייעלות, טרם הפעלת הפרויקט כולו מחדש.
2. לקבל חוות דעת משפטית לגבי אפשרות הצגת שמות החניונים הפרטיים הכלולים בפרויקט. בחוות הדעת צריכה להיכלל התייחסות לקביעת מנגנון לרתימת מפעילי החניונים הפרטיים (השתתפות בעלויות התקנת אמצעים טכנולוגיים בחניונים) ולהבטחת שיתוף פעולה מצידם, ובכלל זה הפעלת צעדי אכיפה - הן בשל פגיעה ואי קיום דרישות רישוי העסקים מהם והן בשל פגיעה מכוונת מצידם ברכוש העירוני.
3. לשקול עם חברת עדן הכללת מידע בשלטים על מיקומי אתרי טעינה חשמלית לכלי רכב, לאור החשיבות שהעירייה מייחסת לנושא ולאור הגידול במספר כלי הרכב החשמליים.
4. לאור העובדה שמשנת 2018 החלה עדן לנהל חניונים עירוניים, בהתאם לקבוע בהסכם המסגרת עימה, לוודא שבכל החניונים העירוניים שהועברו לניהולה יותקנו שלטים ומערכות ממוחשבות המעדכנות ומודיעות על התפוסה בהם בזמן אמת.
5. לשקול חילוט הערבות של חברת א' או דרישה כספית בשל אי עמידתה בהתחייבויותיה בהתאם לקבוע בהסכם עימה, ואף לשקול את המשך ההתקשרות עימה בהסכם הנוסף בפרויקט "תכנון לביצוע, אספקה, התקנה, שינויים ותיקונים של שלטי מידע וסככות בתחנות אוטובוס בירושלים".

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

תועבר דרישה לחברת עדן להתקין שלטים ומערכות ממוחשבות המעדכנות ומודיעות אודות התפוסה בכל החניונים העירוניים שהועברו לניהולה כקבוע בהסכמי ההתקשרות.

המשנה ליועץ המשפטי לעירייה לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית

המלצה 2: אגף התביעה העירונית עם אגף לקידום עסקים, אגף לשירותי חנייה ואגף תושבי"ה פעלו לפני מספר שנים למול בעלי חניונים פרטיים להתקנת חיישנים כולל נקודות חשמל לצורך מתקני תצוגה והתראה על מספר חניות פעילות ברחבי העיר, הדבר אף צורף לרישיון העסק. אגף תושבי"ה השקיע משאבים רבים. עם זאת הדבר מורכב הואיל ואין שיתוף פעולה של בעלי החניונים ואף חלקם השחיתו לכאורה או תרמו להזנחה והשחתה לכאורה של רכוש עירוני שהוצב בשטח הפרטי שלהם ועשו סיכול בכל דרך לנושא זה. ישנו קושי רב לאכוף כאשר הכול צריך להיות מותקן ומזון בתוך שטח פרטי ואין שיתוף פעולה והדבר אינו מחויב בחוק. לטעמנו נושא זה ייפתר באמצעים טכנולוגיים כמו אפליקציות ייעודיות לאיתור חנייה שהן יותר מתקדמות משלטי דרך, וכן מאינטרס עסקי ומסחרי של בעלי חניונים. היכולת לחייב ולהתקין לאורך זמן בשטח פרטי אמצעים עירוניים לשליטה ובקרה לא הצליחה וספק אם ניתן באופן סביר לעשות זאת. בכל מקרה, הדרך היא לעניות דעתנו טכנולוגיה מתקדמת והצטרפות אליה של חניונים עירוניים ואז החניונים הפרטיים יהיו חייבים משיקולים של תחרות להצטרף אף הם.

התייחסות הביקורת

יצוין כי הדרישה להתקנת השילוט הדיגיטלי להכוונת חנייה במרכז העיר צורפה כתנאי לרישיון העסק. בהתייחסותו של המשנה ליועץ המשפטי לעירייה לעניינים פליליים וראש התביעה העירונית אף צוין כי הדרישה להתקנת חיישנים ובכלל זה נקודות חשמל, לצורך מתקני תצוגה והתראה על מספר חניות פעילות ברחבי העיר, צורפה כתנאי לרישיון העסק. בהתאם לכך, בסמכות העירייה היה לאכוף זאת ואף לנקוט צעדי אכיפה וסנקציות כנגד בעלי החניונים הפרטיים שלא מילאו את התנאי לרישיון העסק וחלקם אף פגעו לכאורה ברכוש העירוני, וזאת לנוכח ההשקעה של חמישה מיליון ש"ח מכספי הציבור שעקב ההתנהלות הזו ירדו לטמיון.

מנהל אגף תושבי"ה

המלצות 1-5: הפרויקט שבוצע על ידי חברת א' הוא פרי מכרז עירוני, והחווה עם החברה נחתם בשנת 2011. לאחר בדיקות שביצע האגף מסתבר שבניגוד לכתוב בדוח, המכרז פורסם לאחר תכנון מוקדם בטכנולוגיות שהיו בזמן מובילות בתחום, ובתחילת דרכה המערכת תפקדה היטב ובשלטים הופיע מידע אמין ומעודכן בזמן אמת. הפרויקט בוצע כחלק מהאמצעים המשלימים של פרויקט הרק"ל שהחלה לפעול בשנת 2011, ומטרתו הייתה להכווין תנועה לחניונים שבהם יש מקום במטרה למנוע נסיעה מיותרת בחיפוש חנייה ולשפר את הבטיחות. הובהר לביקורת כי האגף שומר מסמכים בהתאם לחוק לתקופה של 5 שנים ובמקרים מסוימים לתקופה של 7 שנים. לאור חלופי הזמן מאז תכנון הפרויקט, בקשת הביקורת לקבל אסמכתאות מהשנים 2009-2011 לא סבירה. למרות זאת, האגף ניסה לאתר מסמכים הן בצוות תוכנית אב לתחבורה שהיה הגוף המתכנן, הן בחברת מוריה שהיה הגוף המבצע, והן אצל מנהל הפרויקט. אצל כולם התקבלה תשובה דומה שלא שומרים מסמכים תקופה כה ארוכה.

עם השנים, החניונים במרכז העיר שהיו מחוברים למערכת, עברו לניהולה של חברת חניונים אחת אשר ניתקה את מערכת הבקרה המרכזית לחניונים ממערכות החניונים שלה. כתוצאה מכך החלו

להופיע נתונים שגויים על השלטים והתקבלה החלטה ניהולית שלא להציג מידע שגוי והשלטים נותקו. בפגישות עם החברה הסתבר שהחברה מבקשת תשלום על החיבור, ולאחר התייעצויות בישיבות בראשות מנכ"ל העירייה דאז, המנכ"ל הנחה שהטיפול ייעשה על ידי מנהלת אגף החנייה דאז היות שלאגף החנייה היו ממשקים רבים עם חברת ימית שניהלה חניונים ציבוריים ברחבי העיר. לאחר מספר פגישות עם החברה הנחה המנכ"ל דאז את התובע העירוני דאז להוסיף לרישיון העסק של החברה חובה לחבר את המערכת, ובאם לא יעשו כן לזמנם לשימוע. לאחר שהחברה עמדה בסירובה זומנה החברה לשימוע בראשות מנהלת אגף החנייה דאז, בהשתתפותי והממונה על רישוי עסקים דאז והתובע העירוני. לאחר השימוע נאותה החברה לחבר מחדש את הציודים והמערכת עבדה מספר ימים באופן תקין, אולם מסתבר כי בשל חוסר שיתוף פעולה של בעלי החניונים, ויתר על כן, חלקם לכאורה השחיתו או תרמו להזנחה או השחתה מכוונת וניסו לסכל בכל דרך פעולה תקינה של המערכת. לכן היה קושי רב לאכוף כאשר הכול צריך להיות מותקן ומוזן בתוך שטח פרטי ואין שיתוף פעולה והדבר אינו מחויב בחוק. לאחר מספר התייעצויות עם מנהלת אגף חנייה דאז והייעוץ המשפטי הובהר לי שאין יכולת להתמודד משפטית עם נושא זה ולכן השלטים נותקו שוב ומאז לא חוברו.

האגף מקבל את עמדת הביקורת בדבר נראות השלטים ויפעל לחדש את חזית השלטים במסגרת תוכנית העבודה האגפית לשנת 2024. עוד יצוין שתכנון מפרט לשילוט הכוונה לאזור מרכז העיר והעיר ההיסטורית נמצא בשלבי סיום ועם אישורו הסופי של אדריכל העיר האגף יכין תוכנית עבודה מפורטת לביצוע, שבמסגרתה יטופלו גם השלטים הנ"ל.

לאחר התייעצות עם נציג היועמ"ש לנושא מכרזים והתקשרויות הוחלט שלא לחלט את הערבות משום שתפקודם של השלטים אינו נוגע לפעולות החברה.

השלטים אינם מכוונים לחניונים ספציפיים אלא לאזורים.

התייחסות הביקורת

במסמך "המלצות בעניין המשך תפעול מערכת שילוט ובקרת מצאי חנייה בירושלים" מאת היועץ למנהל אגף תוש"ה מ-16.10.2018 צוין מפורשות "לאורך 7 שנות התפעול האחרונות עד היום של הפרויקט, היו תקלות רבות, חניונים אלה במרביתם הינם, בבעלות פרטית ותפעול על ידי חברות פרטיות. אי שיתוף הפעולה מצד מפעילי החניונים היווה סיכון משמעותי להצלחת הפרויקט עוד בראשיתו. השימוש במערכת הבקרה לא היה יעיל למטרות שלשמן הוקמה".

עוד יצוין כי חברת מוריה העבירה מסמכים וחשבוניות משנת 2010 בנוגע לפרויקט. בכולם לא נמצא תיעוד בנוגע לתכנון הפרויקט. יודגש כי במסמך מאת חברת מוריה מ-2.7.2014, שכותרתו "חשבון מספר 22 לחוזה ביצוע מספר 15570/2010, חודש 06/2014 (חשבון סופי)" בסעיף "פירוט והנמקות" פרק 1.36, שלטים ומערכת הבקרה, צוין כי "הערכת התכנון הייתה שישנה בכל חניון כניסה ויציאה אחת. בפועל ישנם חניונים עם מספר כניסות ויציאות מה שגרם להגדלה..." (ההדגשה אינה במקור). הדבר מעיד כי התכנון, ככל שהיה, היה לקוי כי הרי כבר בעת שהוא נעשה כל המידע על כל הכניסות והיציאות היה צריך להיות בידי המתכננים והם לא היו אמורים להיות מופתעים בזמן הביצוע ממספר הכניסות והיציאות בכל חניון.

הדרישה להתקנת השילוט הדיגיטלי להכוונת חנייה במרכז העיר צורפה כתנאי לרישיון העסק. בהתאם לכך, בסמכות העירייה היה לאכוף זאת ואף לנקוט צעדי אכיפה וסנקציות כנגד בעלי החניונים הפרטיים שלא ביצעו את התנאי ברישיון העסק.

יצוין כי חלק מהשלטים מכוונים גם לחניונים ספציפיים כגון: ממילא, הנביאים, הלל.

לנושא אי מימוש חילוט הערבות יודגש כי חברת א' נושאת באחריות משום התקלות הרבות בשלטים ובמערכות וההתראות שהועברו אליה עקב כך בשנים 2016 ו-2017 על ידי אגף תוש"ה, וכן, כאמור לעיל, קומו תשלומים לא' בגין אי עמידתה בהתחייבויותיה בהסכם התחזוקה.

מינהל כספי

המלצה 5: מדובר בסוגיה שמוכרת ומנוהלת באגף תוש"ה, בשיתוף אגף החנייה ומינהל היועץ המשפטי, לגבי מחלוקת בפרויקט מלפני מספר שנים, כאשר מתקיימת התנהלות ארוכה בעניין בין הגורמים העירוניים לקבלן. באחריות אגף תוש"ה לקדם דיון עם הגורמים הרלוונטיים (לרבות הגזברות), לצורך קבלת החלטות לגבי חילוט הערבות לקבלן.

אגף קידום עסקים

יצוין כפי שגם עלה בדוחות ביקורת קודמים כי בשנים 2018 עד אמצע-סוף 2019 שהפיקוח על הרישוי לא היה בתחום אחריות אגף קידום עסקים. רק בשלהי 2019 הוחלט כי הפיקוח על הרישוי יוחזר לאגף ותחילה היו 4 תקנים רשומים. בשנת 2022 עלו תקני מפקחי הרישוי ל-6 תקנים רשומים. בשנת 2023 עלו תקני מפקחי הרישוי ל-8 תקנים רשומים שכללו גם מנהל מחלקה. יצוין כי מסוף 2019 ועד היום מעולם לא היה איוש מלא של התקנים הרשומים. עם זאת, בהחלט ניכר שיפור באיוש מראשית 2023 ובתקווה לאיוש נוסף בראשית 2024. שינוי חיובי זה טמון בין היתר גם בפונקציית הניהול שנכנסה לתחום.

חברת עדן

המלצה 4: אכן בהתאם לסעיף 4.11 עדן התחייבה להתקנת מערכת כאמור ולהתממשקות עם השילוט העירוני. לאור העובדה כי שילוט ההכוונה הדיגיטלי אינו תקין – כפי שמצוין בפירוט בפרק זה, הנושא מוקפא עד לקבלת הנחיות מהעירייה. יתרה מכך – עדן תברך על הפניית לקוחות לחניונים אשר בניהולה ותשתף פעולה ברצון עם מהלך שכזה לכשיחודש. לעניין התקנת מערכת אדום ירוק – הנושא נדחה בתחילה עקב אילוצי תקציב, דבר אשר תואם מול סמנכ"ל וראש מינהל תפעול מדי שנה בעת הכנת תוכנית העבודה השנתית. נכון למועד כתיבת שורות אלה ישנה מערכת פעילה בספרא 2 אשר היא מערכת משודרגת שכוללת מצלמות LPR ולא רק סימון פנוי או תפוס. המערכת נמצאת כעת בבחינה וככל שהחברה והעירייה יהיו שבעי רצון ממנה, ובכפוף לזמינות תקציבית, המערכת תותקן גם בחניון ספרא.

פרק שמיני

הנגשת מידע עירוני בנוגע לחניונים

קיימת חשיבות רבה לנושא העברת מידע עירוני מסודר, מעודכן ונכון לכל הזקוק לקבלו.

בסעיף 3.2 בנוהל העירוני 08.05.02 "העברת מידע לפרסום באתר העירוני ובאפליקציה" צוין כי "התכנים לפרסום יהיו מותאמים לתפיסת שירות שבה הלקוח במרכז". בסעיף 3.4.1 בנוהל צוין כי "טעויות תוכן, הסרת פריטים לא בתוקף, באגים טכנולוגיים, יוגשו לפרסום באופן מיידי ועד 48 שעות מראש... עדכון נתונים וטבלאות, הוספת תוכן לדפים קיימים יוגשו לפרסום עד 7 ימי עבודה, וביצוע העדכון/שנייה יהיה עד שבוע".

אתר האינטרנט העירוני

בפירוט החניונים באתר האינטרנט העירוני קיים מידע לא מדויק, שגוי או חסר, כדלהלן:

- חניונים עירוניים – בפרסום באתר מופיעים חניונים שלא נכללו ברשימה שאגף לשירותי חנייה מסר לביקורת (בית הכרם, רחל המשוררת, דוסתאי, לאונרדו). מאידך גיסא בדף האינטרנט לא מופיעים שני חניונים עירוניים קיימים (בית הדפוס, הע"ח).
- חניונים ציבוריים – הפרסום באתר כולל את החניונים המופעלים על ידי גורמים פרטיים, אך אינו מציג את פרטיהם של 45 חניונים ציבוריים אשר העירייה הסדירה ברחבי העיר, הכוללים 29 חניונים בתשלום אגרת חנייה לפי חוק העזר העירוני, וכן 16 חניונים ללא תשלום.

מערכת המידע הגיאוגרפית העירונית ה-GIS

בשנת 2017 הושלם ביצוע סקר חניונים על ידי צוות תוכנית אב לתחבורה. להלן הנתונים הקיימים במערכת המידע העירונית (GIS) הפנימית, תחת שכבת חניונים:

לוח 11: נתוני חניונים בירושלים לפי נתוני מערכת ה-GIS העירונית

מספר סוג חניון	שם סוג חניון	מספר חניונים	מספר חניות
1.	פרטי בתשלום	101	25,536
2.	פרטי למורשים בלבד	1,954	52,633
3.	פרטי למגורים	6,329	55,600
4.	עירוני	3	208
5.	פתוח לציבור ללא תשלום	296	14,487

מספר סוג חניון	שם סוג חניון	מספר חניונים	מספר חניות
6.	חניון משולב	2	555
7.	מתחם לא מוסדר המשמש לחניית כלי רכב	428	9,256
8.	פתוח לציבור - כחול	25	1,623
סך הכול		9,138	159,898

יוער כי שכבה זו לא נמצאת במערכת ה-GIS הפתוחה לכול, ובהתאם לכך מידע חיוני זה לא מופיע בפני הציבור הרחב.

יתר על כן, הנתונים בלוחות 1 ו-11 מצביעים על היעדר סנכרון בין המידע המופיע במערכת ה-GIS הפנימית לבין הנתונים העדכניים בפועל. כך לדוגמה, בלוח 1 העדכני מצוין כי ישנם שמונה חניונים ציבוריים בבעלות עירונית – בניהול תאגיד עירוני, בעוד שבלוח 11 מצוינים רק שלושה חניונים עירוניים.

בעקבות ממצאי הביקורת הנחה מנהל האגף לשירותי חנייה את הממונה על פיתוח כלכלי וטכנולוגי ואת מנהלת תחום בקרה וניתוח נתונים באגף להעלות את החומר העדכני לאתר האינטרנט.

מנהלת אגף לשירות עירוני וחויית לקוח ומנהל אגף מחשוב ומערכות מידע מסרו לביקורת כי המידע המופיע באתר העירוני הוא בהתאם למידע שמועבר ומעודכן מהיחידות העירוניות השונות. לגבי מערכת ה-GIS, נעשה סקר בנושא לפני כעשור. עם זאת המידע מהאגף לשירותי חנייה אינו מעודכן ולכן עדיף שמידע חלקי ולא מעודכן לא יעלה לציבור הרחב.

מסקנות

הצגת מידע שגוי על אודות חניונים עירוניים עלולה להטעות את התושבים ואת המבקרים בעיר, ועקב כך להביא לתלונות כלפי העירייה בנושא ולגרום לפגיעה במוניטין שלה ובמהימנות המידע המוצג באתר האינטרנט העירוני.

המלצות

לבדוק את פרטי החניונים המוצגים באתר האינטרנט העירוני ובמערכת ה-GIS העירונית, לסנכרן ולעדכן את המידע המוצג למצב בפועל.

תגובת המבוקרים

מנהל אגף לשירותי חנייה

בוצע סנכרון ועדכון מידע אודות פרטי החניונים המוצגים באתר האינטרנט העירוני, ובמערכת ה-GIS העירונית

סיכום

ניהול מערך החניונים העירוניים נועד לטייב את מערך התחבורה בעיר ובכך לשרת את צורכי תושבי העיר והבאים בשעריה. בשל הגידול בנפח התנועה עולה גם חשיבותם של הסדרי התנועה, ובכלל זה הצורך להוסיף מקומות חנייה במרכזים העירוניים. הסדרים אלה צריכים להיות יעילים ובטיחותיים כך שיביאו לשיפור השימוש ברשת הדרכים.

הביקורת מדגישה כי יישום המלצותיה – קביעת מדיניות עירונית מאושרת לתכנון והקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, וכן חנייה לאנשים עם מוגבלויות; לגבש פתרונות חנייה נוספים; הגדרת גורם עירוני שירכז את נושא החנייה והחניונים העירוניים ויבצע בקרה ופיקוח; קבלת החלטות ואישורים בנושא, חיזוק מערך התחזוקה, הבטיחות והביטחון בחניונים העירוניים; טיוב תוכניות העבודה ויישומם; חיזוק שיתוף הפעולה בין גורמים עירוניים וחץ-עירוניים ובין השאר עם התאגיד העירוני "עדן" המנהל ומתפעל כמה חניונים עירוניים; הקצאת תקציבים ומשאבים באופן יעיל - כל אלה יאפשרו לעירייה לתת מענה יעיל וטוב יותר לצרכים התחבורתיים של תושבי העיר והמבקרים בה, לרבות פתרונות חנייה.

נספח 1

השוואת חוות דעת בנושא נגישות בחניונים ציבוריים¹⁴

א. חניונים שהועברו לניהול חברת עדן

1. חניון אגרון - שופרסל

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-30.7.2018; בדיקה חוזרת ב-29.1.2019	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה בפברואר 2021
כללי	- בתיק רישוי עסקים קיימת חו"ד ללא תאריך מטעם מפעיל קודם לפני עדן - חברת גל שירותי חנייה¹⁵. ב-29.1.2019 צורפה חו"ד חוזרת מטעם גל שירותי חנייה, לפיה בוצעו כל ההתאמות¹⁶. - עדן קיבלה את החניון במאי 2021 (לפי נספח להסכם המסגרת והחלטת הוועדה למסירת עבודות מ-30.5.2021). ב-16.8.2021 נפתח ברישוי עסקים תיק חדש ע"ש עדן. עדן לא נדרשה לחו"ד נגישות מטעמה, אלא הייתה הסתמכות על חו"ד מטעם המפעיל הקודם והאישור מ-27.2.2019 של מורשית הנגישות העירונית.	
מספר חניות בחניון	- לפי פרוטוקול החלפת זכיינים מ-24.6.2018 קיימות 82 חניות. - לפי חו"ד נגישות של מפעיל קודם - קיימות 81 חניות. - לפי נספח "חניון אגרון" להסכם המסגרת- החניון כולל 82 חניות.	כ-200. יש סבירות שעורכי חו"ד התייחסו למספר מקומות חנייה תת קרקעית גם של מלון לאונרדו פלאזה הסמוך, ומאחר שכנראה אין הפרדה פיזית בין החניונים ¹⁷ .

14 כל חוות הדעת מטעם המחלקה לנגישות נערכו במסגרת תוכנית העבודה הרב שנתית להנגשת מקומות ציבוריים באחריות העירייה, בוצעו על גורם חיצוני מטעם העירייה - חברת 'מהלב'.

15 ב-30.7.2018 נקלטה ברישוי עסקים בקשה לקבלת רישיון עסק. בתיק קיימת חו"ד נגישות ללא תאריך, המפרטת ליקויים בנגישות שיש לתקן. בטבלת גורמי רישוי מפורט ב-23.8.2018 שיש להגיש טופס 8ב' וכי טרם בוצעו כל ההתאמות הנדרשות. הגורם המטפל- מורשית נגישות עירונית טלי אנדרסון מטעם רות חטבי. ב-23.8.2018 גם יצא מכתב דחיית בקשה לקבלת רישיון עסק עקב הנגישות למפעיל הקודם גל שירותי חנייה.

16 ב-27.2.2019 מורשית נגישות (ט"א) מטעם המחלקה לנגישות אישרה במערכת רישוי עסקים שבוצעו כל השלמות הנגישות על בסיס חו"ד מ-29.1.2019.

17 בשיחה ב-9.11.2022 עם ש"ב (חברת 'מהלב') הבהירה שלא הוצגה לה הפרדה בין החניונים ולכן אינה פוסלת שייתכן ונכללו בספירת החניות גם אלו של המלון.

נושא	חוו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-30.7.2018; בדיקה חוזרת ב-29.1.2019	חוו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה בפברואר 2021
מספר חניות נגישות נדרשות לפי תקנות הנגישות	נדרש לסמן 3 חניות נגישות - 1 לרכב גבוה ו-2 לרכב רגיל. הערות: - לפי התקנות - 81 / 82 חניות מחייבות 4 חניות נגישות- 2 לרכב רגיל ו-2 לרכב גבוה. כלומר כבר בחוו"ד הראשונה של מורשה הנגישות מטעם המפעיל הקודם (וכפועל יוצא גם של עדן) יש טעות לגבי מספר חניות נגישות נדרש . - בחוו"ד מטעם המפעיל הקודם (וכפועל יוצא גם עדן), אין התייחסות להיבטים האלה: א. שיפוע החניות הנגישות; ב. מידות החניות שסומנו;	א. נדרש 7 חניות - 4 לרכב גבוה ו-3 לרכב רגיל. בפועל קיימות 6 חניות רגילות בלבד ואין בכלל הסדרה לרכב גבוה (ככל הנראה מבוסס על מספר חניות שגוי כאמור). ב. שיפוע חניות: לפי התקנות מותר 2% בפועל 3-5%. גבוה מהמותר ויש לתקן. ג. מידות חניות נגישות קטנות מההגדרות בתקנות ויש לתקן. ד. שילוט- להתקין שילוט לעבר חניות נגישות שייראה מכל הכניסות לחניון.
תשלום	אין התייחסות לנושא.	לפי שילוט קיים - רק נכה עם עגלת נכה זכאי לפטור מתשלום על חנייה. לפי חוק הנכים- בעל תג נכה, ללא אבחנה, פטור מתשלום כשגישה יחידה למקום ציבורי היא דרך חנייה ציבורית בתשלום. יש לשנות נוסח שילוט ל-"נושא תג נכה פטור מתשלום". תקשורת עם אחראי בחניון - קיים לחצן אינטרקום בלבד. על מכונות התשלום וביציאות מהחניון, נדרש להתקין שילוט עם מספר טלפון נייד אליו אדם עם מוגבלות שמיעה יכול לשלוח מסרון כדי לשוחח עם האחראי.
מדרגות	אין התייחסות לנושא.	חסרים בתי אחיזה וסימוני אזהרה. יש להשלים: משטח אזהרה מישושי בראש כל מהלך מדרגות ברוחב 60 ס"מ. פסי אזהרה בקצה שלח בניגוד חזותי ברוחב 3-5 ס"מ. בתי אחיזה משני צידי המדרגות בגובה 90-95 ס"מ, בקוטר 3-4 ס"מ לפי שרטוט מצורף, בצבע ניגודי לקיר.

חוו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה בפברואר 2021	חוו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-30.7.2018; בדיקה חוזרת ב-29.1.2019	נושא
אין התייחסות לשילוט ו/או לנוהל לעובדי החניון	- שילוט- לפי חוו"ד ראשונה נדרש שילוט לפי דוח מצורף (לא קיים ברישוי עסקים). - להתקין נוהל/הליך שירות לפינוי וחילוץ אנשים עם מוגבלות. - ליידע עובדים בחובות לפי חוק הנגישות- איסור הפליה וחובת ביצוע התאמות.	נגישות בשירות
א. בית אחיזה: 10,500 ש"ח. ב. סימון קצה שלח: 2,094 ש"ח. ג. משטח אזהרה: 2,700 ש"ח. ד. סימון חניות נכים: 10,800 ש"ח ה. פילוס אספלט: 12,000 ש"ח. ו. שילוט הכוונה לחניות נגישות: 130 ש"ח. ז. שונות ובצ"מ: 5,734 ש"ח. סה"כ: 43,958 ש"ח	אין התייחסות לנושא.	הערכת עלות תיקון ליקויים

2. חניון ספרא

נושא	חוו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-21.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חוו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה באפריל 2021
התאמות שאינן באחריות המפעיל	לפי סעיף 1 לחוזה"ד - יש לפנות לעירייה לגבי אחריותה לפי חוק כבעלים של החניון לביצוע התאמות במעליות, במדרגות ובתאי שירותים נגשים.	אין התייחסות לנושא.
הסדר חנייה לנכים	אין התייחסות לנושא.	- קיים הסדר לפטור מתשלום לבעלי תג נכה הבאים לקבל שירות בעירייה. - יש לבדוק עם היועמ"ש פטור מתשלום לבעלי תג נכה, כשגישה יחידה למקום ציבורי היא דרך חניון ספרא – לפי חוק הנכים.
מספר חניות ¹⁸	804	800
מספר חניות נגישות נדרשות לפי תקנות הנגישות	- יש להקצות מינימום 16 חניות רגילות – תקין. - אין התייחסות למידות חנייה נדרשות - גובה מירבי בכניסה לחניון 200 ס"מ. אין אפשרות לחניית רכב גבוה בחניון.	- ליקויים: - לפי התקנות- נדרשות 15 חניות = 4 לרכב גבוה ו-11 לרכב רגיל. - בפועל קיימות 8 חניות נגישות במפלס 2- 3 חניות כפולות ברכב גבוה ו-2 חניות בודדות לרכב רגיל¹⁹. - מידות חניות: החניות קטנות מהקבוע בתקנות ואין חנייה לרכב גבוה. - יש לסמן חניות קרוב ככל הניתן לכניסות נגישות ללובאים. - לתקן מידות חנייה מסומנות כמפורט - גובה תקרה מינימלי נדרש 220 ס"מ. בכניסה לחניון מגביל גובה 200 ס"מ. יש לתקן ולוודא שאין אפשרות כניסת רכב גבוה לחניון. - לא נצפו רכיבים בתקרת החניון המונעים הגבלת גובה של 200 ס"מ. במידה שהמגבלה קיימת- נדרש לסמן חניות נגישות לרכב גבוה ברחוב סמוך לחניון.

18 בשתי חוות הדעת אין התייחסות לעובדה שמספר מקומות החנייה בחניון ספרא הוגדל, והחל מאוגוסט 2021 כולל כ-1,000 חניות.

19 **האמור אינו נכון**- מבדיקה שערכה הביקורת בחניון ב-10.11.2022, **נצפו 22 חניות נגישות** להלן:

- מפלס 2- : 8 חניות – 6 (3 זוגות חניות כפולות) סמוך לכניסה ללובי ו-2 (זוג חניות כפולות) בהמשך מצד שמאל לכיוון הירידה למפלס 3-.
- מפלס 4- : 10 חניות – (5 זוגות חניות כפולות) כולן בצד הקרוב לכניסה ללובי.
- חניון בצלאל: 4 חניות (2 זוגות חניות כפולות) – במפלסים B ו-C – זוג בכל מפלס.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-21.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה באפריל 2021
מעלית	אין התייחסות לנושא. לפי סעיף 1 לחוזה"ד - יש לפנות לעירייה לגבי אחריותה לפי חוק כבעלים של החניון לביצוע התאמות במעליות, במדרגות ובתאי שירותים נגשים.	קיימת מעלית עם סימון לחצנים כנדרש וכריזה קולית. יש להשלים שלט עם מספר הקומה מול פתח היציאה מהמעלית
מדרגות בחניון	קיים גרם מדרגות המחבר את מפלסי החניון. יש לבצע התאמות (במסמך מיוני 2020 מפורטים 9 סעיפי הנחיות לביצוע). לפי חו"ד מ-13.9.2020 - בוצעו ההשלמות.	קיימים בתי אחיזה תקינים
כניסה אל לובאים	יש התייחסות בסעיף מעברים נגשים	קיימים כבשים בכל המפלסים. יש להשלים: א. בתי אחיזה בשני צדדים בכבשים, בגובה 90-95 ס"מ ובקוטר 4-3 ס"מ. ב. רכיב למניעת נפילה של כסא גלגלים משני צדדים.
מעברים נגשים	א. מעבר אל מעליות ראשיות נגיש. ב. דלתות כניסה - להתקין מגיפי שמן עם מנגנון השהיה של 5 שניות לפחות - אם באחריות העירייה יש ליידע על כך בכתב. ג. מעבר למעליות שבצילום אינו נגיש. יש לבצע התאמת רמפה כך שלפני דלת הכניסה יהיה משטח מפולס שלא משופע במידות מינ' 130*170 ס"מ. במידה ולא אפשרי - יש לשים שלט הכוונה לכניסה הנגישה. ד. יש לוודא שהמעבר נשאר פנוי בכל עת ללא הפרעה של כלי רכב חונים	יש התייחסות בסעיף כניסה אל לובאים
מכונת תשלום	קיימות מכונות תקינות ונגישות. נדרש: א. לקבוע כנוהל ששומר החניון יסייע לאנשים המתקשים בתפעול המכונות בנוסף לאפשרות קריאה למוקדן. ב. הוראות הפעלת המכונות צריכות להיות בגודל ועיצוב מתאים (הערה- לא ברור מה הנחייה לתקן וכיצד לבצע)	א. קיים לחצן אינטרקום לתקשורת עם מפעיל החניון אולם אין חלופה למוגבלי שמיעה. ב. יש להתקין על כל מכונות התשלום כולל ביציאה מהחניון שלט עם מספר טלפון נייד אליו אדם עם מוגבלות שמיעה יכול לשלוח מסרון.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-21.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה באפריל 2021
בית שימוש נגיש	אין התייחסות לנושא. לפי סעיף 1 לחוזה"ד – יש לפנות לעירייה לגבי אחריותה לפי חוק כבעלים של החניון לביצוע התאמות במעליות, במדרגות ובתאי שירותים נגישים.	קיים תא שירותים המיועד להיות נגיש. יש להשלים: א. מאחז יד מתקפל לצד האסלה לפי שרטוט מצורף. ב. להנמיך מתלה לגובה 140 ס"מ. ג. לפרק מחזיר שמן בכניסה לתא שירותים. ד. להחליף מנעול רגיל למנעול "פנוי/תפוס" הניתן לפתיחה מבחוץ באמצעי זמין.
משתנות	אין התייחסות לנושא. לפי סעיף 1 לחוזה"ד – יש לפנות לעירייה לגבי אחריותה לפי חוק כבעלים של החניון לביצוע התאמות במעליות, במדרגות ובתאי שירותים נגישים.	במדור השירותים קיימות משתנות. נדרש לתקן: א. משתנה אחת תהיה בניגוד חזותי לקיר ושפתה בגובה 50 ס"מ. ב. יותקנו לצידה בתי אחיזה באורך 60 ס"מ כשקצה תחתון בגובה 70 ס"מ מהרצפה. ג. מאחזים יותקנו כשמרכזם במרחק 30-34 ס"מ מהמשתנה.
נגישות השירות	הכשרת עובדים – במסמך מיוני 2020 מפורטים 7 סעיפים לגבי הכשרת עובדים, לרבות קביעת נהלים למתן עזרה לאנשים עם מוגבלות ובפרט תפעול מכונות תשלום.	אין התייחסות לנושא.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-21.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה באפריל 2021
שילוט והכוונה	סימון שילוט ותימרור חניון – תקין התאמות נדרשות בשילוט: א. להתקין שלטי הכוונה וזיהוי לחניות נגישות, מדרגות ומעליות, יציאה לרכב ומדרגות חירום. ב. אם יוכשרו שירותים- קיימת חובת שילוט זיהוי הכוונה. ג. להוסיף בכניסה לחניון סמל נגישות בינ"ל+ שילוט שהחניון נגיש לבעלי מוגבלויות וקיימים הסדרי תשלום מוגשים. ד. להתקין שילוט על גבי מכוונת תשלום. ה. מהכניסה לחניון נדרש שילוט המכוון למקום חנייה נגיש. ו. להציב שילוט ברור המפנה מהחניות אל המעלית. ז. להסיר שילוט מחניות נגישות בלתי תקניות	אין שילוט הכוונה לכיוון חניות נגישות – נדרש לתקן: א. יש להתקין שילוט הכוונה לחניות נגישות שייראה היטב מהכניסות לחניון. ב. להתקין שילוט הכוונה בחניון לעבר כניסה נגישה ללובי. השילוט ייראה היטב מהכניסות הלא נגישות לגרעיני המדרגות.
הערכת עלות תיקון ליקויים	אין התייחסות לנושא.	א. בית אחיזה: 13,500 ש"ח. ב. סימון חניות נכים: 27,000 ש"ח. ג. שילוט הכוונה לחניות נגישות: 260 ש"ח. ד. שילוט הכוונה לכניסות נגישות: 390 ש"ח. ה. שילוט לסימון קומות: 260 ש"ח. ו. השלמת מאחזי יד במשתנה: 500 ש"ח. ז. השלמת מאחזי יד מתקפל: 600 ש"ח. ח. שונות ובצ"מ: 6,377 ש"ח. סה"כ: 48,887 ש"ח

3. חניון שער שכם

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-22.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
מספר חניות	כ-72 מקומות חנייה	83 מקומות חנייה
מספר חניות נגישות לפי תקנות הנגישות	א. יש להקצות 3 חניות – 2 לרכב רגיל ו-1 רכב גבוה; ב. לתקן מידות חניות: לרכב גבוה: - גודל חנייה נדרש- בניצב לכיוון התנועה 460 ס"מ רוחב ו-600 ס"מ עומק לפי שרטוט מצורף - אם נדרשת עליה למדרכה יש להוסיף רמפה משופעת לפי שרטוט מצורף. - המלצה למיקום חניות- חלק מרוחק של החניון- לפי תמונה מצורפת. לרכב רגיל: - גודל חנייה נדרש- בניצב לכיוון התנועה 350 ס"מ רוחב ו-500 ס"מ עומק. - אם חולקים מעבר משותף- 630 ס"מ רוחב כולל מעבר 130 ס"מ לפי שרטוט. - המלצה למיקום חניות- מול הכניסה לחניון- לפי תמונה מצורפת.	א. נדרש להקצות 4 חניות נגישות – 2 לרכב רגיל ו-2 לרכב גבוה. ב. מידות החניות הנגישות המסומנות תקינות ג. להציב מחסום המונע חניית רכב רגיל בחניות נגישות. ד. להוסיף חנייה נגישה אחת לרכב גבוה במקביל או בניצב לכיוון הנסיעה- לפי שרטוט.
סימון חניות	א. סימון בצבע ניגודי; סימון סמל נגישות בינ"ל בגודל 60 ס"מ לפחות באופן שייראה בבירור מרכב המתקרב למקום חנייה הנגיש; ב. אזור המיועד למעבר בין חניות נגישות יסומן בפסים אלכסוניים בצבע לבן.	קיים סימון חניות.
עליה למדרכה ומעבר נגיש	עלייה קיימת לכיוון המדרכה ורמפה ציבורית לא תקינה – לפי תמונה מצורפת. להסדיר עלייה למדרכה ברוחב מינימאלי של 110 ס"מ ובשיפוע מקסימלי של 10%	הנמכת מדרכה קיימת אינה תקינה. יש לבצע הנמכה לפי שרטוט מצורף

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-22.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
מכשולים בדרך	אין התייחסות לנושא	ברחבי החניון קיימים מכשולים-קוביות אבן שאינן תקניות. יש להחליף בעמודים תקניים בגובה 55 ס"מ, קוטר 15 ס"מ ובראשם סימון אזהרה ברוחב 10 ס"מ. העמודים יוצבו במרחק 110 ס"מ לפחות זה מזה.
עמדת שומר	אין התייחסות לנושא	להתקין מכשיר עזר לשמיעה מסוג לולאת השראה.
שילוט	הצבת שילוט של חנייה נגישה סמוך למקומות החנייה; להסיר שילוט מחניות נגישות לא תקניות	להתקין שילוט לעבר חניות נגישות שייראה היטב מהכניסה לחניון.
תשלום ומכונות אוטומטיות	מכונת תשלום לא נגישה – יש להציב מכונת תשלום נגישה. א. כפתורי הפעלה ופתחי מטבעות/שטרות בגובה מקסימלי של 140 ס"מ. ב. להתקין סמל נגישות בינ"ל על המכונה. ג. לוודא אפשרות תשלום באשראי ביציאה מהחניון. ד. לקבוע בנוהל ששומר החניון יסיע למתקשים בתפעול מכונות התשלום, זאת בנוסף לאופציה קיימת של קריאה למוקדן.	א. אין הסדר פטור לנושאי תו נכה- יש לבדוק עם היועמ"ש פטור מתשלום לבעלי תג נכה פטור מתשלום לפי חוק חנייה לנכים. ב. קיימות 2 מכונות תשלום – קיימים ליקויים: • אין עליית מדרכה תקנית- • גובה לחצן עליון של השמע 152 ס"מ, גובה פתח הכנסת מטבעות 154 ס"מ. יש לבדוק קיום וזמינות של מכונות תשלום לפי התקנות ות"י רלוונטי. • יש להתקין על כל המכונות, כולל ביציאה מהחניון, שלט עם מספר טלפון נייד אליו אדם עם מוגבלות שמיעה יכול לשלוח מסרון. המענה יינתן ברמת זמינות זהה לאינטרקום. • לפלס את הרחבה לפני מכונות התשלום בשטח של 170 ס"מ*130 ס"מ לפחות. • הנמכת מדרכה קיימת אינה תקנית. יש לבצע הנמכה לפי שרטוט מצורף.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-22.6.2020; בדיקה חוזרת ב-13.9.2020	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
הכשרת עובדים	פורטו 8 סעיפים לרבות הכשרת עובדים, קביעת נהלים למתן עזרה לאנשים עם מוגבלות, העברת מידע בדפוס/סרטונים לפחות פעם בשנה, זמינות של עובדים שעברו הכשרות הנ"ל	אין התייחסות לנושא
הערכת עלות תיקון ליקויים	אין התייחסות לנושא.	א. סימון חניות נכים: 2,200 ש"ח. ב. מיכשור עזר לשמיעה: 400 ש"ח. ג. פילוס רחבה: 12,000 ש"ח. ד. הנמכת מדרכה: 4,500 ש"ח. ה. עמוד מחסום תקני: 22,100 ש"ח. ו. שילוט הכוונה לחניות נגישות: 65 ש"ח. ז. שונות ובצ"מ: 6,190 ש"ח. סה"כ: 47,455 ש"ח.

ב. חניון עירוני בהפעלת העירייה - חניון עין כרם

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-14.11.2017; בדיקה חוזרת ²⁰ ב-3.1.2019	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
מספר חניות	לפי מייל מאבנר רוזנר מ-20.10.2022 – קיימים 65 חניות. לפי מפרט מכרז פומבי 71/2018 לאחזקת חניון עין כרם – קיימות 72 חניות, מהן 5 נגישות במפלס עליון על הכביש.	כ-170 חניות ²¹

20 אישור מורשית נגישות עירונית (ט"א) לחידוש רישיון העסק, לאור מכתב מ-30.12.2018 ממורשית נגישות עירונית (ר"א) על ביצוע השלמות הנגישות- "לאחר סיום במקום וקבלת התמונות הדרושות הריני לאשר כי השלמות הנגישות בוצעו בהתאם לסקר נגישות, למעט מעלית והנגשת המרחב הציבורי (מדרגות פיתוח, חניות נגישות וכדומה) הנמצא באחריות אגף שפ"ע בוצעו כל התאמות הנגישות".

21 ב-8.11.2022 הביקורת פנתה למורשה נגישות מחברת 'מהלב' לבדוק מה הבסיס לקביעת מספר החניות בחניון ולמיקומן. ב-9.11.2022 שרון מחברת 'מהלב' מסרה כי בוצעה ספירת מקומות חנייה ב-2 קומות החניון התת קרקעי וכן במגרש פתוח מדרום לחניון המקורה.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-14.11.2017; בדיקה חוזרת ²⁰ ב-3.1.2019	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
מספר חניות נגישות לפי תקנות הנגישות ²²	א. לפי מסמך מ-14.11.2017: - מצוין שיש להסב חנייה אחת ברח' המעיין לרכב גבוה במידות 450/600 ס"מ +מעבר. - אין התייחסות למספר חניות נגישות קיימות ו/או נדרשות לפי התקנות. ב. במסמך מ-30.12.2018: אין בכלל התייחסות להשלמת ביצוע הנגשת חניות ו/או מספר חניות נגישות מחויבות לאור מספר מקומות חנייה בחניון ו/או מיקומן לאור היעדר מעלית בחניון.	נדרש להקצות 6 חניות נגישות – 4 לרכב רגיל ו-2 לרכב גבוה. א. מצב נוכחי – באזור העילי קיימים רק 3 חניות נגישות²³. ב. מידות חניות קיימות קטנות מהקבוע בתקנות. כל החניות יסומנו לפי מידות בתשריט המצורף. ג. יש לסמן את כל החניות הנגישות בחניון העילי – אין דרך נגישה לחניון התת קרקעי. ד. חניות נגישות יסומנו על משטח מפולס, שיפוע מקסימלי 2%.
מעבר חצייה	א. הסדרה לאורך הנמכת מדרכה במקום המשמש לחציית כביש סימן אזהרה בניגוד חזותי ומישושי לפני משטחים סמוכים לו. ב. הסדרת סימן מאתר סמוך למעבר חצייה.	אין התייחסות לנושא.
מדרגות פיתוח מרחוב עין כרם לכיוון הכניסה לחניון	א. הסדרת משטח אזהרה בראש כל מהלך מדרגות בניגוד מישושי וחזותי לסביבתם. ב. הסדרת סימן אזהרה לאורך כל קצה שלח, סימון בר קיימה בניגוד חזותי. ג. הסדרת בית אחיזה משני צידי המדרגות בגובה 90-95 ס"מ מהרצפה. ד. בתי אחיזה קיימים ומוצעים יהיו בניגוד חזותי לסביבתם.	א. במהלך מדרגות חיצוני (אל הרחוב) – בצד אחד קיים תקין. ב. בצד פנימי קיים מעקה בגובה 103 ס"מ ללא בית אחיזה. - יש להתקין בית אחיזה רציף שיאפשר גריפה לכל אורכו. - גובה 90-95 ס"מ מקצה שלח ובקוטר 4-3 ס"מ, ומרווח פנוי עד לקיר של 4 ס"מ.

22 אותר מסמך מיועץ נגישות עבור עיריית ירושלים מ-9.9.2002 למנהלת אגף רישוי, לפיו יש להקצות 6 חניות נגישות-2 לרכב גבוה ו-4 לרכב רגיל, כולן במפרץ החנייה ברח' עין כרם. בנוסף צוין כי נדרשת התקנת שירותים נגשים.

23 לפי התמונות בדוח יש סבירות שההתייחסות היא לשטח ההרחבה הפתוח מדרום לחניון – החלק שנפתח לשימוש הציבור בשנת 2019 – ראו כתבה מ-3.7.2019.

נושא	חו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-14.11.2017; בדיקה חוזרת ²⁰ ב-3.1.2019	חו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021
חדרי מדרגות	א. הסדרת משטח אזהרה מישושי בכל מפלסי כניסה/כניסה למהלכי המדרגות ובמשטחי ביניים שעומקם גבוה מ-200 ס"מ. ב. חידוש סימני אזהרה באורך כל קצה שלח, בפסים ברי קיימה בניגוד חזותי לסביבתם. ג. בתי אחיזה קיימים יהיו בניגוד חזותי לסביבתם.	א. קיימים 2 גרעיני חדרי מדרגות זהים ומהלך מדרכות חיצוני לרחוב. - קיימים סימוני אזהרה כנדרש. - יש לחדש סימוני אזהרה בלויים ודהויים בקצות שלחים. - פס יהיה בצבע צהוב לצורך ניגוד חזותי. ב. מהלכי מדרגות פנימיים – בתי אחיזה: - בית אחיזה קיים ממוקם על קיר חיצוני אינו רציף. - יש להוסיף בית אחיזה רציף בצד פנימי לכול אורך המדרגות לפי שרטוט מצורף.
עצם בדרך נגישה שצמוד לפני הדרך	א. עמודי מחסום – תיקון וקיבוע חלק עליון, הוספת ניגוד חזותי, הסרת עמודים מחסום סמוך לחניות נגישות. ב. אדנית בסמוך לכניסה לחדר מדרגות- צביעת עמודים ומעקות בטיחות	אין התייחסות לנושא.
דלתות ומשקופים	א. צביעת דלתות ומשקופים בצבע מנוגד לסביבתם. ב. הסדרת מגיף דלת – יהיה עם מנגנון השהייה מכוון ל-5 שנות לפחות.	אין התייחסות לנושא.
הפרש גובה ומעלית	לפי סיכום 2017 נעשתה פנייה לנציבות לשוויון אנשים עם מוגבלות לאשר פטור מהתקנת מעלית וב-1.9.2016 נדחתה הבקשה. נדרשת התקנת מעלית במבנה.	אין בחניון התת קרקעי מעלית או אמצעי להתגברות על הפרש הגובה.
שילוט	א. הסדרת שילוט הכוונה לחניות נגישות ברחוב עין כרם. ב. להוסיף את השילוט לגבי חניות נגישות גם לשילוט בכניסה לרחוב סמוך לשילוט המכווין אל החניון עצמו. ג. הסדרת שילוט הכוונה לחדרי מדרגות ומעלית	א. התקנת שילוט לחניות נגישות שייראה היטב מהכניסה לחניון. ב. יש להתקין בכניסה לחניון שלט הכוונה לחניון העילי הנגיש הממוקם מימין.

חוו"ד מטעם המחלקת לנגישות: בדיקה במרץ 2021	חוו"ד נגישות במסגרת רישוי עסקים: בדיקה ב-14.11.2017; בדיקה חוזרת ²⁰ ב-3.1.2019	נושא
א. בית אחיזה: 31,500 ש"ח. ב. סימון חניות נכים: 10,800 ש"ח. ג. שילוט הכוונה: 130 ש"ח. ד. שונות ובצ"מ: 6,365 ש"ח. סה"כ: 48,795 ש"ח.	אין התייחסות לנושא.	הערכת עלות תיקון ליקויים

נספח 2

קולות קוראים להקמת עמדות טעינה לכלי רכב חשמליים מטעם משרד האנרגיה

מספר הליך ופרטים	114/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	116/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	99/2021 תאריך פרסום פברואר 2022	104/2021 תאריך פרסום ספטמבר 2022
נושא ההליך	הקמת עמדות טעינה איטיות (AC) בשטחים ציבוריים	הקמת עמדות טעינה מהירות (DC)	הקמת עמדות טעינה איטיות (AC) בשטחים ציבוריים	הקמת עמדות טעינה מהירות ואולטרה מהירות (DC)
סוג עמדות טעינה	עמדת טעינה כוללת שקע טעינה יחיד ('עמדה בודדת') או שני שקעי טעינה ('עמדה כפולה').	עמדה 'אולטרה מהירה' בהספק מעל 150 ק"ו ומעלה. עמדה 'מהירה' בהספק של 50 ק"ו ועד 150 ק"ו.	הקמת מינימום 5 עמדות טעינה ברשות מקומית ב-'חניון' רחוב' או ב-'חניון' כהגדרת בקול קורא ²⁴ . עמדת טעינה תספק לפחות 2 נקודות טעינה, כל נקודה לרכב בודד.	עמדה 'אולטרה מהירה' בהספק מעל 150 ק"ו ומעלה. עמדה 'מהירה' בהספק של 50 ק"ו ועד 150 ק"ו.
גופים הרשאים להגיש בקשה	רשות מקומית וכן תאגיד עירוני ²⁵ .	רשות מקומית או תאגיד עירוני, חברות פרטיות, ציבוריות ותאגידים סטטוטוריים.	רשות מקומית וכן תאגיד עירוני בלבד.	איגוד ערים, רשות מקומית או תאגיד עירוני, תאגיד, עוסק מורשה.

24 "חניון" – שטח המיועד לחניית כלי תחבורה, העומד בכל הקריטריונים האלה: 1. פתוח לשימוש כלל הציבור; 2. מכיל לפחות 25 מקומות חנייה; 3. פועל לפחות בימים א-ה בין השעות 10:00 ועד 21:00; 4. בשליטת הרשות או גוף בבעלות מלאה של הרשות (לרבות בעלות או חכירה); 5. היה והחנייה האמורה היא בתשלום, התשלום אך ורק עבור שעת חנייה; 6. חנייה לא תהיה מותנית ברכישת מנוי או ברכישת שירותים אחרים, למעט חניוני חנה וסע; 7. חנייה בה תותקן עמדה, תשמש רק לצורך טעינת רכבים חשמליים בפועל-בכל שעות פעילות החניון.

"חניית רחוב" – שטח המיועד לחניית כלי רכב, העומד בכל הקריטריונים האלה: 1. שטח על שפת כביש או מדרכה, ושלציבור יש זכות להשתמש בו כמקום חנייה; 2. שטח בו רשות תמרוק מקומית קבעה כי ניתן להעמיד רכב לטעינת כלי רכב חשמליים בלבד; 3. שטח שאינו "חניון" כהגדרתו לעיל.

25 תאגיד עירוני - חברות כלכליות בבעלות מלאה של רשויות מקומיות.

מספר הליך ופרטים	114/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	116/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	99/2021 תאריך פרסום פברואר 2022	104/2021 תאריך פרסום ספטמבר 2022
סה"כ תמיכה לרשות / לבקשה	סה"כ היקף תמיכה בקול קורא: 10 מיליון ש"ח. סכום מירבי לרשות אחת: מיליון ש"ח.	סה"כ היקף תמיכה בקול קורא: 13.8 מיליון ש"ח. סכום מירבי לרשות מקומית או תאגיד עירוני: 500,000 ש"ח.	סה"כ היקף תמיכה בקול קורא: 8 מיליון ש"ח. סכום מירבי לבקשה: 500,000 ש"ח.	סה"כ היקף תמיכה בקול קורא: 20 מיליון ש"ח, בחלוקה למחוזות ואתרי הקמה- בין עירוני/עירוני. מחוז ירושלים: 2 מיליון ש"ח, לפי אתרים: בין עירוני: 1,400,000 ש"ח. עירוני: 600,000 ש"ח. מענק לזוכה יחיד במחוז יהיה עד למחצית המענק המרבי למחוז הרלוונטי.
מיקומים אפשריים להקמת עמדות טעינה	חניון של הרשות – בין אם מדובר בשטח פתוח או סגור, בתשלום או שלא. ברחוב – על שפת כביש/ מדרכה בשטח ציבורי של הרשות, בתשלום או שלא, ושאינו עונה על הגדרת עמדה בחניון.	מציע יציג אתרים ציבוריים בשטח הרשות בהם מבוקש להקים עמדות וסיבות להקמתן באתר זה (קרבה לאזורים מרכזיים או לצירים ראשיים, פוטנציאל חיבור לרשת החשמל, קהל יעד, נתונים לתמיכה בהסבר, וכו')	ב-'חניון' או ב-'חניית רחוב' כהגדרתם בקול קורא.	אתר 'בין עירוני' או 'עירוני' כפי הגדרתם בקול הקורא.

מספר הליך ופרטים	114/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	116/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	99/2021 תאריך פרסום פברואר 2022	104/2021 תאריך פרסום ספטמבר 2022
גובה מענק מקסימאלי לעמדה	לפי סוג עמדה מוצעת (בודדת/ כפולה) ומיקום הרשות המקומית באשכול המדרג חברתי-כלכלי של הלמ"ס משנת 2013. רשות באשכול 5-1 זכאית למענק של עד 11,250 ש"ח לעמדה בודדת ועד 22,500 ש"ח לעמדה כפולה (כולל מע"מ), כשגובה התמיכה לא יעלה על 75% מעלות הקמת עמדה.	לעמדה אולטרה מהירה עד 262,000 ש"ח (כולל מע"מ), ולא יותר מ-75% מעלות הקמת העמדה. לעמדה מהירה עד 112,000 ש"ח (כולל מע"מ), ולא יותר מ-75% מעלות הקמת העמדה.	הנמוך מבין אלה: עד 5,000 ש"ח כולל מע"מ לנקודת טעינה, או עד 75% מעלות ההקמה של נקודת טעינה, לפי חשבוניות שיוגשו כולל מע"מ.	הנמוך מבין אלה: לעמדה מהירה – עד 60,000 (כולל מע"מ) או עד 50% מעלות הקמת עמדה לפי חשבוניות שיוגשו כולל מע"מ. לעמדה אולטרה מהירה – עד 100,000 (כולל מע"מ) או עד 50% מעלות הקמת עמדה לפי חשבוניות שיוגשו כולל מע"מ.
מענה עדך לקול קורא	הקמת 100 שקעי טעינה. גובה מענק לשקע: 10,000 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כולל של ההצעה: 847,700.85 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 2 עמדות טעינה: מהירה: 95,726.50 ש"ח, בתוספת מע"מ. אולטרה מהירה: 223,931.62 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כולל של ההצעה: 319,658.12 ש"ח, בתוספת מע"מ.	הקמת 138 שקעי טעינה. גובה מענק לשקע: 3,650 ש"ח, בתוספת מע"מ. סך כולל של ההצעה: 503,700 ש"ח בתוספת מע"מ. טרם ניתנה החלטת משרד האנרגיה לגבי מספר סופי של עמדות וסכום כולל של המענק.	הקמת 2 עמדות אולטרה מהירות: 94,990 ש"ח כולל מע"מ לכל עמדה. סך כולל של ההצעה: 189,980 ש"ח כולל מע"מ.
הודעה על זכייה	11.6.2019	7.8.2019	21.7.2022	טרם נקבע
חתימה על הסכם	5.8.2019	20.8.2019	טרם נחתם	טרם נחתם

מספר הליך ופרטים	114/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	116/2018 תאריך פרסום נובמבר 2018	99/2021 תאריך פרסום פברואר 2022	104/2021 תאריך פרסום ספטמבר 2022
אבני דרך להקמת עמדות הטעינה	חתימה על הסכם עם המשרד – עד חודשיים מהודעה על זכייה. הקמת כל עמדות הטעינה – תוך 18 חודשים מחתימה על הסכם. הפעלת העמדות ל-5 שנים.	חתימה על הסכם עם המשרד – עד חודשיים. מהודעה על זכייה. הצגת אסמכתה על פנייה לחברת החשמל לפתיחת בקשה לחיבור חשמל חדש/הגדלת חיבור קיים – תוך חודשיים מחתימה על הסכם. הצגת אסמכתה על רכישת העמדות – תוך 9 חודשים מחתימה על הסכם. הקמת העמדות תוך 12 חודשים עד ל-31.8.2020. הפעלת העמדות ל-5 שנים מסיום ההקמה. תקופת ההפעלה תחל לאחר אישור המשרד כי ההקמה בוצעה לשביעות רצונו.	השלמת הפרוייקטים בתוך 24 חודשים מיום חתימת הסכם עם המשרד. ככל שלא תושלם הקמת העמדות תוך 24 חודשים יופחת שיעור המענק כלהלן: 24 עד 30 חודשים – 90%. 30 עד 36 חודשים – 80%. מעל 36 חודשים – 0%.	השלמת הפרוייקטים בתוך 24 חודשים מיום חתימת הסכם עם המשרד. ככל שלא תושלם הקמת העמדות תוך 24 חודשים יופחת שיעור המענק כלהלן: 24 עד 30 חודשים – 90%. 30 עד 36 חודשים – 80%. מעל 36 חודשים – 0%.
אופן תשלום המענק	25% - לאחר חתימה על הסכם עם המשרד. 75% - לאחר הגשת דוח סופי על הפעלת כלל העמדות. תשלום שני יבוצע לאחר אישור המשרד כי העבודה בוצעה לשביעות רצונו.	25% - לאחר רכישת עמדות הטעינה. 50% - לאחר הפעלת העמדות. 25% - לאורך תקופת ההפעלה - 5% בתום כל שנה.	75% - לאחר הגשת עמדות הטעינה. 15% - בתום 3 שנים ממועד הקמת העמדה, בכפוף להצהרה ובדיקה כי העמדה תקינה ופעילה. 10% - בתום 5 שנים ממועד הקמת העמדה, בכפוף להצהרה ובדיקה כי העמדה תקינה ופעילה.	75% - לאחר הגשת עמדות הטעינה. 15% - בתום 3 שנים ממועד הקמת העמדה, בכפוף להצהרה ובדיקה כי העמדה תקינה ופעילה. 10% - בתום 5 שנים ממועד הקמת העמדה, בכפוף להצהרה ובדיקה כי העמדה תקינה ופעילה.

* הצעת עדן למיקום עמדות טעינה אולטרה מהירות בקול קורא 104/2021: א. שכונת הר נוף- רח' הרב שאולון 80, לכיוון יציאה לכביש 16; ב. שכונת גילה-רח' שלמה דוגה, 50 מטר לפני צומת רוממין לכיוון היציאה אל כביש המינהרות.

נספח 3

אתרי הקמת עמדות טעינה חשמלית בירושלים

סד'	מיקום	סוג עמדה ²⁶	כתובת	שם אתר	מספר עמדות	מספר שקעים	סטטוס
1.	מרחב	אולטרה מהירה	דוד איילון-מרכז הטניס	מתחם ארנה	1	1	הופעל
2.	מרחב	מהירה	רוטשילד	בימ"ש עליון	1	1	הופעל
3.	מרחב	איטית	חזקיהו המלך	קטמון ישנה	2	4	הופעל
4.	מרחב	איטית	כיכר ויצ"ו	בית הכרם	1	2	הופעל
5.	מרחב	איטית	מאיר גרשון	פסגת זאב	2	4	הופעל
6.	מרחב	איטית	גולדה מאיר 5	מתנ"ס רמות	2	4	הופעל
7.	מרחב	איטית	מלון עץ הזית-סט. ג'ורג'	מרכז עיר מזרח	1	2	הופעל
8.	מרחב	איטית	הר נוף	הר נוף	2	4	הופעל
9.	חניונים	איטית	כיכר ספרא	מרכז העיר	12	24	הופעל
10.	חניונים	איטית	מנורה	נחלאות	12	24	הופעל
			סה"כ הופעל		36	70	
11.	מרחב	איטית	שד' הרצל-החלוץ	בית הכרם	2	4	ממתין לחיבור
12.	מרחב	איטית	יהושע יבין	נאות	2	4	ממתין לחיבור
13.	מרחב	איטית	רבקה 21	בקעה	2	4	ממתין לחיבור
14.	מרחב	איטית	רחל אימנו 14	קטמון ישנה	2	4	ממתין לחיבור
15.	מרחב	איטית	מתנ"ס	גבעה צרפתית	2	4	ממתין לחיבור
16.	מרחב	איטית	מתחם התחנה	גאולים-בקעה	3	6	ממתין לחיבור
17.	מרחב	איטית	ארמון הנציב-אלקחי	תלפיות מזרח	2	4	ממתין לחיבור
			סה"כ ממתין לחיבור		15	30	
			סה"כ עמדות טעינה ושקעי טעינה		51	100	

נספח 4

**פירוט חניונים שבהם הותקנו מערכות בקרת מצאי
חנייה ומספרי שלטי הכוונה רלוונטיים, לפי טבלאות
שליטה של מנת"י**

סד'	סימון במפה	שם חניון	כתובת	מספר חניות	מספר שלט מכווין לחניון	שם שלט מכווין לחניון
1.	א	כיכר ספרא	שבטי ישראל	800	1	חיל ההנדסה
					2	שבטי ישראל
					9	חטיבת ירושלים
					11	שד' בן מימון
					12	אגרון
					13	קרן היסוד
					14	דוד המלך
					16	ממילא
					17	שלמה המלך
					18	הצנחנים
					19	הנביאים - הרב קוק
					20	הנביאים - ברלב
					201	עירייה
2.	ב	הדוידקה	הנביאים 59	390	3	הנביאים- לב-רם
					4	אגריפס-שוק
					23	אגריפס-מרכז כלל
					25	שבטי ישראל
3.	ג	מרכז כלל	כי"ח 1	550	אין	אין
4.	ד	חלונות	אגריפס 40	300	אין	אין
5.	ה	עליאש	עליאש 8		4	אגריפס-שוק
					5	בצלאל
					7	המלך ג'ורג' - אבידע
					8	שמואל הנגיד
					24	יפו

סד'	סימון במפה	שם חניון	כתובת	מספר חניות	מספר שלט מכווין לחניון	שם שלט מכווין לחניון
6.	ו	כיכר רג'ואן	עליאש	325	אין	אין
7.		המשביר	מסילת ישרים	300	אין	אין
8.		שמאי	שמאי		102	שמאי
					103	שמאי
9.		מגדל ירושלים	מסילת ישרים	235	אין	אין
10.	ז	ירושלים של זהב	רבי עקיבא	300	אין	אין
11.	ח	מעלות	מעלות 1		אין	אין
12.	ט	אגרון	אגרון	75	אין	אין
13.	י	בית המהנדס	מעלות 6	364	אין	אין
14.	יא	ממילא	יצחק קריב	650	1	חיל ההנדסה
					2	שבטי ישראל
					9	חטיבת ירושלים
					12	אגרון
					14	דוד המלך
					20	הנביאים - ברלב
					26	ממילא
					28	מלונות
					29	העירייה
15.	יב	קרתא	יצחק קריב	800	אין	אין
16.	יג	השוק	כי"ח	385	אין	אין
17.	יד	קצין העיר	הלל	35	אין	אין
18.	טו	ארלדן	נביאים/אדלר	200	אין	אין

נספח 5

שילוט הכוונה אלקטרוני לחניונים – הודעת הרשות לרישוי עסקים לבעלי רישיון עסק להפעלת חניון

האגף לקידום עסקים Business promotion department

לכבוד: [Redacted]

מסירה ביד:

תאריך: 6 ספטמבר 2016
מספר רישיון 1009255

שלום רב,

הנדון: **תנאים (ם) נוספים לרישיון עסק**

בתוקף סמכותי לפי סעיף 7 (א) לחוק רישוי עסקים התשכ"ח – 1968, הנני מודיע(ם)

כי אני מוסיף לרישיון העסק, שלך(ם) מס' **1009255** שניתן ביום **13/5/16**

את התנאים (ם) הבאים של יחידת החניה.

העירייה מתקינה מערכות שילוט והכוונה לתנועים בזמן אמת (מתן מידע בזמן אמת על כמות מקומות חניה פנויים או תפוסה מלאה) וזאת לצורך הבטחת איכות הסביבה מניעת מפגעים ומטרדים, לפיכך מבקש רישיון העסק שהינו מפעיל החניון מחייב לאפשר לעירייה להתקין מערכות אילו בתוך החניון, על השבון העירוני, והוא מחויב , ככל שהדבר תלוי בו או במי מטעמו לשמור על תקינותם ולמנוע כל מגעה בהם.

אני רואה צורך להוסיף את התנאים (ם) הג"ל כי הדבר נחוץ לקידום המטרה להלן של מטרות הרישוי:
 הבטחת איכות הסביבה ומניעת מפגעים ומטרדים.

הנני קובע כי תוקפו (ם) של התנאים (ם) הג"ל הוא (הם) כחום 30 יום מתאריך הודעתי. כדי למנוע ביטול רישיון.

התנאים (ם) הג"ל שהוספו(ו) יהיה (ו) חלק בלתי נפרד מרישיון העסק הג"ל והתנאים שצורפו אליו, וזאת החל מהמועד שצוין לעיל, כאמור הנני להודיע(ם) עוד, כי אם אחת (ם) ראויה(ים) את עצמך(ם) נפגע מהוספת התנאים הג"ל לרישיון(ים), הנך/ם רשאי/ם לערער לבית המשפט לעניינים מנהליים שבכתרים שיפוט נמצא העסק בתום 60 יום, ובית המשפט רשאי לבטל או לשנות את התנאים (ם) אם לדעתו אינו חוקי או סביר, או לאשרר ביתניים התנאי תקף כל עוד לא בוטל או שונה או בוטל או שונה או הוחלה או עוכב ביצוע ע"י בית המשפט, כאמור.

בכבוד רב
 הרשות לרישוי עסקים של עיריית ירושלים
 בתוקף העברות סמכויות מאת ראש עיריית ירושלים

קבלתי בתאריך <u>07/09/16</u> שם המקבל _____ תפקיד המקבל עסק _____ חתימת המקבל _____	מספר ביום <u>07/09/16</u> שם המוסר /המפקח _____ תפקיד המוסר/ המפקח _____ חתימת המוסר _____
--	---

מידע חשוב - האגף לקידום עסקים
 מס' טלפון 9414109, 02-6296843, 02-6296844
 שעות הפעילות: 08:30-17:00 (ביום ראשון 08:30-14:00)
 כתובת: 9414109, 02-6296843, 02-6296844
 אתר: www.jerusalem.muni.il
 מייל: info@jerusalem.muni.il
 פקס: 02-6296843

דוח שנתי 2024

ניהול ותפעול חניונים עירוניים

אני מודה למבקרת העירייה על עריכת דוח ביקורת יסודי ומקיף בעניין ניהול ותפעול חניונים עירוניים. הדוח מקיף כמעט את כל ההיבטים הנוגעים לניהול החניונים העירוניים ולתפעול היום יומי שלהם.

בשל הגידול בהיקף כלי הרכב העולים מדי שנה על הכביש וכפועל יוצא מכך, גידול בנפח התנועה, עולה גם החשיבות של יצירת מקומות חנייה זמינים עבור תושבי העיר והבאים בשעריה. ניהול מערך החניונים העירוניים נועד לטייב את מערך התחבורה בעיר ובכך לשרת את צורכי תושבי העיר והבאים בשעריה.

לצד הצורך בהגדלת מספר החניות עבור הציבור, מטרה חשובה לכשעצמה, יש לזכור כי הפתרון לצפיפות התחבורתית הקיימת בעיר וביתר שאת במרכז העיר ובאזורי המסחר העמוסים, אינה בהגדלת מספר מקומות החנייה אלא בצמצום השימוש ברכב פרטי באמצעות יצירת תשתיות תחבורה מתאימות. בין אם מדובר בשיפור מתמיד ושדרוג התחבורה הציבורית לרבות הרכבת הקלה ובין אם מדובר בהפחתת העומס התחבורתי בתוך העיר באמצעות סלילת כבישי טבעת אשר מייתרים את הנסיעה בלב העיר. בהיבט זה, העיר ירושלים גאה להיות מובילה בתחום פיתוח התשתיות התחבורתיות. העירייה תמשיך, בסיוע מדינת ישראל, ליצור ולפתח תשתיות תחבורה, לרבות כבישים, רכבות קלות, אוטובוסים מהירים ושבילי אופניים, לצד קידום פעילותה ביצירת מקומות חנייה נוספים.

לצד ציון העבודה הענפה והמקצועית שמבוצעת על ידי העירייה ועל ידי התאגיד העירוני עדן בנושא, הביקורת הצביעה על מספר ליקויים. בכלל זה, נמצא כי נגרמת פגיעה באינטרסים הציבוריים והעירוניים בהקשר של החניונים העירוניים בשל אי קביעת מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי הרכב, היעדר גורם עירוני אחד שירכז ויתכלל את כל נושא החנייה בעיר לרבות פיקוח על עבודתה של חברת עדן ואי כינוסה של ועדת ההיגוי לחניונים העירוניים לפתרון בעיות במהלך תקופת ההתקשרות בין העירייה לבין עדן. עוד הצביעה הביקורת על מקרים שבהם הופעלו חניונים במשך תקופות ממושכות ללא רישיון או היתר בתוקף, על היעדר פיקוח, אכיפה ובקרה עירוניים מספקים וכן על ליקויים בתחום הנגישות בחניונים הציבוריים בעיר.

לפיכך, הביקורת כוללת מספר המלצות לטיפול שהמרכזיות שבהן נוגעות בעיקר לצורך בגיבוש מדיניות עירונית מאושרת לתכנון ולהקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר לכלל סוגי כלי הרכב והקמה מחדש של ועדת ההיגוי לנושא החניונים העירוניים. כמו כן, המליצה הביקורת לעירייה לוודא את קיומם של רישיונות עסק או היתרים בתוקף לכלל החניונים הרלוונטיים, לוודא קיום ויישום של מדיניות וכן של ביקורות של כלל פקחי הרישוי ולשקול ביצוע פיקוח ואכיפה בחניונים נוספים. בנוסף לכך, כללה הביקורת המלצות בדבר עריכת רשימה מעודכנת ומפורטת של כלל החניונים העירוניים ומצב הנגישות בהם ובחינת הרחבת תוכנית העבודה הרב-שנתית לביצוע התאמות נגישות במקומות ציבוריים, לרבות הקצאת משאבים מתאימים לצורך השלמת ביצוע התאמות הנגישות הנדרשות בחניונים הציבוריים שבאחריות העירייה.

שמחתי לקרוא את תגובת המבוקרים לפיה הם מתייחס בכובד ראש למרבית ההמלצות לרבות קביעת מדיניות עירונית לתכנון והקמת חניונים ומקומות חנייה בהסדר, קביעת גורם עירוני שירכז את הטיפול

בנושא לרבות מול חברת עדן, חיזוק מערכת התחזוקה בחניונים ועוד. על פי תגובת המבוקרים, חלק מן ההמלצות כבר יושמו בפועל וחלק ייכנסו לתוכניות העבודה בשנים הקרובות.

עיריית ירושלים בראשותי, תמשיך לעשות את כל הנדרש על מנת שתחום ניהול ותפעול החניונים העירוניים יפעל בצורה מיטבית, ותמשיך לשפר באופן מתמיד את איכות השירות הניתן לציבור בתחום זה.

אני מנחה את מנכ"ל העירייה לעקוב אחר יישום המלצות הביקורת על ידי הגורמים המקצועיים הנוגעים בדבר כפי שהודיעו למבקרת במסגרת תגובתם.

ועדה לענייני ביקורת – תמליל

מספר הועדה : 27

מקום ההתכנסות : אולם הנהלה 2

תאריך ישיבת הוועדה : כ"א בתמוז תשפ"ה (17.07.2025)

מזכיר הוועדה בדיון : צבי עבו

זמן התחלה : 11:07

זמן סיום : 12:20

התמליל נכתב ע"י חברת גולד וורק בע"מ ולא עבר בדיקה או הגהה ע"י גורם כל שהוא בעיריית ירושלים

עיריית ירושלים וחברת גולד וורק בע"מ עושים כל שביכולתם על מנת לייצר תמליל איכותי ובעל ערך. עם זאת מודגש כי קריאה בתמליל צריכה להיעשות באופן מושכל תוך הבנה שיתכנו טעויות ו/או השמטות מסיבות אובייקטיביות שונות.

גולד וורק תמלול והקלטה

גולד-וורק ת M ג ו R ים

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני מתכבד לפתוח את הדיון בוועדת הביקורת מספר 27 ניהול (ל.ב) חניונים עירוניים. אני זכינו עכשיו לחנוך לראשונה את אולם ההנהלה, ראשונים לקיים בו דיון ברוך השם זה זמן טוב לברך את העירייה, לברך אותנו, יהי רצון שבחדר הזה תתקדם ירושלים כעיר יהודית, כעיר בריאה, בירת העם היהודי לתפארת מדינת ישראל בצדק, ביעילות למען תקומת ישראל וארצו. לעניינינו, דוח הביקורת הזה הוא דוח מאוד מאוד מעניין, בעיקר בגלל ההקשר הכללי של השנים האחרונות של כל אירוע התחבורה בירושלים, כל אירוע החנייה בירושלים. בשנים האחרונות יש הרבה מאוד דיבור על המקום שיש או שאין לרכבים במרכזי הערים וממילא גם זה נוגע לסוגיית החניה. יש מקומות של ציפוף בירושלים, ערים נהיות מאוד מאוד דחוסות, התשתיות מתקשות לעמוד בזה, בטח ברמה השכונתית, לפעמים גם מעבר. האם נכון או לא נכון לעשות חניון במרכזי עיר זה שאלה שלא נידונה בדוח אבל ודאי משליכה על המדיניות של העירייה בהשקעת תקציבים. אני מניח שזה חלק מהדברים שיעלו כאן. מעבר לכל דיון זה ברור שכל עוד יש לנו חניונים הם צריכים לעבוד כדין צריכים לעבוד בצורה נגישה ונוחה ונעימה ובזה בעיקר מתמקד דוח הביקורת, הוא מאיר את הפינה הזאת. אז תודה רבה למבקרת, תודה רבה על הביקורת. המבקרת רוצה לומר משהו?

עופרה ברכה:

האמת שהיושב ראש אמר את הדברים שרציתי לומר אבל אני רק אוסיף, בגדול באמת המגה היא והמדיניות היא לנסות להטמיע בקרב הציבור שימוש יותר בתחבורה הציבורית. עם זאת, עדיין יש לנו לא מעט כלי רכב ועדיין יש לנו חניונים עירוניים שאנחנו צריכים לתפעל אותם כאמור בהתאם להוראות החוק. בשנים האחרונות עבר הניהול של החניונים לחברת "עדן", חברת, תאגיד עירוני בבעלות מלאה של העירייה, אבל החלק שהדוח מציג בין היתר זה באמת הקשר של העירייה עם חברת "עדן" שלעיתים הוא לוקה בחסר וממצאים בהקשר לחניונים באמת של נגישות וכאלה. אנחנו נבקש משרי בנימין שתציג את הדוח.

שרי בנימין:

שלום לכולם. את הרקע, אני אגיד ככה כמה מילים לגבי התחום. אז הקצאת מקומות חניה היא נועדה בין היתר לאפשר התנהלות תקינה, מסודרת גם בהיבטים של שירות לבאים בשערי העיר. לפי תקנות התכנון והבניה העירייה רשאית לייעד חניון כחניון ציבורי, אם יש בו מעל 40 מקומות שלא מוצמדים לאוכלוסיות מסוימות. העירייה גם רשאית גם להתקין לפי חוק עזר עירוני מקומות חניה בתשלום. לנושא הזה של ניהול, פיקוח ובקרה אחראים כמה גורמים, בהם אף לשירותי חניה, אגף תחבורה ופיקוח תשתיות, מבנה ציבור, ואגף מבנה ציבור וכלכלה אורבנית. (ל.ב) עירוני חברת "עדן" כמו שאמרתי אותה שקיבלה באחריותה הפעלת חניונים החל משנת 2018. קצת נתונים לגבי מקומות חניה בעיר, אז כמו שאפשר לראות יש 89,000+ מקומות חניה בעיר, 53 חניונים ציבוריים בבעלות ובאחזקה העירייה בהם יש 5,430 מקומות חניה. ההתפלגות בין סוגי החניונים מוצגת פה כאמור. הביקורת, מטרת הבדיקה של הביקורת הייתה לבדוק באמת את הנאותות של התפעול והפיקוח על החניונים הציבוריים בבעלות ובאחזקה של עיריית ירושלים וכל מי שמונה מטעמה.

הביקורת התמקדה בחניונים עירוניים וברכיבים שקשורים להם שנפרט בהמשך ויש גם התייחסות לחניונים לא עירוניים. נתחיל בממצא הראשון, של העדר מדיניות, עקרונות מנחים וכללי אכיפה. יש מדיניות עירונית, (ל.ב) מדיניות עירונית לאכיפה אבל אין מסמך מדיניות בתקופת הביקורת, לפחות במועד הביקורת, מסמך מדיניות עירונית ועקרונות מנחים לתכנון הקמת חניונים, מקומות חניה בהסדר לאנשים בין היתר התייחסות לאנשים עם מוגבלות ופתרונות חניה נוספים שכמו שאמרו בפתיחה, יש מצוקה כמו אני מניחה במקומות אחרים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בעצם את מבקשת פרוגרמה. אוקיי

שרי בנימין:

אפשר להגיד. צריכה להיות איזושהי מדיניות כוללת, כתובה, מסודרת, מנחה שמתייחסת לכל השחקנים, שמתייחסת לכל היבטי התפעול של החניונים שיפעילו אותם בצורה מיטבית ויעילה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מי מגיב לנקודה הזאת?

אבנר רוזנר:

בוא אני אגיב לגבי החניה. אנחנו כאגף החניה, עד 2018 כמו שאמרו המבקרים, אנחנו הפעלנו את המכרזים את החניונים הציבוריים, העירוניים. יש הבדל בין עירוני לציבורי. עירוני זה שייך לעירייה וציבורי זה לשירות הציבור. אז אנחנו היינו מפעילים את המכרזים, מאז שהייתה החלטה של הנהלת העירייה להעביר לזרוע הכלכלית של העירייה את הניהול וההפעלה למעשה כל החניונים עברו, אני מדבר על החניונים העירוניים, הם עברו להפעלה של "עדן" ואנחנו למעשה כבר יצאנו מהתמונה של המכרזים בקטע הזה. עכשיו, כל חניון חדש שנוסף, במידה ונוסף חניון ציבורי, זה עובר דרכנו דרך אישור ועדה למסירת עבודות ואז יש מסמך תפעולי שמצורף להסכם הכללי שכבר אושר מראש על ידי ועדת הכספים והמועצה. לגבי חניות מוסדרים אנחנו בדרך כלל מטפלים בחניות מוסדרים בכחול לבן, וזה אחרי שאנחנו למעשה אנחנו תחנה כדי בסוף, כלומר התושבים פונים, אנחנו מפנים אותם כמובן כי אנחנו לא יכולים לעבוד מול התושב הבודד, למנהל הקהילתי או למנהל הרובע כדי שיבחנו את זה, יעשו שיתוף ציבור מה שנקרא ומהשיתוף ציבור אם יש החלטה ויש הצדקה הם מעבירים אלינו בקשה, המנהל הקהילתי או מנהל הרובע ואז אנחנו פועלים. יש לנו מתכנן חיצוני שמתכנן את החניה, מעבירים את זה לרשות תמרור והופכים את זה להסדר חניה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בעצם אתה מאוד מחזק את הביקורת שהיום אין בעירייה מי שבוחן במבט על את סבכי החנייה.

אבנר רוזנר:

אני רוצה להגיד ש...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

שניה, אתה מדבר בפרקטיקה. זאת אומרת אם מגיע משהו אנחנו מטפלים בו ככה, פעם טיפלנו אחרת, אין בעצם איזושהי מין תובנה שאומרת מה העירייה צריכה, מה אחוזי הנגישות, מה אחוזי הרכב החשמלי.

אבנר רוזנר:

נגישות אנחנו לא מטפלים יש מחלקת נגישות, אנחנו לא נוגעים בנושאי הנגישות. מה שאתה מתכוון זה עשר שנים קדימה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בסדר יכול להיות שבמסגרת חזון, במסגרת פרוגרמה, אתה בא ואומר אני רוצה להגדיר שמעכשיו חניונים יבנו עם אחוזי נגישות כאלה או אחרים. בסוף בסופו של דבר פרוגרמה בנויה על תקנים, בנויה על נתונים, בנויה על צרכים, היא לא משועבדת לתקנים. יש עניין של רכב חשמלי שאנחנו נראה בהמשך. זאת אומרת יש עוד הרבה מאוד צרכים של חניה, האם צריך חניה, האם אנחנו בעד להפוך את מגרשי החניה לאולמות רב תכליתיים כי אין צורך בחניה, לוקח נקודת קיצון, או ההפך אני צריך עכשיו לקחת מקומות (ל.ב) ולבנות ולהשקיע כסף ואנרגיות בעוד ועוד חניונים, זאת נקודת הקיצון השניה. אין בעצם משהו שתכנן את זה כמבט על. זה מה שאני מבין.

אבנר רוזנר:

תראה נכון לעכשיו אנחנו...

עופרה ברכה:

האמת היא, סליחה שאני זה, בדיוק ההמלצה השניה, שאולי איתה אפשר להתחיל זה בדיוק העניין הזה שאין גורם אחד ש(ל.ב)

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה כתוב גם כאן

שרי בנימין:

כן זה באמת המלצה אבל

עופרה ברכה:

כן, אז אפשר להתייחס...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

כן הם באמת מאוד נוגעים

אבנר רוזנר:

אני חייב לציין. אנחנו למעשה גורם מה שנקרא, לא גורם שטח, גורם יותר מטה. אנחנו יותר מה שנקרא אחראים, אני למשל אחראי יותר על הנושא של אחוזים מהתקשרויות וכספים, פחות... היינו בהתחלה, ב-2018 כשהיינו במכרזים וזה היה לנו 8 עובדים, עכשיו אנחנו רק שני עובדים, אני והמזכירה שלי שאנחנו מתעסקים בזה. אין לנו מה שנקרא גורם שיעשה פיקוח בשטח או דברים כאלה, (ל.ב). אנחנו יותר מפעילים את אנשי השטח, את מנהלי הרובע, את בקרי השטח של הרובע, את ה...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בסדר גמור

דובר:

דווקא נראה לי מה שהם מדברים פה זה האמת לא שלך הבירוקרטי אלא באמת הראיית על

עופרה ברכה:

ראיית על זו גם סוג של בקרה על העבודה של "עדן", בסוף "עדן" היא זרוע ביצועית שצריכה גם איזושהי ראייה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

לכן ההמלצה היא באמת לערוך איזושהי פרוגרמה של צרכי חניה ולהגדיר את הרגולטור העירוני שבסופו של דבר יעמוד מול כולנו, מול "עדן", וגם אולי מול חניונים פרטיים ומול כל הצרכים של הרגולטור העירוני שיהיה המתכנן העירוני, שזה הגיוני לוי שזה יהיה באגף שלכם, אולי ראש האגף שלכם, או איך שבסופו של דבר איך שהמנכ"ל יחליט מבחינת הניגוד של העירייה, אבל צריך משהו שיהיה ראש קודקוד בסוגיה הזאת, זאת בעצם ההמלצה.

אבנר רוזנר:

כרגע כמו שאני ציינתי אנחנו בסך הכל שני אנשים ויש עוד (ל.ב)...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זאת לא טענה חלילה, זה ברור שזאת המציאות וצריך לנסות לראות איך מתקדמים ממנה.

ליאת שמחיוף:

אני רוצה שניה רק להתייחס לנקודה האחרונה, זה אומנם לא ממצא שמתייחס ל"עדן" אבל לגבי הסעיף שהיה כתוב לא גובשו פתרונות חניה נוספים, אז אנחנו כן נגיד וכמו שכולם מכירים, חיים נרגסי בטח מכיר מקרוב שאנחנו הבאנו לעיר, ראשונים לארץ בכלל קרוסלות חניה, שעל שני תאי חניה בין 14-16 רכבים תלוי בגודל של המכפיל, הבאנו גם לבחינה, זה כבר איזה 4 שנים, החניון המוטמן בעין כרם, זה כנראה לא יצא לפועל בגלל קשיים טכנולוגיים אבל אנחנו כן בראייה האסטרטגית של איך אנחנו, בהינתן עתודות הקרקע המאוד צפופות בעיר, איך אנחנו מנצלים את הקרקע ל, כמובן בכפוף לזה שרוצים שיהיו חניות באיזורים מסוימים, לכמה שיותר מקומות חניה באותו תא שטח.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אתם באמת כלי מאוד חזק, מאוד חשוב. אתם מכפיל כוח. בסופו של דבר אתם צריכים להיות זרוע של העירייה, העירייה צריכה שמישהו יפעיל את הזרוע הזאת.

ליאת שמחיוף:

נכון. אם שמת לב בהתחלה אנחנו מפעילים בסך הכל 8 חניונים בעיר.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

נכון אתם זרוע חשובה פשוט צריך להפעיל אותם נכון

ליאת שמחיוף:

זאת אומרת אנחנו בדרך להיות אחוזת החוף אבל אנחנו עדיין לא.

דובר:

כאילו אתה שואל מה יקרה לחניונים ב2040

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אנחנו גם לא יכולים את הפרוגרמה לתת למיקור חוץ. בסופו של דבר הם זרוע הביצועית. העירייה צריכה לקבל את ההחלטות של המדיניות.

אבנר רוזנר:

מה המקבילה של זה בחניה?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני רק אעיר הערה שהביקורת מדברת על חניוני לוי אוטובוסים שזה באמת צרה גדולה. בדיוק אתמול קיבלתי הודעה מחבר שאומר ברחוב שלו חונים סמי טריילרים. עכשיו זה תענוג קטן לחיות ליד סמי טריילר, אתה לא רואה שום דבר, אתה הולך הולך הולך באיזושהי מדרכה ועד שאתה יוצא

וזה בעיה עם הרכבים וכו וכו וצריך לחשוב על הכל. יכול להיות שסמי טריילרים צריך להגדיר אותם חניה בשיפולים של ירושלים, יכול להיות שאפשר לתת את זה בשכונות, אבל צריך משהו שייתן על זה מבט כי יש בעיה עם רכבים גדולים שחונים שלא בסטנדרט.

שרי בנימין:

ואכיפה כמובן

חיים נרגסי:

יש רשויות שעשו פשוט חניונים מחוץ לערים או בפאתים של הערים

עופרה ברכה:

יש על זה אבל איזשהו חוק בנושא הזה של הרכבים מהסוג הזה?

חיים נרגסי:

יש חוק שאסור לחנות. אבל אז אנחנו מתמודדים...

עופרה ברכה:

אבל איפה כן?

חיים נרגסי:

בדיוק, אנחנו מתמודדים עם משהו שגר ב(ל.ב) ויש לו אוטובוס. עכשיו הכי קל זה לאכוף, במירכאות הכי קל. בסדר? אבל אתה צריך גם לתת לו איזשהו פתרון. אפשר להגיד לו שמע אתה צריך לדאוג לזה וזה... באשדוד למשל הקימו חניון כזה שהוא יכול ללכת לחנות, לשים את האוטו שלו, לחזור בערב. אז אתה גם מוצא לו את הפתרון ואין בעיה ואם הוא לא...

עופרה ברכה:

ואז אתה יכול לאכוף

חיים נרגסי:

אפילו הוא משלם על זה כסף ואז אתה יכול לאכוף על ה(ל.ב), במירכאות, לדוגמא. אבל... אני מסכים. אנחנו מנסים למצוא את הפתרונות האלה אבל בינתיים אין פה פתרון כולל, במיוחד בעיר שלנו. גם במזרח העיר יש הרבה מכוניות וכלי רכב כבדים וכל מי שנוסע ברחוב עלר לכיוון ג'אבר מוכבר רואה רחוב, אתה לא רואה רחוב אתה רק רואה משאיות וזה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אותו דבר בהר הזיתים שאם תסתכל שם בלילה זה חניה של אוטובוסים וזה לא בהכרח המקום הנכון.

שרי בנימין:

אז אנחנו, זה כבר עלה לדיון הנושא של העדר גורם עירוני מתכלל זה בא לידי ביטוי בדיון בדקות האחרונות. ובין היתר מדברים על העדר גורם עירוני מתכלל והעדר אכיפה, בקרה מספקת על הפעולות של חברת "עדן" אז בממצאים עלה שוועדת היגוי משותפת שהייתה אמורה להתקיים, משותפת ל"עדן" ולעירייה, היא בניגוד להסכם המסגרת עם חברת "עדן" היא לא התכנס לצורך פתרון בעיות למעט פעם אחת בשנת 2019, רחוק רחוק אחורה. ביטוי לזה יש, למשל לא התקיים, דוגמא שהוזכרה בדוח, לא התקיים דיון בעניין העברת חניון ע"ח לניהול חברת "עדן" לשימושים נוספים שעושים בו, זה גם התפרסם למשל בסוכות וכו', הקמת סוכות וכל מיני שימושים אחרים מעבר לחניה. התפעול של החניונים על ידי חברת "עדן" לעתים...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

שניה רגע, לפני

דוברת:

איך אתה רוצה לנהל את זה?

שרי בנימין:

ממצא ודיון?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

כן, כן לפי... רשמתי לי כמה דברים לפי המצגות. בעצם אני ראיתי בתגובת המבוקרים שבאמת אתם כן מתכוונים להפעיל את הוועדת היגוי יותר.

ליאת שמחיוף:

אז אני אגיד רגע. קודם כל אנחנו בקשר שוטף ופגישות שוטפות עם אגף חניה איתן, רויטל בזמנו אם מדברים על 2019, עשינו אינספור ישיבות, לא קראנו להן בכותרת "ועדת היגוי" אבל כמובן שבמסגרת הישיבות האלה הובאו הצרכים, הוצגו מודלים כלכליים, אגף תקציבים היו גם חלק מהישיבות האלה, זאת אומרת התכנסו

דוברת:

את מדברת אחרי דוח הביקורת?

ליאת שמחיוף:

לא אני מדברת לפני, מ-2019 ועד לדוח הביקורת אמרנו את זה גם ל(ל.ב) בזמנו, היו אינספור ישיבות הרי כל החניונים שקיבלנו, ב-2019, 2018 התחלנו להפעיל את ספרה. בין 2018 להיום אנחנו מפעילים עוד 7 חניונים זה לא התקיים בלי ישיבות, כמובן שהתקיימו ישיבות. לא תחת הכותרת "ועדת היגוי" אבל התקשורת בינינו היא שוטפת, גם לגבי הבקרה אז אנחנו מגישים דוחות הכנסות, העירייה מקבלת את הרווחים, זה עובר בקרה של אגף תקציבים עובר בקרה של אבנר רוזנר, כל חניון שעובר אלינו זה אחרי אינספור דיונים לגבי מודל ההפעלה, מחירים, הנחות לירושלמים, חניות ערב לא חניות ערב, כמה מקצים, כן קרוסלות לא קרוסלות, מימון של ההקמה של החניונים, זאת אומרת יש דיונים (ל.ב) לכל חניון, לא תחת הכותרת "ועדת היגוי". בהתאם להמלצה כן זימנו גם ועדות היגוי וקראנו לזה גם ועדת היגוי, אבל זה שלא קראנו לזה ועדת היגוי לא אומר שזה לא התקיים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני חושב שלא הייתה מחלוקת גם לא הייתה ביקורת על זה שאתם לא עובדים ביחד, אני חושב שהרעיון בועדת היגוי הוא בדיוק הלקחת את המבט אחד למעלה, שזה קצת מתחבר לתחילת הביקורת וזה נקודה שחורזת את כל הביקורת. שלא רק עבודה שוטפת, זאת אומרת לא נכון לעבוד רק על כל נקודה ספציפית אלא מדי פעם לעצור, להסתכל, לראות איפה אנחנו עומדים, לקבל החלטות שהן קצת יותר אסטרטגיות ובעצם להיות מונחים על ידן אחר כך בעבודה השוטפת. את אומרת אבל שאתם כן עשיתם אחר כך ועדת היגוי?

ליאת שמחיוף:

כן כמובן

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש לכם איזשהו פרקטיקה של כל חודש חודשיים חצי שנה שנתיים?

ליאת שמחיוף:

כל רבעון אני חושבת

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

כל רבעון? בעצם קבעתם לזו קדימה וכו' מסודר

ליאת שמחיוף:

עם מנהל האגף וגורמים רלוונטיים בחברת "עדן" וכמובן שכל מה שמדבר על אסטרטגיה אז בדיונים של תוכניות עבודה, בדרך כלל בסביבות אוקטובר נובמבר, אנחנו כן מסתכלים על השנה קדימה ורואים איפה אם אני אקח דוגמא ממש מהימים האחרונים, פתחנו חניון ברחוב התנופה, זה כמובן

היה חלק מתוכנית העבודה בהינתן העבודות של הקו הכחול והפחתה של מקומות חניה במרחב הציבורי, זה בעצם המענה שנתנו וזה במסגרת דיונים של תוכניות עבודה או ישיבות שוטפות.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אפשר בבקשה לשלוח למבקרת עם העתק אלי את המועדים שהיו, שיהיו של ועדת ההיגוי לתקופה הקרובה עד מתי שקבעתם אותה? תודה רבה

שרי בנימין:

את יכולה להגיד משהו על חניון הע"ח? על הדיונים, זאת אומרת איך זה עבר אליכם, מה היו...

ליאת שמחיוף:

כן, חניון הע"ח הוא קודם כל בשונה מחניונים שאנחנו מנהלים, הוא חניון שמיועד לעובדי עירייה, אנחנו מפעילים אותו באמצעות מערכת שליטה מרחוק שמחוברת לבקרה פה בספרה. במקרה שיש צורך כמובן שולחים מישהו פיזי שיטפל בבעיות בחניון ככל שישנן אנחנו בהתאם להנחיה עד השעה 16 או 17 בהתאם לחוזה רק עובדי עירייה יכולים להיכנס, ולאחר מכן החניון פתוח לכלל הציבור. אנחנו מקבלים על זה...

דובר:

בתשלום

ליאת שמחיוף:

לא, לא בתשלום

חיים נרגסי:

בגלל שמדובר בצו חניה, התעסקתי בזה לפני 12 שנה, 13 שנה, שהוצאנו צו חניה אז כשאתה מוציא צו חניה הוא אמור גם ל (ל.ב.). זה לא בחינם. אבל אנחנו במקרה של צו חניה אמור להיות פתוח גם לציבור אז אמרנו שמ16 או 17 לא זוכר באיזה שעה זה יהיה פתוח לתושבי...

דובר:

משעה 16

חיים נרגסי:

משעה 16 זה אמור להיות פתוח

דובר:

אם אנחנו משלמים אנחנו לא חייבים לפתוח לציבור. אם אנחנו משלמים אנחנו בעצם שוכרים מהם... טוב לא משנה

דובר:

זה ההסכם עם (ל.ב.)

ליאת שמחיוף:

בגלל שזה לא חניון שאני גובה בו תשלום ויש בו עניין של תעריפים וכו' זה דווקא חניון שהוא, שאנחנו עובדים מול מנהלת הכיכר. יש חוזה שכל שנה מאריכים לנו וזהו.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

ולגבי הסיפור של השומר שם? של המאבטח?

דוברת:

זה בדיוק מה שאני אומרת לה

ליאת שמחיוף:

בעיקרון...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אין מה לעשות

דוברת:

אני אומרת לה אולי כדאי כבר לדבר על הליקוי הזה במקום לעבור

ליאת שמחיוף:

בעיקרון אנחנו סיכמנו עם העירייה על דמי הפחתה של 18,000 שקלים, במחיר הזה מן הסתם אף אחד לא יוכל להחזיק שם מאבטח, הסיכום היה בזמנו גם עם מאיר בן שטרית כמובן במסגרת טיעון והכל שאנחנו נחבר את זה, שילמנו את עלות החיבור לחניון ספרה, יש שם היום מצלמות, יש שם מערכת שליטה מרחוק ובמקרה שיש צורך אז שולחים נציג מחדר הבקרה שמאויש 24/6.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני ממליץ אז לתקן את ההתקשרות שלא יהיה איזושהו סעיף שהוא בעצם לא מתקיים.

ליאת שמחיוף:

קיבלנו את ההמלצה, דיברנו על זה האמת ואנחנו נתקן, נעשה תיקון הסכם.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מצוין. אם יש למישהו משהו להעיר תעירו, זה דיון.

ליאת שמחיוף:

אני מוחה על זה שרוצים עכשיו לקחת לנו ארנונה בחניון הזה. סתם...

דובר:

אנחנו משפים אותה, אף אחד לא חוסך פה לאף אחד שום דבר.

שרי בנימין:

לממצא הבא. נמצא שמתבצע בחלק, במקצת מהחניונים, תפעול החניונים על ידי חברת "עדן" לפני תום הליכי קבלת האישור של מועצת העירייה. אם מישהו רוצה להתייחס לזה ולהגיד משהו על הפעלה בפועל לפני שההליכים בעירייה... אפרופו אתם קוראים לזה בירוקרטיה אבל סדר צריך להיות. יש סדר פעולות.

ליאת שמחיוף:

קודם כל אני חושבת שמדובר על חניון עגרון ודווקא חיים נרגסי יכול להתייחס כי שם היה לכם את העניין עם המפעיל הקודם שרציתם להוציא אותו

חיים נרגסי:

הפוטא

ליאת שמחיוף:

הפוטא, כן, אני לא זוכרת את השם, שרציתם להפעיל וביקשתם מאיתנו שניכנס מידי ברגע שמוציאים אותו בצו בית משפט ובמקביל להסדרת ההסכם אז זה פשוט היה המקרה היחיד. אלא אם כן אם את רוצה לדייק אותי מממצאי הדוח... אבל זה פשוט היה מה שנקרא צו השעה, היה צריך לתפוס חזקה וחברת "עדן" נכנסה באופן מידי ברגע שקיבלנו את האישור של הלשכה המשפטית.

שרי בנימין:

אם יש איזה מקרה שקורה שאתם צריכים SOS להעביר לחברה... אז יש איזה מנגנון או יש איזה... אנחנו יודעים שאין מסמך מדיני...

ליאת שמחיוף:

אני בעד אם צריך לתפוס חזקה וצריך לעשות את זה באותו רגע

חיים נרגסי:

אני חושב שאם נקבע מנגנון זה יקרה הרבה פעמים. כלומר זה צריך לקרות חד פעמי שיש... בעלי חניונים הם לא אנשים בדרך כלל פשוטים, אני לא יודע מי מתעסק איתם אבל...

דובר:

זו דרך אגב הסיבה שלא אמרו "עדן", כי בדרך כלל כל הנושא של (ל.ב) שהיינו מפעילים מכרזים על ידי זכיינים ואז מה שקורה שלאורך זמן הם היו או מגישים הצעות מחיר שהיו כנראה בשביל לחדור, לשים דריסת רגל ואחר כך לא היו עומדים בזה ואז היינו נכנסים לבעיה. או למשל חברת "גן חניונים" שאפרופו חייבים להתייחס אליהם, שזה באמצע הדרך הם התחילו טוב ואז פתאום פשוט רגל ואז כאילו היינו צריכים להתנהל מולם משפטית.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז רק כדי לסגור את הפינה הזאתי אני אשמח אם נבדוק אם יש איזשהו תכתובת או איזשהו חוות דעת משפטית, אפילו במייל, אפילו כמה מילים כדי לפתור את ה...

ליאת שמחיוף:

זו ההתייחסות שלנו לדוח בוודאות. (ל.ב) אני על דיסק און קי העברתי

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בסדר אני לא... להעביר את זה למבקרת עם העתק אלי רק את ההתייחסות הנקודתית הזאת שפעלנו בניגוד לכללים הרגילים בשל צורך דחוף. כן. עוד נקודה שרציתי להעיר, במסגרת התגובות שלכם ראיתי שאתם לפעמים מקבלים כל מיני הנחיות סותרות. והכנתי כמה דוגמאות, שקיבלתם איזושהי הנחיה לעשות קרוסלה בהר ציון בנביאים ואחרי זה בסוף הקרוסלה הזאת לא אושרה, או קיבלתם הנחיה לנהל את חניון זיו ואז בסוף הודיעו לכם שהחניון הזה לא מנוהל. בעצם יש כאן מין, אנחנו מדברים בשתי שפות ואנחנו גורמים לנזקים כספים, בעצם מי אמור לעשות, להסתכל, אני חושב שזה אתם נכון? אגף חניה? אתם אלה שאמורים להסתכל מראש להבין מה אנחנו רוצים מה האסטרטגיה שלנו ולתת להם הנחיות מדויקות.

חיים נרגסי:

בדרך כלל כמו שאמרתי, הקטע של כביכול בירוקרטיה, אנחנו בדרך כלל כשמגיעים (ל.ב) סופית וזה הולך להיות מבוצע אז אנחנו פועלים. כל ההתייעצויות כמו שאתה דיברת על החניונים יצא לפועל או לא יצא לפועל זה עוד בישיבות מקדמיות גם אצל "עדן", גם אצל אגף תקציבים וגם זה לפני שזה נוחת אצלי.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז אני מחדד שוב את הצורך שיהיה כאן גורם מתכנן. בסדר? הוא ידע מראש שבשביל קרוסלה צריך אישור של ועדת תכנון ובניה או שיעשה פרה רולים, או שיוציא...

חיים נרגסי:

אגב כל הנושא של קרוסלות, עמדות טעינה, הכל זה לא מנוהל על ידי העירייה אלא על ידי "עדן".

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אין בעיה, אבל בסוף אם שולחים אותם לפרויקט ואז שמים להם רגל הם שמו הרבה כסף על תכנון, כל מיני בדיקות היתכנון שאנחנו בכלל לא רוצים את זה.

חיים נרגסי:

לא, בדרך כלל אנחנו רוצים את זה רק פשוט באמצע הדרך אחרי שמקבלים הסכמה פתאום חוזרים בהם המנהל הקהילתי או התושבים ואז זה נעצר, לא בגלל שהעירייה לא רוצה.

ליאת שמחיוף:

אני דווקא כן רוצה להתייחס כי זה שתי דוגמאות מצוינות. בשתי הדוגמאות שנתת גם חניון הר ציון, גם חניון הנביאים וגם חניון זיו מדובר על 3 חניונים שיש לנו לגביהם הסכמים חתומים שעברו את כל האישורים בוועדת הכספים, מועצה, וועדה למסירת עבודות, חניון זיו אנחנו הזזנו את הכביש כדי שתתאפשר גישה לחניון, מדובר על, לזיכרוני, כ-2 מיליון שקלים שהושקעו שם וברגע שהחניון היה מוכן ופשוט התושבים התנגדו, אחרי הכל, אחרי הסכם חתום וקיבלנו הנחיה לא להפעיל את זה אז מעולה שזה עולה כאן כי התחלנו עם התושבים, קיבלנו את כל ההסכמות, זאת אומרת אגף חניה מתכנן מול התושבים לא אנחנו, סיכמנו מודל כלכלי, אגף תקציבים דודו אמזלג בזמנו, אפיינו מערכות, התקנו מערכות התקנו (ל.ב) של משתמשים, המורים של בתי ספר, עובדים, ממש היה אפיון מלא מלא, ביצוע, תכנון, ביצוע ובסיום ביצוע זה פשוט ירד מסדר היום ואמרו לנו לא אתם לא מפעילים את זה.

עופרה ברכה:

ממי קיבלתם את ההנחיה?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מי אמר כן ומי אמר לא בעצם?

ליאת שמחיוף:

לא יש לנו הסכם חתום. יש לי הסכם חתום עם מחירים, עם הכל

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז מי אמר לכם לא? מי הפר את ההסכם?

ליאת שמחיוף:

לזיכרוני זה היה ענין של מחזיק מתחרט אבל אני יכולה לבדוק את זה. התושבים התנגדו והיה שם עניין של פשוט לא מפעילים את זה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מחזיק מתחרט

שרי בנימין:

אבל באיזה שלב התבצע שילוב תושבים בתהליך?

ליאת שמחיוף:

לפני ברור שלפני

שרי בנימין:

אמור להיות לפני. אז מי אחראי...

חיים נרגסי:

השיתוף ציבור נעשה על ידי המנהל הקהילתי, מנהל הרובע, ואנחנו מקבלים למעשה...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

עם כל הכבוד למנהל הקהילתי ויש הרבה כבוד, בסוף הוא לא זה שמחליט, הוא בסוף גורם מייעץ

חיים נרגסי:

לא, הוא עושה את השיתוף ציבור ומעביר לעירייה את העמדה של המנהל הקהילתי ואז...

שרי בנימין:

אבל באיזה שלב של התהליך? זה צריך להיות בהתחלה

חיים נרגסי:

באיזה שלב של התהליך מה?

שרי בנימין:

המנהל הקהילתי מעביר לעירייה אחרי שיתוף ציבור הוא מעביר את העמדה. אם הייתה התנגדות והם כבר יצאו לדרך והעירייה יצאה לדרך ובעצם הגענו כמעט לגמר

ליאת שמחיוף:

החניון מוכן

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז ההמלצה כאן היא שההליכים בעירייה צריכים להיות סדורים יותר גם מבחינת התכנון מראש וגם צריך להבין שבמסגרת הליך סדור אתה לא משנה את דעתך ברגע בגלל שמישהו התקשר למישהו. נגיד את זה בעדינות. כן.

עופרה ברכה:

זה בדיוק הסיפור של התכנון

שרי בנימין:

כן. הצורך להגדיר את סדר הפעולות

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

כן, בואו נמשיך

שרי בנימין:

הממצא הבא מתייחס לניקוי הרישוי עסקים בחניונים העירוניים, הממצא הראשון מתייחס לזה שכל החניונים העירוניים שהועברו לניהולה של חברת "עדן" במשך תקופות ארוכות בין חצי שנה לכמעט שנתיים, 23 חודשים, פעלו בלי שקיבלו רישיון עסק או היתר זמני. רק בעקבות בדיקת הביקורת אני מבינה שאני מבינה שבמרץ 23 הנושא הוסדר וגם נמצא שיש פיקוח חלקי שמאז מועד העברת החניונים לתפעול של חברת "עדן" מפקחי אגף הרישוי (ל.ב.) ערכו ביקורת רק באחד החניונים, בחניון ספרה במרץ 2019 והם מצאו, זה ממצא אחד, הממצא השני אומר שהם מצאו שהחניון מופעל ללא רישיון עסק, אז בזמנו, הם נתנו התראה וחרף ההתראה הבקשה לרישיון עסק הוגשה רק 9 חודשים לאחר בדיקת מפקחי רישוי העסקים. אז יש פה כמה ממצאים...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

לא כל החניונים ברישוי?

ליאת שמחיוף:

אז אני אגיד ככה, קודם כל מה שכתוב כאן רק בעקבות בדיקת הביקורת הוסדרו רישיונות, זה פשוט לא נכון. כי רישיונות היו כבר בשנת 2020, זה גם כתוב לכם בדוח. אה כן אנחנו נכנסנו למה שהיה תקופה פה בעיר, לא הייתה פה חברה שמנהלת חניונים, למדנו תוך כדי הליכה. באמת

בחניונים הראשונים לקח לנו זמן להסדיר את הרישיונות אבל זה משהו שא' כבר בשנת 2020 הכל היה מוסדר, זה גם כתוב לכם בדוח

29):

05 – לא ברור, מדברים ביחד)

ליאת שמחיוף:

גם מהיום אנחנו מנהלים את זה במקביל, זה נכנס לאיזשהו סדר תהליכים מהרגע שבכלל מתחילים לדבר על חניון, אנחנו כבר פותחים תיק בארנונה כדי לקבל את כל האישורים ואת הרישיונות הנדרשים וכמובן שהכל ברישיון.

עופרה ברכה:

היום כל החניונים שפועלים הם..

ליאת שמחיוף:

כבר בזמן שעשיתם את הביקורת כל החניונים היו ברישיון.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

רישוי עסקים, אתם עושים בעצם פיקוח בקרה? יש לכם פקחים שהולכים לחניונים בודקים את כל הסוגיות האלה של רישוי עסק?

אמיר עבדאללה:

כן בטח יוצאים לשטח בודקים. גם יש (ל.ב.)

אמיר:

יש לכם תוכנית עבודה שהיא כוללת גם את החניונים האלה הגדולים העירוניים?

אמיר עבדאללה:

בטח. יכול לבדוק מול הפיקוח שלנו (ל.ב.)

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

את יכולה לבדוק ולעדכן? כי מאוד חשוב שתוכנית העבודה תכלול את כולם. בסוף עירייה היא לא מעל החוק והמוסדות העירוניים לא מעל החוק ולהפך, אנחנו כגוף אוסף כגוף שיש לו סמכויות לאכיפה פלילית אנחנו צריכים להיות הכי נקיים, הכי טובים צריכים גם לאכוף על עצמנו וצריכים גם להיות ישרים מול הציבור. אני לא יכול לאכוף מול הציבור אם אני לא אאכוף על עצמי. בסדר? תודה רבה.

שרי בנימין:

אוקיי. הממצא הבא מתייחס לכמה היבטים. בעצם לכל ההיבטים של תפעול חניון, אחזקה שלו וכו. היבטים של בקרה, ביטחון, בטיחות, תעסוקה, טיפוח, אכיפה. ואנחנו ריכזנו את הממצאים של בדיקת הביקורת בכמה וכמה חניונים שהביקורת ביקרה בהם ונמצאו ליקויים גם במידות של תאי חניה, ליקויים בנושא של בטיחות, העדר מעצורים, קיבולת החניון, חניה במקומות שלא מסומנים שמהווים הרעה, העדרים, אמצעי להגבלת מהירות, מיכון, ליקויים באמצעי מיגון של כיבוי אש... סימון, תאורת חירום, ליקויים בצבי דקלעה, סימונים זוהרים, הוראות בטיחות במתקנים המכניים. גם השפה, נגישות שפתית שכתובים רק בשפה העברית, תחזוקה לקויה. נצפו הזנחה, לכלוך, שלוליות של מים עכורים, פסולת בניין, אינטרקום מקולקל. דיברנו קודם על העדר מנהל או מאבטח או נציג של החניון, הממצא הזה כולל גם את הנושא הפיזי גם של התפעול השוטף, גם של הבקרה אם תרצו להתייחס. כמו כן לא מצאנו דוח תאונות, תיעוד תאונות ונזקים שמתרחשים בחניונים. יכול להיות גם בגלל העדר אמצעי בטיחות וביטחון אחרים, והפיקוח והבקרה של העירייה על תפעול החניונים שהוא לא מספק, אם יש כל כך הרבה ממצאים...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז בואו נפרק את זה.

גיל שכטר:

ברשותך אני אתייחס רק לספרה, ספרה זה הסמן הימני של נגיד כל העיר כי אנחנו פה מרכז העצבים של עיריית ירושלים. קודם כל החניון נבנה ב-92', תקנים מ'92 השתנו ל2020, מתי אנחנו בדוח? כותב הדוח הבאנו את זה לתשומת לבו, הוא בחר לא להתייחס אבל יש תקנים שונים לגבי גודל תא חניה ודברים ספציפיים שחייבים להתקיים בתוך חניה שחניון קיים לא מחויב בהם. אז גם לא עושים אותם. אז חלק גדול, החלק הארי של ההערות פשוט לא, הוא העיר אותם אבל הוא התייחס לחניונים שנבנו בעשרים ו...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

(ל.ב) באופן רלוונטי לתקן הנכון בזמנו ואי אפשר לבקר אותם לפי תקן...

גיל שכטר:

אלה דברים שלא קונקרטים גם לא מהותיים יותר מדי, הפרשים של כמה סנטימטר באורך חניה ודברים שהיום הם מכילים אותם מסיבות כאלה ואחרות. לגבי שאר הדברים אני יכול הגיד שספרה היא יוצאת דופן בנושא הזה, אין מצב שמערכות כיבוי אש, מערכות גילוי אש, מערכות בטיחות, תאורת חירום כל הדברים האלה נמצאים מה שנקרא תמיד ברמה הכי טובה והכי גבוהה שיכולה להיות ונבדקו ונמצאו תקינות אז זה לגבי חניון ספרה ספציפית. ההערה על התאים אני זוכר שהיא התייחסה לספרה ספציפית אבל זו הייתה התשובה שלנו בזמנו שהעברנו למבקר.

ליאת שמחיוף:

אנחנו נגיד גם שכל החניונים ש"עדין" מקבלת, מתכננת ומבצעת הכל נעשה בהתאם לתקנים. מי שחונה אצלנו בחניון מנורה יכול לראות את הרמה של החניון והסטנדרט וכל הנושא של הזנחה ולכלוך לא כל כך הצלחנו להבין גם בזמנו לגבי, כאילו החניונים שלנו באמת...

שרי בנימין:

הדוח מפרט יש תמונות. זה מתועד.

ליאת שמחיוף:

החניונים שאנחנו בנינו עומדים בכל הסטנדרטים וכל המערכות גם תקניות. לגבי השלוליות וזה יכול להיות שזה היה או ספרה או בחניון עגרון שהם חניונים יותר ישנים וגם האחזקה שם היא, זאת אומרת גם ברמת ההסכם שלנו מול העירייה יש גם סטנדרטים לאחזקה של חניונים, יש הבדל בין מה שאני מתחזקת בחניון של מנורה שבניתי אותו... אני מזמינה את כולכם לחנות שם, זה החניון הכי יפה בעיר, הכי נוח גם ובאמת שנבנה בסטנדרטים הכי גבוהים אגב הייתה שם איזושהי הערה שהייתה נכונה וגם תיקנו אותה

ליאת שמחיוף:

עכשיו לגבי העדר של מנהל או מאבטח או נציג חניון אז אנחנו גם בהסכמים שלנו מול העירייה מגדירים בדיוק מה אנחנו שמים בכל חניון, כוח אדם זה משאב יקר...

דוברת:

מדובר על (ל.ב) חץ

ליאת שמחיוף:

אה זה לא, אוקיי, כי הוא גם דיבר איתנו על מנורה ומנורה אנחנו הראנו לו שלפי רישוי אנחנו לא צריכים להחזיק שם מאבטח. זהו וכמובן שכל החניונים שלנו מחוברים למוקד ועונים ממש מהר אני באופן אישי אתמול נתקעתי בתלפיות וענו לי מהר.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש בעצם איזשהו מערכת תלונות אם בן אדם בא ואומר שמלוכלך או שזה, למי הוא מתקשר? בעצם יש שלט בצורה ברורה בכל החניונים?

ליאת שמחיוף:

יש אינטרקום בכל החניונים, יש מוקד 106 אנחנו מקבלים פניות גם דרך המוקד וגם... אנחנו על זה ואנחנו ממש החניונים שלנו מנהלים ברמה מאוד מאוד גבוהה. דרך אגב בעקבות הנושא הזה של

הניקיון אנחנו זיהינו איזשהו בוא נגיד פער בין חניון בשער שכם והתקשרנו עם העירייה כדי שהעובדים שמנקים שם את האזור יכנסו גם לחניון שלנו וינקו ואנחנו מצאנו שזה ממש פתרון טוב לחניונים הפתוחים שלנו ברחבי העיר וגם בגבעת שאול נכון עשינו איתם את ההסכם?

דובר:

לא גבעת שאול לא, אנחנו מנקים עצמאית

ליאת שמחיוף:

אז במקומות שקשה לנו, זאת אומרת, כמו נניח איזור שער שכם שאין לנו איך כל כך לנקות שם וגם חברות חיצוניות קצת בעייתי אז אנחנו מתקשרים עם העירייה וזה הפתרון המיטבי, קצת יקר אבל זה לטובת העניין.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש לי שאלה, הפקחים שלכם, כשהם עושים עכשיו סיור, אתמול, שלשום אמרת לנו שבעצם חלק משיטת העבודה המרכזית שלהם זה פקח שהולך ומסתובב ברחוב (ל.ב.)

ששי לומה:

לא נכנסים לחניונים

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז אולי כדאי שיכנסו?

דוברת:

לא נכנסים, אני זוכרת שגם...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

למה, יש סיבה?

ששי לומה:

קודם כל זה מדיניות עירונית שהרבה מעבר לאגף שלנו, שלי, אכיפה בתוך החניונים האלה. החניונים שאנחנו כן אוכפים זה חניונים של בתי חולים ושל הקניונים שזה בשיתוף (ל.ב.). זה סוג של מדיניות של המון שנים שלא אוכפים. עכשיו מבחינתנו אין בעיה אם יחליטו מחר שנכנס לאכיפה שם על עבירות של הפרעה לתנועה ומקומות שיש תמרורים צריך לבדוק שעברו ועדת תמרור באמת, אפשר לאכוף זה לא שאי אפשר. זה סוג של מדיניות שהיא מעבר לאגף שלנו של לא לאכוף את החניונים האלה.

דוברת:

שתושבים יתחילו לקבל דוחות בחניונים גם

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אדם חונה בזווית, לא מצא חניה. במקום לצאת מהחניון לחפש בחניון אחר חונה על הזווית, כל מי שנוסע שם צריך לעצור...

דובר:

איפה אתם מדברים?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

כל חניון. אפילו בספרה.

דובר:

בשביל לאכוף בחניון פרטי צריך הסכמה של בעל החניון.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אם יש תמרור, אם יש שם אדום לבן ולכאורה זה יכול לקבל תמרור כי זה מקום לנסיעה...

ששי לומה:

העירייה לא נכנסת למקום פרטי ואוכפת. היא נכנסת נגיד לקניון מלחה

עופרה ברכה:

בקניון מלחה היא אוכפת?

ששי לומה:

היא אוכפת בחניון מלחה

דובר:

במלחה יש גם הפרעות לתנועה... לא רק (ל.ב.)

ששי לומה:

מלחה גם אדום לבן אוכפים

עופרה ברכה:

אדום לבן גם? לא הפרעה כאילו, גם אדום לבן?

דובר:

בספרה היה סיכום גם עם ועד העובדים שיצרו מנשרים ויהיה ב(ל.ב) האנושי ואז תהיה אכיפה, זה עדיין איפשרו תקוע. לגבי ספרה יש הסכמה שכן תהיה אכיפה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

עם ועד עובדים אני לא מתעסק. סתם, לא הבנתי, מה ועד העובדים אמר? ועד העובדים לא מוכן שתהיה אכיפה?

דובר:

הוא בעד בתנאי שיהיו מנשרים קודם. שגם בפורטל העירוני יהיה פרסום שתהיה אכיפה

38):

03 – לא ברור, מדברים ביחד)

חיים נרגסי:

באותו חניון אין, אין בעיה לאכוף. המורכבות בלאכוף זה א' שאתה צריך, שאתה מתחיל להיכנס לתוך הרזולוציות של תוכן אתה צריך לקבל א' את ההסכמה של בעל החניון ודבר שני גם את הקפסיטי שלו. אני לפחות כשאני מגיע לחניון ב11 מפגישות אין לי חניה. אז אם מישו שיקבל דוח של 500 שקל אולי יכניסו לחניון...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני אסמן לך כאן חניה

חיים נרגסי:

לא

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

לא אבל באמת זו בעיה

חיים נרגסי:

זה עניין של קפסיטי. כלומר לכאורה יש כמו אובר בוקינג בטיסה. הרי ברור שמכניסים יותר ממה מבחינת מינוי אז זה מורכב, אני חושב שצריך לעשות א' צריך לאפשר אכיפה, צריך לקבל הסכמה של בעלי חניונים כולם כולל ספרה לעשות אכיפה ואז לעשות אכיפה במקרים חורגים שהם קיצוניים, לא להיכנס בכל אחד ש...

עופרה ברכה:

אני חושבת שצריך להיות ממש קיצוניים כדי לתת דוח למישהו בחניון

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בדיוק. אז אני ממליץ שהאכיפה תיכנס כשגרה לחניונים עירוניים ותאכוף רק, תאכוף הפרעה לתנועה. זו ההמלצה.

דוברת:

אבל אני רוצה רגע לשאול דווקא את ליאת שמחיוף, נושא שלא עלה בדוח אבל הוא עלה אצלנו בהיכרות מנושא אחר. הנושא של המערכת שמצויה בחניון כיכר ספרה שבעצם מתעדת את כל הנכנסים לחניון. אני לא יודעת איך היא נקראת בשם המקצועי אבל אני יכולה לומר שהיכולת לקבל ממנה נתונים כאלה ואחרים זה פשוט ברמה מאוד מאוד לא טובה.

ליאת שמחיוף:

מבחינת מה?

דוברת:

מבחינת נתונים שצריך לקבל אותם, כל מערכת נורמלית שתבקשי נתון מסוים, סתם לדוגמא לפי מספר רכב לקבל כניסות מתי נכנס וכו' זה נתונים שאי אפשר לקבל אותם ויש עוד כזה זה מערכת שהיום זה א ב...

ליאת שמחיוף:

אז אני אגיד קודם כל שאנחנו בכל החניונים עובדים עם... אני אתייחס לשניה. אנחנו בכל החניונים עובדים עם חברת "אפקון". כאן אנחנו מה שנקרא ירשנו את חברת "וימזור" מהמפעיל הקודם, אנחנו כבר זיהינו את הקושי הזה, גם לנו יש קושי בלתכלל את הנתונים בין המערכות של החניונים ואנחנו ממש בתהליך להחליף את המערכת. זאת אומרת, לא הכרתי שהיה לכם איזשהו קושי...

איילה יחזקאל:

אולי במקרה הזה רק תיידעו אותנו? כי אנחנו עכשיו מפתחים מערכת לניהול מנויי החניה אז אם אתם מחליפים מערכת חשוב לנו לדעת

ליאת שמחיוף:

אנחנו מחליפים למערכת "אפקון" שזו מערכת קיימת אצלנו בחניונים אחרים פשוט עושים...

איילה יחזקאל:

רק להבין, שנוכל להתממשק אליכם עם המערכת שלנו כדי להעביר לכם את הנתונים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מצוין. סגרנו פינה? כן. ליאת שמחיוף?

ליאת שמחיוף:

אז רגע זה לא ביחד עם אגף מערכות מידע?

איילה יחזקאל:

הנה אני פה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

היא פה

ליאת שמחיוף:

אני יודעת אני שמעתי אותך איילה יחזקאל, זה הזכיר לי פשוט נושא אחר שאנחנו מדברות עליו

איילה יחזקאל:

כן אז אני אומרת שווה שנהיה מסונכרנים

ליאת שמחיוף:

לגמרי, לגבי סנכרון עם המערכת אתם כבר מסתנכרנים איתי עם מערכת "אפקון" בחניונים אחרים

איילה יחזקאל:

אם אתם משנים מערכת אנחנו צריכים לדעת, בסדר?

ליאת שמחיוף:

אז אני אומרת, אתם כבר מסונכרנים איתי במערכת "אפקון" בחניונים אחרים.

דובר:

מה שהיא מנסה להגיד, שזה חוסך לכם את הפיתוח עם המערכת של "וימזור"

איילה יחזקאל:

אז אני רוצה לבדוק כי אנחנו עכשיו מפתחים מערכת חדשה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

נסכם שאתן יושבות וסוגרות... כן דני ליבמן.

איילה יחזקאל:

אתם רק תכתבו את זה שאני אדע למי לפנות בסדר? כי אני לא מכירה

יוני לוי:

אני אשלח לך

איילה יחזקאל:

סבבה, תודה

דני ליבמן:

לגבי חניונים ציבוריים יש הסדר (ל.ב) באמת לגבי הנושא של הנכים. מקומות חניה לנכים זאת אומרת שמישהו שבנה חניון ציבורי הוא חייב להתקין מקומות חניה לנכים, אז את התוכנית שהוא התקין את המקומות הוא צריך להעביר לרשות התמרון, רשות התמרון מאשרת את התמורים האלה וגם פקדת התעבורה אומרת שהפקח יכול להיכנס למקום חניה שהוצב בו תמרון כזה, למעט כל מיני מקומות והסתייגות שיש כאן, ולאכוף. זאת אומרת זה מקרה שבמקום פרטי המחוקק יצר מנגנון גם שאתה חייב לשים תמרון, לאשר אותו וגם שאתה יכול לפקח על כך. זה ספציפית לגבי מקומות לנכים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

רשות תמרון אצלנו אישרה את תכנית הנכים בחניונים שאתם מנהלים?

ליאת שמחיוף:

זה חלק מההליך של תכנון של חניון, רשות תמרון זה שלב בתהליך.

ששי לומה:

אבל זה פחות הבעיה כי פחות חונים בנכים, הבעיה זה הפרעה לתנועה, זה הבעיה העיקרית.

ליאת שמחיוף:

לגבי הפרעה לתנועה אנחנו שמנו עמודונים כתומים בסיבובים של ספירה מי ששם לב וגם בעקבות הדוח אבל עדיין אנשים בסוף...

שרי בנימין:

הנושא הבא הוא נגישות בחניונים הציבוריים. הנושא של נגישות לאנשים עם מוגבלות הוא נושא שהוא עולה על סדר היום...

דובר:

אנשים בעלי צרכים מיוחדים

שרי בנימין:

הם לא בעלי, עם. יתקנו אותך עם. הם לא בעלי, אין להם בעלות על הנכות. אנשים עם מוגבלות. חוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות קובע שמקום ציבורי יהיה נגיש לאנשים עם מוגבלות, האחריות להנגשה של מקום כזה היא על בעל המקום או על מי שמפיל אותו. חלה חובה על הרשות לפרסם ברומות את כל המקומות שבבעלותה או שהיא מפעילה אותם ומצב הנגישות שלהם והביקורת בדקה את מצב הפרסומים גם באתר העירוני, גם ברשומות ונמצא שבפרסום ברשומות נכללים שני חניונים עירוניים בלבד, ספרה ועגרון, והתאמות הנגישות בהן אולי יש מישהו מהמחלקה לנגישות פה, היו מתוכננים להתבצע בשנים '24 ו'26 בעתיד, זה עגרון. יש תוכנית סדורה, לא נכנס יותר מדי לנושא של נגישות במקומות ציבוריים...

גיל:

ספרה הונגשה לחלוטין, יש לנו אישור נגישות מלא, כל מה שהיה צריך להתבצע בוצע.

שרי בנימין:

בוצע ועגרון מתוכנן ל'26, יש תוכנית סדורה, יש הרבה מקומות שאינם בניין. במידע באתר העירוני בהתייחס לחניונים העירוניים שלא נכלל מידע לגבי הנגישות שלהם, שזו חובה שקבועה בחוק שוויון זכויות לאנשים עם מוגבלות, ויש לפעמים, הבוקר הרי נכנסתי לאתר העירוני ובדקתי, יש סתירה לפעמים בפרסומים, חלק, למשל חניון ספרה חלק מונגש חלק לא מונגש זה היה במועד הבדיקה. בדקת את זה?

גיל:

בפרסום לא, אבל החניון יש נגישות מלא.

שרי בנימין:

אני נכנסתי הבוקר לאתר העירוני ובדקתי...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בעצם כל הפרסומים תוקנו?

ליאת שמחיוף:

הפרסומים של אתר העירייה זה לא חברת "עדן", אני לא יודעת אם יש כאן מישהו שמתעסק באתר של העירייה...

שרי בנימין:

מנהלת המחלקה לנגישות שהייתה רות חתמי, אני לא יודעת מי ממלא את התפקיד, היא כפופה למנהל תכנון.

דובר:

ליאת שמחיוף בכור

שרי בנימין:

אז זה באחריות שלה

יוני לוי:

היא בחופשה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

לגבי מה שאמרת שמענו, אנחנו מטעם מהנדס העיר נעביר לה ברגע שתחזור מחופשה את הנקודות האלה.

שרי בנימין:

נמצא גם שיש התקנת מקומות חניה מונגשים בחסר בניגוד לתקינה, 55% בלבד מה....

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני לא כל כך מבין, יש פה שני תקנים? זאת אומרת יש פרשנות שונה לתקן? אחד אומר שזה לפי התקן אחד אומר שזה לא לפי התקן, אין שוני במציאות.

שרי בנימין:

כן. ודיברנו על העדר שיתופיות שלא מערבים את המחלקה לנגישות, קיבלנו הרגע התייחסות, צריך לערב אותה. היא חלק מ, היא בעצם ממונה על כל הנושא של הנגשת השירות לאנשים עם מוגבלות אז ברור שצריך להיות איזושהו שיתופיות איתה. בהנגשה בכלל.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

היא אמורה לאשר או לתקף איזושהי תוכנית הנגשה? לא הבנתי

שרי בנימין:

יש, אנחנו מחויבים, העירייה מחויבת להנגיש את כל המקומות הציבוריים גם בניינים וגם מקומות שאינם בניין. חניונים נכללים בקטגוריה הזאת.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אין בעיה. היא גוף סטטוטורי? היועצת

שרי בנימין:

אני לא יודעת אם היא גוף סטטוטורי, אני לא בטוחה...

דובר:

היא הממונה על הנגישות ואני יכול להגיד לך שאבדנו איתה יד ביד כדי לוודא שמה שאנחנו עושים, היא עזרה לנו בצורה (ל.ב.)

שרי בנימין:

כן כן כן, היא גוף סטטוטורי, הקודמת אני ראיתי את האישור שהיא קיבלה מהעירייה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אם היא גוף סטטוטורי יש חובה להכניס אותה בפועל בכל אירוע

דובר:

לפי החוק אנחנו צריכים למנות והייתה גם שאלה לא זוכר כבר מי עם המכרז שהיא נבחרה בו היה בדיוק לפי זה בסוף למדנו שזה בסדר.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז צריך לערב אותה וגם היא צריכה להתערב. זה שני הצדדים. צריך לערב אותה וגם היא צריכה להתערב. היא צריכה לקחת יוזמה.

שרי בנימין:

לגמרי. היא צריכה להיות יוזמת גם כן, מה שלא היה כל כך בעבר אז נקווה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז זה גם חלק מהמלצת הביקורת.

שרי בנימין:

הממצא הבא שמתייחס לנגישות בחניונים מוסדרים ללא תשלום.

דני ליבמן:

מוסדרים בתשלום

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

עברנו דף, הדף הבא זה ללא תשלום

דני ליבמן:

אה כבר עברנו דף, סליחה

שרי בנימין:

אז יש את הממצא שמתייחס לרשות התמרון העירונית ולפי מנהל אגף תושיה התוכניות תנועה בנושא של חניונים ציבוריים נבדקות ברשות התמרון בהיבטים של בטיחות ותפעול בלבד ולא בהיבטים של נגישות. אומנם סגרנו את הנושא של נגישות אבל זה ממצא שצריך להתייחס אליו והוא הנושא של נגישות החניונים צריך להיות מוסדר לפני שהתוכנית מוגשת לרשות תמרון. דיברנו על ההתקנה מקומות בניגוד לתקינה

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

פה מדובר על חניונים שהם לא בתשלום וגם שם אין את ה....

שרי בנימין:

אני כן רואה איזה סתירה כי האגף לשירותי חניה מסר בזמנו לעורך הביקורות שנושא הנגישות מקבל התייחסות ברשות התמרון

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש כאן איזושהי סתירה (ל.ב)

שרי בנימין:

יש פה איזה סתירה. רשות התמרון אומרת (ל.ב)

צבי דקל:

צריך לעשות סדר כי במסגרת ההיתר יש נספח תנועה. נספח התנועה נבדק בעולמות התנועה בתחבורה וההיתר עצמו במסגרת הבקשה של עורך הבקשה צריך לקבל את ההתייחסות של יועץ הנגישות ולראות שעומדים בתקנות הנגישות. זאת אומרת זה קורה במסגרת ההיתר, עכשיו יכול להיות שיש סה מקרים שאולי זה נופל בין הכסאות כי מוצאים במגרש שהוחלט להפוך אותו למגרש חניה אבל לא במסגרת קבלת היתר אלא במסגרת רק תוכנית תנועה. ואז שם צריך לראות אולי במסגרת הנהלים שהתכנית הזאת גם מקבלת חוות דעת של נגישות בדומה לזה שתוכניות עם תחבורה ציבורית ורמזורים מקבלות התייחסות ב(ל.ב) של הממונה על תחבורה ציבורית.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אין צ'ק ליסט שאמור לוודא שכל מי שהיה אמור להתייחס לתוכנית התייחס?

צבי דקל:

יש נוהג נקרא לזה ככה. בסדר? שמעבירים לבעלי תפקידים שונים שנותנים חוות דעת בתחומים שונים בהתאם לסוג התוכנית. בחניונים ובכלל במקומות שבהם, נעשה שיחה על זה עם ליאת שמחיוף בכור ונחליט ביחד איתה מה כן צריך להגיע במסגרת צ'ק ליסט ואז אנחנו גם כנראה נכין את זה במסגרת צ'ק ליסט או במסגרת הנוהל באגף.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני ממליץ שאת הנוהל נהפוך לנוהל. ואז שיהיה (ל.ב.) מסודר מתוקף שממילא יכלול כבר את כל הפרטים. תודה.

שרי בנימין:

הלאה, חוות דעת מטעם מורשה נגישות. המחלקה לנושא נגישות שזה נושא חשוב אז נתייחס אליו, נמצא שיש חוות דעת כפולות של מורשי נגישות בחניונים עירוניים מטעם המחלקה לנגישות שמבצעת....

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה דיברנו הרגע לא?

שרי בנימין:

כן. ואגף לקידום עסקים יש חוות דעת של אגף לקידום עסקים וחוות דעת של המחלקה לנגישות ולפעמים יש סתירה בין חוות הדעת או פערים... חלק מחוות הדעת בהתייחס לכמה חניונים ואמרות שהחניון נגיש וחלק מסקרי נגישות של מנהלת המחלקה אומרים שהוא לא נגיש, אותו חניון...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה (ל.ב.) מקצועי שקשה להבין אותו

כפיר:

לא אבל יש הבדל בין השתי חוות דעת. יש חוות דעת בשלב הבניה שמקבלים כנראה במחלקת בניה, שם בשלב הראשוני ויש את השלב של גימול העסק שזה אצלנו. אז יש חוות דעת של מורשה נגישות שהוא מתייחס (ל.ב.) בדיוק מה לפני התוכנית שאישרו ואת השירות עצמו. אז שתי חוות דעת שונות. כמו היתר בניה, יש שלב של חוות דעת של מורשה נגישות בשלב היתרי בניה ובטופס 4, שבטופס 4 שבוצעו כל העבודות. אז זה שני שלבים שונים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אתה אומר שלפעמים פשוט לא מבצעים את התוכנית של (ל.ב) כמו שצריך... אבל זה לא מה שמדובר
כאן. כאן מדובר שיש על אותו חניון חוות דעת שאומרת שהוא עומד בתקן וחוות דעת שאומרת
שהוא לא עומד בתקן.

⋮

יכול להיות שזה מה שקרה אבל זה לא המקרה שדיברנו עכשיו

שרי בנימין :

זו שאלה מאוד פשוטה, החניון נגיש לאנשים עם מוגבלות או לא נגיש. כן או לא.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ :

על איזה חניון אנחנו מדברים?

שרי בנימין :

אני... יכולה לבדוק ולפרט על איזה חניון מדובר אבל נפרט בגוף הדוח

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ :

נבקש לגביו חוות דעת חוזרת

שרי בנימין :

הפואנטה היא שהמחלקה לרישוי עסקים אומרת הוא נגיש ולכן ניתן לתת רישוי עסק והסקרי
נגישות...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ :

אז בואי נבקש לגביו חוות דעת נוספת, תגידי רק איזה חניון זה, נבקש לגביו חוות דעת נוספת

שרי בנימין :

אני תכף אבדוק ואני אפרט באיזה חניונים מדובר בגוף הדוח

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ :

תרשום שלגבי החניון הזה שהיא תפרט אנחנו ממליצים על חוות דעת נוספת. כן הלאה.

חיים נרגסי :

במקומות של רגולציה ברישוי עסקים היא רגולציה שבעצם (ל.ב) של מורשה נגישות ולא בדיקה
בפועל של האגף. כלומר אם מורשה נגישות הגיש, הצהיר שהוא לא נכון, נכון הרגולציה כי אין פשוט
זה, אבל באופן עקרוני יכול להיות שגם יש תצהיר שהוא לא מדויק.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה יכול לנבוע מזה שזה נעשה לפי תקן ישן, אחד כן הבין אחד לא הבין, יש פערים מקצועיים אולי בין המורשים, בסדר, יכול להיות הרבה דברים. לכן אני ממליץ שתהיה חוות דעת חדשה שתבחן את זה כמו שצריך ואם יש פערים ישלימו אותם.

שרי בנימין:

לגבי החניון הספציפי אנחנו נפרט באיזה חניון מדובר. נושא הבא של הכנסות מחניונים ציבוריים.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

נחסוך, נפתר האגורה הזאת?

⋮

(מדברים ביחד)

שרי בנימין:

בסדר זה לא, אני מדברת על ההכנסות שמגיע לעירייה מ"עדן".

דוברת:

זה זה? הפער הזה של האפס נקודה?

⋮

(מדברים ביחד)

ליאת שמחיוף:

מבחינת התשלומים הכל עבר בזמן הכל נבדק, מאושר אגף תקציבים, אבנר רוזנר שם היקר בודק אותנו ברחל בתך הקטנה באמת והיה, הוא זיהה שם איזשהו פער שלחנו לו התאמה חשבתי שהוא סידר את זה.

עופרה ברכה:

אנחנו יכולים לשמוע מהמנהל הכספי ש(ל.ב)?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מי מהמנהל הכספי כאן? יש כאן מישהו מהמנהל הכספי?

⋮

(מדברים ביחד)

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

היה כאן ממצא שהייתה בעיה בהתחשבות. בעצם חויבנו ביתר לגבי, כלפי "עדן" שילמנו סכום שלא היינו אמורים לשלם ואז עלו על זה ואז בעצם החזירו את הכסף, אתה מכיר את האירוע הזה?

עופרה ברכה:

הם, "עדן" צריכה להעביר לעירייה 10%

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

סליחה הם העבירו לנו פחות מדי

דוברת:

בין 10-40

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

הם העבירו לנו פחות מדי, נכון? זה היה הממצא

⋮

(מדברים ביחד)

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש שני דברים, יש את הפער בתעריפים של האגורה שאם אני מבין נכון לא משמעותי אבל בעניין ההתחשבות בעצם אתם עשיתם התחשבות שהעברתם אלינו פחות מדי כסף וזה מה שכתוב בדוח. אני שואל אני לא...

עופרה ברכה:

ליאת שמחיוף יש לנו אסמכתא ש"עדן" מעבירה לעירייה בין 10-40% כמה שזה נדרש (ל.ב.)

ליאת שמחיוף:

העברנו את כל האסמכתאות עשיתי לכם אקסל התאמה בזמנו והכל היה מותאם. הייתה כן בעיה ברישום...

עופרה ברכה:

אני רק רוצה לומר שאת אומרת על וחוננו בסדר, רגע שניה, אני רוצה להגיד משהו על תהליך עבודה. אנחנו קיבלנו מכס באמת, אני זוכרת שהשקענו בזה המון שעות, את הטבלה הגדולה וישבנו פה לא

רק וחוננו גם אני בעצמי עם עוד אנשים מתוך מנהל הביקורת ועברנו ומה שנוטר זה אחרי שעשינו את הבדיקה הזאת. אז בואי חבל לחזור כל פעם להגיד שחוננו טעה לא טעה, 0.0 הוא מינורי ובאמת לא משמעותי זה גם מצוין בדוח.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אנחנו מדברים על הפער שבפרק רביעי לא חמישי. ה-0.0 הוא בפרק חמישי לדוח וזה באמת...

ליאת שמחיוף:

יכול לכוון אותי לעמוד? זה 240?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

נראה לי שזה משתנה... 240 כן

ליאת שמחיוף:

אז בוא נקרא את ההמלצות הבקרה הכספית לוקה בחסר, אי רישום מסודר בעירייה על תשלומי העירייה. אז זה לא שלא קיבלו את הכסף, זה שלא, התשלומים הועברו, לא נרשמו בצורה נכונה בספרי העירייה. זה המסקנה פה. אז אנחנו שילמנו הכל זה מה שאני אומרת.

שרי בנימין:

נכון אבל ביקשנו את ההתייחסות כי הממצא הוא באמת שפירוט ההכנסות מהחניונים העירוניים והרשומים והמערכת הכספית לוקים בחסר. אין רישום מסודר לעירייה וב"עדן" על תשלומי העירייה בגין מינוי החנייה העירוניים ושום מידע שגוי במערכת הכספית לגבי התקופות שבגין הוכנסו, הועברו הכנסות העירייה. יש מקרים של חיוב ביתר בהחזרים ש"עדן" הייתה צריכה להחזיר...

אברהם פאר:

דודו התייחס לזה. הוא אמר שבבוסנובה בדקנו את זה גם לפני שעליתי לפה, זה לא כתוב זה כתוב כפול אחד מ"עדן", יש טבלאות שנמצאות אצל הרפרנטים שכל שקל אנחנו יודעים מאיזה חניון ולכן ויש את הסדר, סדר מופתי מבחינת הרישום בבוסנובה ככה זה נרשם על ידי מנהלות החשבונות באגפים. מבחינת הכסף נכנס כל הכסף ויש את החלוקה באקסל מסודר שמראה כמה מכל חניון.

שרי בנימין:

אז אתה יכול, אז זה המטרות שאתם עושים, אתה יכול לפרט קצת? אתה אומר שיש, הרפרנטים רושמים באקסלים...

אברהם פאר:

יש לנו אקסלים מסודרים על כל חניון על השקל כמה נכנס.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מצוין, אז כרגע זה מסודר. הלאה.

שרי בנימין:

יש פה, יש לנו את הכמות של החניונים שדיברנו עליהם קודם.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

שמה, שיש פער לגבי ה...?

שרי בנימין:

התאמות נגישות. מדובר בארבעה חניונים – כיכר ספרה, עגרון שופרסל, שלושה סליחה, ספרה, עגרון שופרסל שזה ככה אותו חניון ושער שכם.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז את יכולה להעביר, שניה שזה יהיה מסודר, את יכולה להעביר בעצם בצורה מסודרת את שתי חוות הדעת הנוגדות ואז בעצם אתה תיקח חוות דעת אחת שבעצם, תבדוק את חוות הדעת ותגיד מה נכון מה לא נכון?

גיל:

(לב) נעשתה לפני שנכנסו, בעקבות הכניסה של "עדן" הבאנו, הם הביאו בעצמם עוד חוות דעת, עבדנו ביחד עם ליאת שמחיוף בכור, מצאנו שם את הרוב כאילו... יש תמיד הבדלים בין יועצי נגישות בדברים שהם דורשים. עשינו את ההתאמות האלה, יש ממש אישור נגישות מלא לדבר הזה, אפשר לבדוק את זה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אוקיי, בסדר

איילה יחזקאל:

סליחה, מי מנהל רשימה של החניונים הנגשים? כי אם איילת צריכה, אגף הדיגיטל צריך לפרסם באתר...

דוברת:

מנהלת המחלקה לנגישות

איילה יחזקאל:

אז היא צריכה להעביר את זה לאגף הדיגיטל כדי לפרסם

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אז תרשום את זה בהמלצה. בסדר? כן. טעינת רכב חשמלי...

שרי בנימין:

כן. בהקמת פרויקט לגבי טעינה לכי רכב חשמליים בעיר. אז לפי עבודה או מסמך של היחידה
למחקר בכסת מספר עמדות הטעינה לכלי רכב חשמליים באיזור ירושלים הוא נמוך באופן ניכר
מערים אחרות לדוגמא תל אביב או ערים אחרות באיזור המרכז.

דובר:

נכון למועד הביקורת

שרי בנימין:

נכון למועד הביקורת כמובן. ורק בחודש מרץ '22 הותקנו 70 שקעים מתוך 102 שקעים בעמדות
טעינה חשמלית שמצוינים בקול קורא שפרסם משרד האנרגיה ומונו בעיריית ירושלים. מישוה רוצה
להתייחס לטעמים האלה?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

דני ליבמן יש חובה חוקית לשים שקעים כאלה או שזה עניין עסקי, כלכלי לפי צורך? יש פרוגרמה
בעירייה שאומרת מה הצורך? כי אני לא מסתובב ורואה הרבה רכבים, רואה מדי פעם טסלות אבל
זה לא כמו תל אביב

דני ליבמן:

לא לא. קודם כל יש הרבה מאוד טסלות היום, מי שלא יודע. דבר שני זה מתחבר לפתיח של הדיון.
לעשות פרוגרמה... תכנית בעצם שהיא... יש לי חבר שחזר מאילת עכשיו, הוא אומר שאנשים
עומדים בתור כדי להטעין ומחכים, אם כל הדרך היא ארבע שעות מחכים שעתיים להטעין כי הטענה
של רכב זה 40 דקות ויש רק שתי עמדות הטענה. בסדר? אז אני אומר בסוף אנחנו נגיע פה למצב
שיהיה פה 20-30%, היום אומרים ש10% מהרכבים החדשים שנמכרים הם חשמליים

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

יש הבדל אולי גם באוכלוסיות...

גיל שכטר:

אני יכול להגיד שרק עכשיו מתלבשים על זה בממשלה, רק עכשיו יש את התקן בעמדות טעינה שדורש לא שיהיה כמו שיש את הAVI של סונול שזה של זה, אלא שכל אחד יכול לבוא עם הויזה ולשלם בנגיעה כמו כל כניסה או יציאה ממכשיר שאתה מכיר בחנויות ודברים כאלה, התקנים משתנים פה מה שנקרא מבוקר עד ערב, זה משהו שכרגע מנסים למסד אותו, אין חובה חוקית שאני מכיר, אני יודע להגיד שאנחנו בספרה עם כמות עמדות טעינה מטורפת.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בשימוש כטעינה ולא כחניה?

גיל שכטר:

בשימוש גם לטעינה וגם חניה, פה אי אפשר לאכוף את זה, יש מצוקה גם ככה של חניות.

עופרה ברכה:

גם ברחבי העיר אם יש עמדות טעינה, סליחה שקטעתי אותך, אם יש עמדת טעינה ברחבי העיר ועומד רכב שצריך להטעין חצי שעה והוא תופס את זה לכמה שעות, או לחילופין אפילו עומד רכב שהוא לא חשמלי...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

תגידי (ל.ב) אם הוא טען חצי שעה תגידי לו להוציא את הרכב?

עופרה ברכה:

לא, אז מה עושים עם רכב... אולי אפשר להגביל את זה בזמן?

ששי לומה:

הנושא הזה של רכב שמטעין והטעינה שלו נגמרת נמצא בפיתוח שהוא יקבל הודעת SMS וצריך להגיע תוך רבע שעה אחרת הוא יקבל דוח.

עופרה ברכה:

ואם רכב רגיל חונה?

חיים נרגסי:

אני מסכים איתך שאם בן אדם בא עכשיו לקניון מלחה הוא לא בא רק להטעין, הוא רוצה לבלות שעתיים והוא גם מטעין על הדרך. כמו שאתה, לא יודע פעם היה לשטוף את הרכב בקניון אז היית שוטף והיית חוזר בסוף

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אחרי זה למה לחפש חניה, להסתובב

חיים נרגסי:

נכון, מצד שני הוא גם לא יכול להחזיק את החניה, נגיד והוא עובד שמה, סתם אני אתן דוגמא למישהו שעובד בקניון, הוא לא יכול להחזיק חניה 8-9 שעות.

עופרה ברכה:

תגיד אבל אם רכב רגיל חונה בעמדת טעינה, אז יש איזשהו תמרור? יודעים שאסור לחנות?

דובר:

יודעים ומקבלים דוחות מה שששי לומה אמר.

יוני לוי:

הכל טוב ויפה בעמדות טעינה חכמות כאלה ומדברים על דור חדש של הודעות לנהג תבוא להזיז את האוטו, מה עושים בחנה וסע? נכנסת חנית בחניון, חניון בית שעוד מעט יפתח, חניון עמדת טעינה, נסעת לעבודה עם רכבת קיבלת הודעה הרכב שלך סיים לטעון, תחזור חזרה תזיז את הרכב.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה בדיוק הטענה

ליאת שמחיוף:

אתה צריך להיות שם, זה טעינה של 6 שעות...

יוני לוי:

אז לא להתקין עמדות טעינה. אם הבן אדם צריך להזיז...

דני ליבמן:

לא, לא. בחנה וסע, אם אתה שם עמדות טעינה אתה מוותר על האכיפה שם כי כל הרעיון של חנה וסע זה שאתה מחנה שם חנינם לכל היום ונוסע לעבודה ברכבת.

יוני לוי:

עכשיו ככל שנתקדם יותר, החניונים הגדולים יהיו חנה וסע עם עמדות טעינה. ולכן לא הייתי בכלל נכנס לדבר הזה בשום מקום.

ליאת שמחיוף:

בתור הגורם שמתכנן אני אתייחס ממש בקצרה, קודם כל, כל מי שמסביב לשולחן הזה בערך עומד איתנו בהקשר של עמדות טעינה, פרויקט סופר מורכב, גם ברמה העולמית, ארצית ובטח בירושלים. "עדן" בשונה מתאגידים אחרים, עובדת במודל יזמי אנחנו מביאים את הכסף מהבית על כל עמדת טעינה שאנחנו מתקינים. גייסנו תקציבים מהממשלה, (ל.ב) וכו', העירייה לא מתקצבת כמעט בהיבטים האלה. להגיד פה בשולחן שבקצה בקצה זה אולי מכניס לנו 100,000 שקל בשנה, זה לא קשור לנושא של הפריסה. בהקשר של הפריסה אנחנו כן נגיד שגם יש, יש את זה גם בתגובה שלנו, שביחס לכמות הרכבים בעיר אנחנו ממוקמים בין הכי...

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

רמזתי לזה

ליאת שמחיוף:

היחס בין כמות הרכבים בעיר, צריך לזכור שיש פה אוכלוסייה במצב סוציו אקונומי (ל.ב) כמה 2 או משהו כזה? כמות הרכבים בעיר נמוכה משמעותית ביחס, גם בטח לכמות התושבים והמדד של כמות תושבים ביחס לעמדות טעינה הוא משמעותית מעל הממוצע הארצי, היום אנחנו כבר עומדים על 360 שקעים ברכבי העיר ועם הפנים קדימה. כמובן שנושא האכיפה אם אנחנו נצליח, ואני גם אגיד שהעמדות שלנו ברוב היום ריקות, זאת אומרת גם אם לא, דוחות הטעינה לא משקפים איזשהו (ל.ב) שאין לו פתרון.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

אני רוצה להעיר כאן שצריך לקבל החלטה, החלטת מדיניות. האם אנחנו רוצים לעודד או לא רוצים לעודד שזה משהו, כיוון שאין חוק ולכן שאלתי, פשוט צריך להחליט. יש גם מחלוקת היום, האם הדבר הזה הוא אקולוגי או לא? הייצור של רכב חשמלי ואחר כך מה שעושים עם בטריות והכל לא בטוח שהוא הרבה יותר טוב לסביבה מאשר הבנוי שנשרף לכן הדבר הזה אני קצת מתקשה לגבי ההמלצה הזאת, כי באמת יש כאן מחלוקת מדעית, מחקרית האם זה משהו שצריך לעודד או לא וזה משהו שצריך לקבל לגבי החלטת מדיניות. לכן אני מציע שבמסגרת הפרוגרמה שבעזרת השם תעשה בעקבות הדוח הזה, תהיה התייחסות ספציפית על בסיס אנשי מקצוע, על בסיס מידע, נתונים של צורך, של מגמות ירושלמים, עולמיים וכו', לפי זה יחליטו האם צריך את העמדות האלה, כמה עמדות כאלה צריך וכל התפעול שלהן. זה צריך להיות חלק מפרוגרמה, זה חלק מאותו רעיון של תכלול.

עופרה ברכה:

נראה, יש החלטות ממשלה וזה ברמה... שבאמת מעודדות את השימוש, אבל כן אני מסכימה שאפשר ליצור פרוגרמה ולראות את התמונה הכללית.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

בסדר גמור. יש עוד שקף נכון?

שרי בנימין:

כן עוד ממצא אחד. הממצא האחרון מתייחס לפרויקטים, פרויקט שנוגע לשילוט והכוונה לחניונים כולל מערכת מידע ושילוט בחניונים כולל הכוונה למספר מקומות פנויים, איפה יש חניונים, כמה מקומות פנויים. הפרויקט הזה נכשל בגדול לפי ממצאי הבדיקה. ההתקשרות עם החברה הזאת שהפעילה אותו הופסקה בעקבות הכישלון אבל השילוט עדיין קיים ברחבי העיר. אומנם הוא לא מצבי דקלע על מקומות חניה כי אין, הוא לא עובד

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

זה פרויקט שאנחנו רוצים? משהו יודע כאן להגיד על השולחן? זה פרויקט שאנחנו רוצים אותו?

יוני לוי:

אני אגיב לגבי הדברים. אני נכנסתי, אני מנהל האגף החדש של מתי, ש(ל.ב) ירושלים. אני בוחן את כל הנושא של הפרויקט הזה שנסגר. יקרה אחד משני דברים, או שנסיר את השילוטים האלה במידה ונחשוב שהם לא נכונים ולא מתאימים, לא נשאר פיל לבן, או שבעצם נגיע לזה שאנחנו מצליחים להפעיל ולהשמיש את הדבר הזה מחדש. עוד סיבות והן לא כתובות פה בעצם יש אלמנטים של סקויריטי, בעצם אם אני מחבר מערכות כאלה והן עוברות דרך מנטי, בסוף אתה קונה מערכות חוץ והן מתחברות ומעבירות נתונים. יכולים מהחניון לפרוץ פנימה, זה נושאים עדינים ולכן כרגע אנחנו הגענו לזה שיכול להיות שבין המערכת אדום-ירוק תהיה הפרדה לעומת ספירת רכבים על ידי מצלמות שכן עומדות בסטנדרטים של סקויריטי ואז השלטים האלה, שמקבלים הכוונה ממנטי, יקבלו מספרים אמיתיים בזמן שבחניון האדום-ירוק הוא מנותק לחלוטין. יש פה הרבה מורכבויות, נקווה לתת תשובה תוך בוא נגיד רבעון, משהו כזה. בסדר?

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

תוכל בבקשה לשלוח בעצם אחרי שגיבשתם את המדיניות, לשלוח למבקרת עם העתק אלי שבאמת בזה זה נפתר והחלטתם להוריד או להשמיש אולי?

יוני לוי:

גם אם אני אגיע למסקנה ששווה להשמיש ואני צריך עוד זמן לבחון איך עושים את זה מבחינת סקויריטי אני אתן לכם תשובה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ:

מצוין. יש למישהו, המבקרת את רוצה לסכם?

עופרה ברכה:

אני חושבת שזה נושא חשוב שהחניונים העירוניים יופעלו כמו שצריך. חשוב מאוד שתהיה פרוגרמה שתראה את הנושא באופן כללי ותתייחס לכל הנקודות החשובות. אני מברכת על העבודה שנעשתה בנושא. שיהיה בהצלחה.

יו"ר הוועדה אלדד רבינוביץ :

יש עוד מישהו שרוצה להגיד משהו? אז אני באמת אסכם גם. דבר ראשון באמת תודה למבקרת ולצוות שלה, תודה למבוקרים ולכל הנכבדים שהגיעו. אני חושב שהדיון הזה היה מועיל, עלו הרבה נקודות שבסופו של דבר ישרתו גם את השירות לציבור וגם יחסכו כספי ציבור. כמו שראינו הרבה מהסוגיות כאן זה סוגיות של מדיניות, הרבה מהדברים יפתרו כאשר יהיה מישהו שיקבע את המדיניות, מישהו שיתכלל כאשר אותו מתכלל ייקח פרוגרמה ויעבוד לפיה וזה אני חושב המסקנה המרכזית שממנה גם ייגזרו שאר הדברים. הדוח האיר דברים חשובים, אני חושב שהדברים בטיפול. אני מקבל את המלצת הדוח בכפוף להערות וממליץ למועצה לאמץ את המלצות הוועדה, הישיבה נעולה.